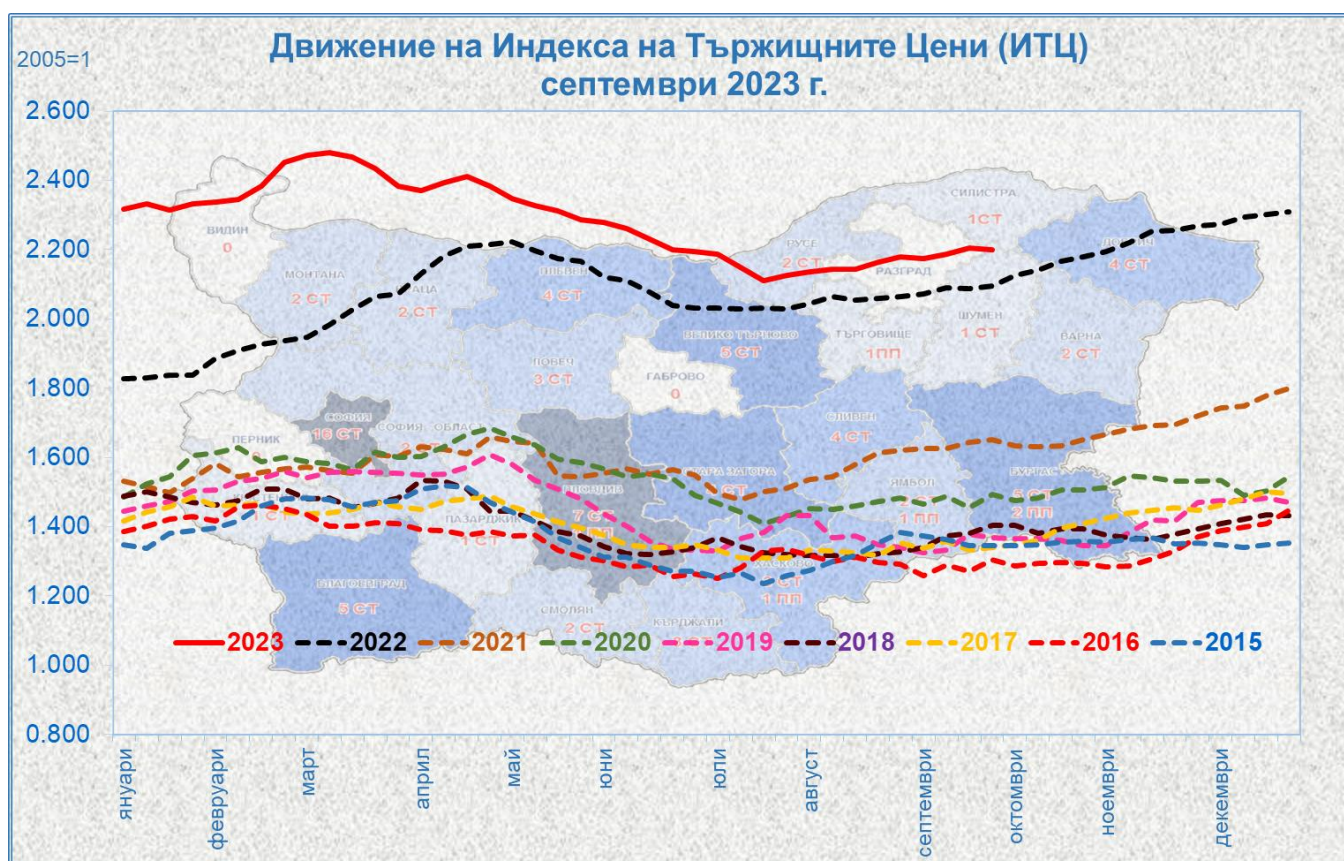


Месечен бюлетин

за цените на едро на хранителни продукти
на стоковите тържища в България



м. септември 2023 г.

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

за цените на едро на хранителни продукти на стоковите тържища в България

Съдържание

Увод	6
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)	9
Хранителни стоки	13
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки	13
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения	15
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения	16
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база	18
• Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през септември 2016 / 2023	21
• Анализ на цените на едро и на дребно през септември 2023 г.	24
• Анализ на цените на хранителни стоки по региони	26
• Анализ на цените на млечни продукти по региони	27
• Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби	29
Плодове и зеленчуци	33
• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците	35
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база ...	37
• Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през септември 2016/2023 г. ...	39
• Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони	41
• Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци	44
Международни цени	47
• Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН	47
• Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)	49
• Международни цени на зърнените култури	52
• Международни цени на растителните масла	57
• Международни цени на млечните продукти	61
• Международни цени на месата	64
• Международни цени на захарта	75
• Международни цени на плодовете	80

Таблицы

Таблица 1 Стойности на ИТЦ и на груповите индекси към септември 2023 г. *	10
Таблица 2 Промяна на цените на хранителни стоки за септември '23 г. на месечна, годишна база*	18
Таблица 3 Цени на хранителните стоки през септември за периода 2016/2023 г.*	21
Таблица 4 Стойност на потребителската кошница през септември за периода 2016/2023 г. *	22
Таблица 5 Средногодишен ИПЦ за периода януари – септември 2023 г.	23
Таблица 6 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември 2023 г.*	24
Таблица 7 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември '22 и '23 г.*	25
Таблица 8 Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец септември 2023 г.*	26
Таблица 9 Цени на едро на кашкавал, сирене и масло по области през месец септември 2023 г.*	27
Таблица 10 Промяна на цените едро на плодове и зеленчуци за месец септември на месечна, годишна база*	37
Таблица 11 Цени на плодове и зеленчуци през септември за периода 2016/2023 г.*	40
Таблица 12 Цени на едро на зеленчуци по области през септември 2023 г.*	42
Таблица 13 Цени на едро на плодове по области през септември 2023 г.*	43
Таблица 14 Месечни индекси на цените на храните на ФАО към септември 2023 г. *	47
Таблица 15 Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ към септември 2023 г.*	50
Таблица 16 Средни стойности за ЕС на основните млечни продукти към септември 2023 г.	63
Таблица 17 Цени на портокалите в държавите от ЕС към месец септември 2023 г. и промяната им спрямо предходните пет години и предходния месец	83

Фигури

фигура 1 Индекси на тържищните цени към месец септември 2023 г.	9
фигура 2 Индекс на тържищните цени 2015/2023 г.	9
фигура 3 ИТЦ за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.	11
фигура 4 ИТЦ за периода януари 1999 г. – септември 2023 г.	12
фигура 5 ИТЦ за периода януари 1999 г. – септември 2023 г. (експоненциално изгладен ред)	12
фигура 6 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.	14
фигура 7 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.	14
фигура 8 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.	15
фигура 9 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.	16
фигура 10 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.	17
фигура 11 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.	17
фигура 12 Промяна на цените на хранителните стоки през м. септември 2023 г. на месечна база	19
фигура 13 Промяна на цените на хранителните стоки през м. септември 2023 г. на годишна база	20
фигура 14 Цени на едро на хранителни стоки през месец септември 2023 г. и промяната им спрямо септември 2022 г.	20

фигура 15	Цени на едро на хранителните стоки през м. септември 2016/2023 г.....	21
фигура 16	Стойност на потребителската кошница през септември 2016/2023 г. (ДКСБТ)	22
фигура 17	Инфлация на основни групи от потребителската кошница за периода януари – септември 2023 г. по данни на НСИ	23
фигура 18	Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември 2023 г.....	24
фигура 19	Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември 2022 и 2023 г. .	25
фигура 20	Цени на едро на захар, олио и брашно през м. септември 2023 г. по области.....	27
фигура 21	Цени на едро на кашкавал, сирене и масло през м. септември 2023 г. по области	28
фигура 22	фигура 23.....	29
фигура 24	фигура 25.....	29
фигура 26	фигура 27	29
фигура 28	фигура 29.....	30
фигура 30	фигура 31.....	30
фигура 32	фигура 33.....	30
фигура 34	фигура 35.....	30
фигура 36	фигура 37.....	31
фигура 38	фигура 39.....	31
фигура 40	фигура 41.....	31
фигура 42	фигура 43.....	31
фигура 44	фигура 45.....	32
фигура 46	фигура 47	32
фигура 48	фигура 49.....	32
фигура 50	Относителен дял на продажбите на зеленчуци през м. септември 2023 г.	33
фигура 51	Относителен дял на продажбите на плодове през м. септември 2023 г.	34
фигура 52	Относителен дял на продажбите на плодове и зеленчуци м. септември 2022/2023 г. ...	34
фигура 53	ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.....	36
фигура 54	ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.....	36
фигура 55	Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през септември'23 на месечна база ..	38
фигура 56	Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през септември'23 на годишна база ..	38
фигура 57	Цени едро на плодове и зеленчуци през месец септември 2023 г. и промяната им спрямо месец септември 2022 г.	39
фигура 58	Цени на едро на плодовете и зеленчуците през септември 2016/2023 г.	39
фигура 59	Цени на едро на зеленчуци през м. септември 2023 г. по области	42
фигура 60	Цени на едро на плодове през септември 2023 г. по области	44
фигура 61	фигура 62.....	44
фигура 63	фигура 64.....	45
фигура 65	фигура 66.....	45
фигура 67	фигура 68.....	45
фигура 69	фигура 70.....	45
фигура 71	фигура 72.....	46
фигура 73	фигура 74.....	46
фигура 75	фигура 76.....	46
фигура 77	фигура 78.....	46

фигура 79	фигура 80	фигура 81		47
фигура 82	ФАО индекс през септември'23	фигура 83	ФАО индекс на храните септември'23	48
фигура 84	Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.			48
фигура 85	Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 1999 г. – септември 2023 г.			49
фигура 86	Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари'22 – септември'23			51
фигура 87	Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари'99 – септември'23			51
фигура 88	Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'22-септември'23			53
фигура 89	Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари 1999 г. – септември 2023			53
фигура 90	Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'22–септември'23			54
фигура 91	Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'14–септември'23			54
фигура 92	Цена на царевичната на Чикагската стокова борса за периода януари'22–септември'23			55
фигура 93	Цена на царевичната на Чикагската борса за периода януари'14–септември'23			55
фигура 94	Международна цена на ориз за периода януари'22 – септември'23			56
фигура 95	Международна цена на ориз за периода януари'99 – септември'23			56
фигура 96	ФАО индекс на растителните масла за периода януари'22 – септември'23			57
фигура 97	ФАО индекс на растителните масла за периода януари 1990 г. – септември 2023 г.			58
фигура 98	Цена на нерафинирано слънчогледово олио на Ротердам януари'22/септември'23			58
фигура 99	Цена на нерафинирано слънчогледово олио на Ротердам януари'13/септември'23			59
фигура 100	Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'22 – септември'23			60
фигура 101	Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'13 – септември'23			60
фигура 102	ФАО индекс на млечните продукти за периода януари'22 – септември'23			61
фигура 103	ФАО индекс на млечните продукти за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.			62
фигура 104	Средни стойности за ЕС на основните млечни продукти към месец септември 2023 г			63
фигура 105	ФАО индекс на месата за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.			64
фигура 106	ФАО индекс на месата за периода януари 2006 г. – август 2023 г.			65
фигура 107	Международна цена на говеждо месо по данни на USDA януари'22 – септември'23			66
фигура 108	Международна цена на говеждо месо по данни на USDA януари'99 – септември'23			66
фигура 109	Седмични цени на говеждо трупно месо към септември 2023 г. в ЕС			67
фигура 110	Международна цена на свинското месо по данни на CME Group януари'22/ септември'23			68
фигура 111	Международна цена на свинското месо по данни на CME Group януари'99/ септември'23			68
фигура 112	Месечни цени на свинското месо за ЕС към септември'23 г.			69
фигура 113	Седмични цени на свинското месо за ЕС към септември'23 г.			69
фигура 114	Международна цена на пилешко месо по данни на USDA януари'22 – септември'23			70
фигура 115	Международна цена на пилешко месо по данни на USDA януари'99 – септември'23			71
фигура 116	Международни цени на пилешкото месо към м. септември 2023 г. в ЕС			71
фигура 117	Международни цени на яйцата към месец септември 2023 г. в Бразилия, САЩ, Индия и ЕС			72
фигура 118	Седмични цени на яйцата в ЕС към м. септември 2023 г			73
фигура 119	Международна цена на агнешко месо по данни на Word Bank януари'22 – септември'23			74

фигура 120 Международна цена на агнешко месо по данни на Word Bank за периода януари 1999 – септември 2023 г.	74
фигура 121 Международна цена на агнешко месо за страните от ЕС към септември 2023 г.	75
фигура 122 ФАО индекс цените на захарта за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.....	76
фигура 123 ФАО индекс на цените на захарта за периода януари 1999 г. – септември 2023 г.....	77
фигура 124 Цена на рафинирана захар на Лондонската борса през януари'22 – септември'23.....	77
фигура 125 Цена на рафинирана захар на Лондонската борса през януари'14 – септември'23.....	78
фигура 126 Цена на захар от Международната организация за захар януари'22- септември'23	79
фигура 127 Цена на захар от Международната организация за захар януари'14-септември'23	80
фигура 128 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – септември 2023 г.	81
фигура 129 Международна цена на портокали за периода януари 2004 г. – септември 2023 г.	81
фигура 130 Международна цена на банани и портокали за периода януари'22 – септември'23.....	82
фигура 131Цена на банани в ЕС към месец септември 2023 г.....	83

Увод

Тенденцията на успокояване и стабилизиране на пазара на храни, наблюдаван през предходните месеци, се запазва и през месец септември.

При цените на стоките от стоковата група на хранителните продукти тенденциите са преобладаващо низходящи, с изключение на цената на брашното.

Цените на млечните произведения запазват сравнително стабилни стойности, с лек възходящ темп при млеката.

Тенденциите на цените на месните произведения са преобладаващо възходящи, а цените на месата остават около нивата от предходния месец.

При цените на плодовете и зеленчуците се наблюдават характерните за тези стоки сезонни колебания, водещи до разнопосочни тенденции в двете посоки.

На **месечна база** на пазара на храни преобладаващите трендове са низходящи. Намалението на цените на стоките от тази група през последните месеци води до успокояване на пазара. Движение нагоре е отчетено при брашното.

При цените на млечните произведения трендът показва сравнително стабилни цени. Промяната на месечните цени на месните произведения са с преодоляващи колебания нагоре, а цените на месата се задържат около нивата от предходния месец.

В резултат на много високата база от предходните месеци, на **годишна база** цените на повечето основни хранителни стоки бележат ръст, който е средно около 5-10%. Рязкото покачване на цената на яйцата и достигането на пикови стойности през месец март настоящата година, е причина да бъде отчетен ръст на стойностите на годишна база от 7%. Трайният низходящ тренд на цената на олиото от началото на настоящата година води до отчетен спад на годишна база от 39%.

Поскъпване спрямо същия месец на миналата година има при сиренето и кашкавала, цената на маслото бележи спад, а цените на млеката запазват стойностите си от същия месец на предходната година.

На пазара на месо и месни произведения през септември също се наблюдават значителни колебания нагоре, като цените на пилето и на месните произведения бележат ръст на годишна база от около 10-20%. За пореден месец цената на свинското месо остава сравнително стабилна. Цените на рибите показват леки отклонения в двете посоки, цените на захарните изделия бележат ръст на годишна база.

През месец септември цените на зеленчуците и плодовете следват характерните сезонни трендове, като на годишна база се наблюдава поскъпване на всички зеленчуците и плодовете, което при цените на някои от стоките достига близо 50%.

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец септември в **периода 2016 – 2023 г.** показва, че макар и да се наблюдава успокояване на пазара, цените на част от хранителни продукти през тази година са най-високи за периода. Темповете на нарастване на цените са най-силно изразени при ориза, млечните произведения, пилето и каймата. Изключение от общата тенденция правят цените на олиото, маслото и рибата.

Тенденциите при движението на цените на плодовете и зеленчуците са изцяло възходящи спрямо същия месец на предходните години.

От наблюдаваните от Комисията 149 стоки е направена извадка от 27 хранителни стоки, включени в **потребителската кошница**. 13 от тях са основни хранителни стоки и 14 съответно плодове и зеленчуци.

Анализът на стойността за единица продукт на стоките от потребителската кошница показва, че през месец септември 2023 г. сумата е най-високата спрямо същия месец за периода 2016 – 2023 г. Нарастването на годишна база е сравнително малко, в резултат на известното успокояване на пазара през последните месеци на тази година, на фона на рязкото поскъпване на повечето храни през пролетта на миналата година.

Повишението на стойността на потребителската кошница на годишна база е 6 пункта (6%), а увеличението за последните осем години е 44 пункта или 72%.

Месечната **инфлация** през септември 2023 г. по данни на НСИ е -0,1%, а годишната инфлация спрямо септември 2022 г. е 6,3%.

През септември кривата на **Индекса на тържищните цени** запазва възходящия тренд от последните два месеца, което се дължи на увеличението на цените на част от месните произведения, ориза и зеленчуците и плодовете.

Аналогични са изводите от наблюдението на груповите¹ индекси на тържищните цени с ръст на стойностите през месеца на индексите на месните произведения, на хранителните стоки и на плодовете и зеленчуците.

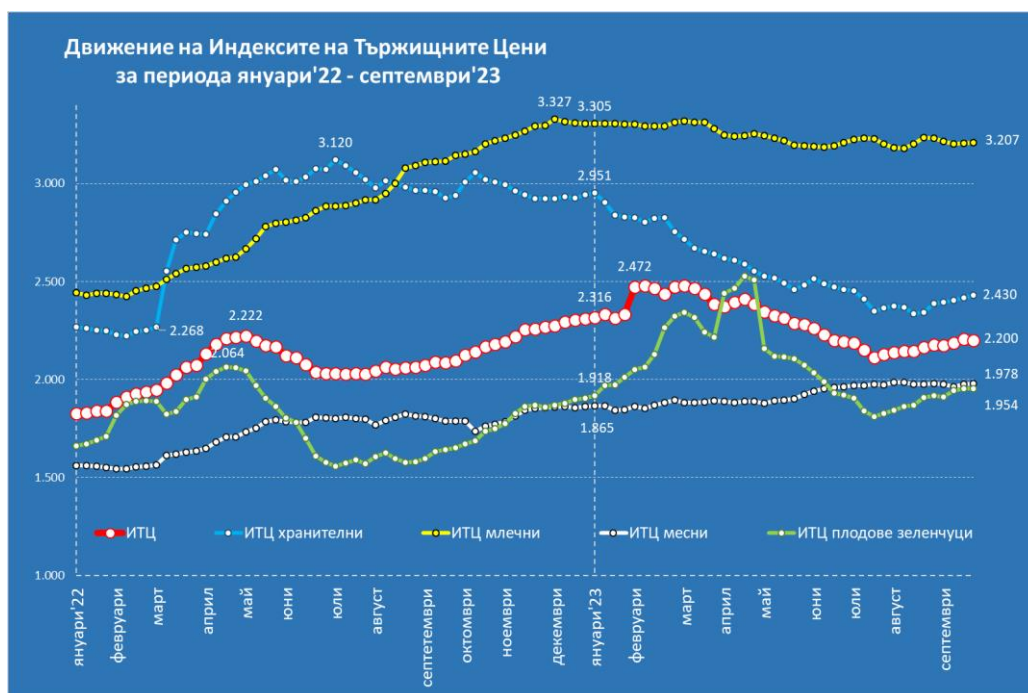
През месец септември на **международния пазар** се наблюдава намаление на цените на млените продукти, на растителните масла и на месата. Покачване на световните цени през месеца има на захарта и зърнените култури.

¹ ИТЦ на хранителните стоки, на млечните произведения, на месните произведения и на плодовете и зеленчуците

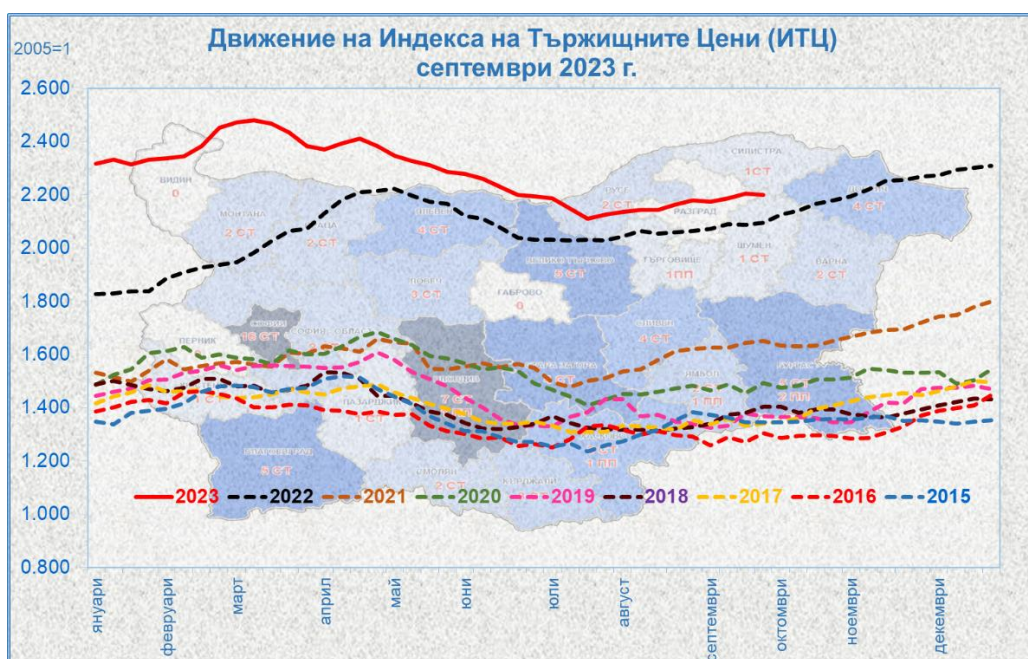
Движение на Индекса на Тържищните Цени (ИТЦ)

В началото на месец септември кривата на ИТЦ стартира от ниво 2,174 пункта. През следващите седмици се наблюдава траен възходящ тренд, който започва през последните две седмици на месец юли. В края на септември индексът стъпва на ниво от 2,200 пункта и спрямо първата седмица е отчетен ръст от 1,2%.

Средномесечните стойности през септември са с 1,8% по-високи спрямо предходния месец, а на годишна база е отчетен ръст на индекса от 5%. Таблица 1, фигура 3



фигура 1 Индекси на тържищните цени към месец септември 2023 г.



фигура 2 Индекс на тържищните цени 2015/2023 г.

Таблица 1 Стойности на ИТЦ и на груповите индекси към септември 2023 г. ^{*2}

месец	седмица	ИТЦ Индекс на Тържищните Цен	ИТЦ на хранителните стоки	ИТЦ на млечните продукти	ИТЦ на месните продукти	ИТЦ на плодвете и зеленчуци
януари'23	1	2.316	2.951	3.305	1.865	1.918
	2	2.333	2.902	3.307	1.864	1.968
	3	2.314	2.839	3.306	1.842	1.973
	4	2.331	2.829	3.302	1.846	2.012
февруари	1	2.472	2.825	3.303	1.861	2.051
	2	2.480	2.802	3.292	1.854	2.064
	3	2.467	2.822	3.293	1.870	2.128
	4	2.435	2.825	3.292	1.882	2.265
	5	2.472	2.754	3.313	1.896	2.323
март	1	2.480	2.715	3.320	1.882	2.341
	2	2.467	2.670	3.312	1.883	2.315
	3	2.435	2.655	3.313	1.886	2.241
	4	2.383	2.640	3.281	1.892	2.216
април	1	2.370	2.618	3.248	1.887	2.440
	2	2.393	2.608	3.241	1.881	2.467
	3	2.411	2.590	3.244	1.887	2.528
	4	2.385	2.553	3.252	1.887	2.508
май	1	2.347	2.526	3.245	1.880	2.159
	2	2.327	2.519	3.231	1.891	2.119
	3	2.312	2.492	3.217	1.895	2.114
	4	2.287	2.459	3.196	1.900	2.105
	5	2.280	2.482	3.191	1.923	2.075
юни	1	2.261	2.515	3.188	1.941	2.033
	2	2.229	2.488	3.186	1.953	1.989
	3	2.201	2.471	3.193	1.961	1.932
	4	2.194	2.459	3.210	1.962	1.920
юли	1	2.188	2.454	3.223	1.968	1.904
	2	2.150	2.412	3.230	1.968	1.840
	3	2.111	2.350	3.227	1.975	1.809
	4	2.127	2.365	3.203	1.973	1.827
август	1	2.137	2.375	3.184	1.984	1.844
	2	2.143	2.368	3.180	1.986	1.861
	3	2.144	2.337	3.203	1.976	1.870
	4	2.164	2.341	3.235	1.975	1.907
	5	2.178	2.388	3.230	1.979	1.919
септември	1	2.175	2.394	3.216	1.976	1.912
	2	2.188	2.402	3.202	1.963	1.944
	3	2.205	2.418	3.206	1.975	1.955
	4	2.200	2.430	3.207	1.978	1.954

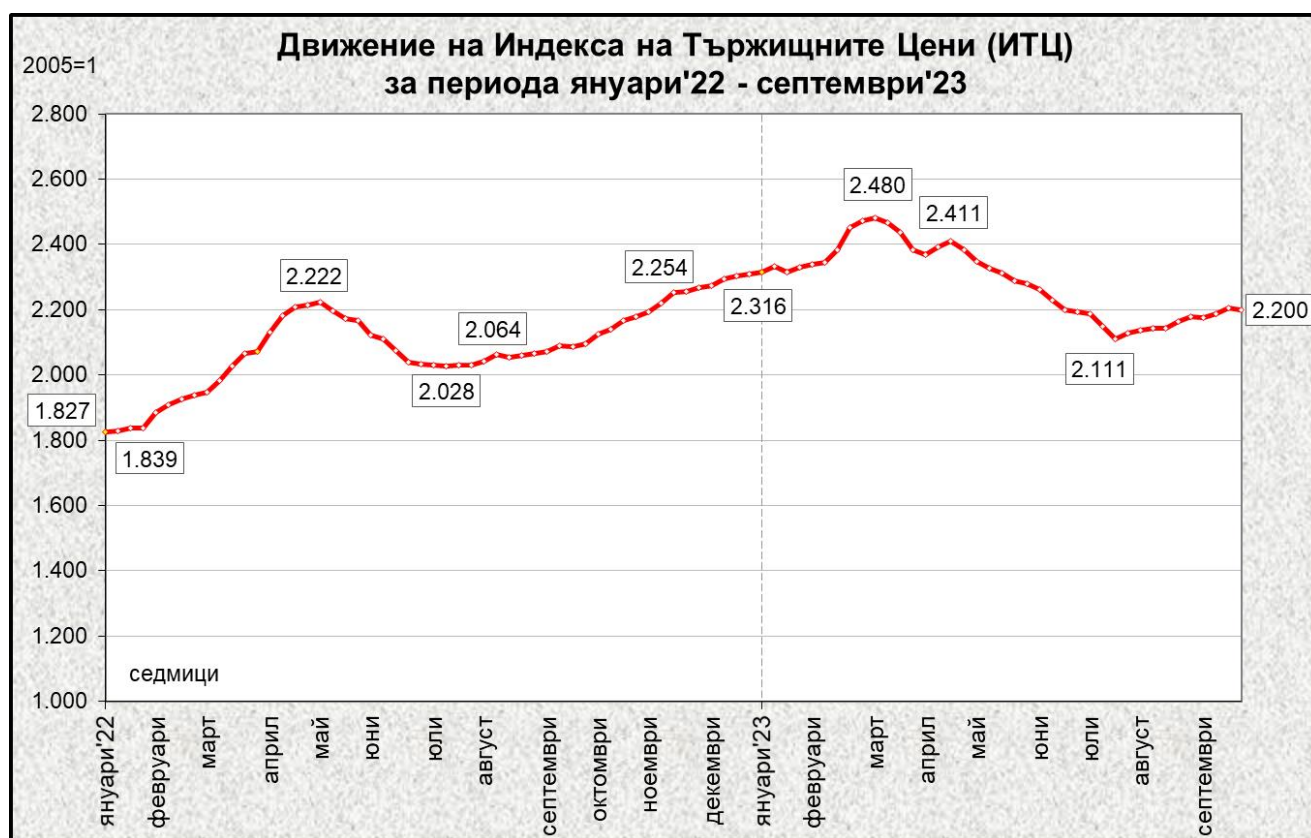
² * Хистограмите в колоните показват движението на стойностите за периода

Покачването на индекса през септември се дължи най-вече на увеличението на цените на ориза, на някои месни производния и част от зеленчуците.

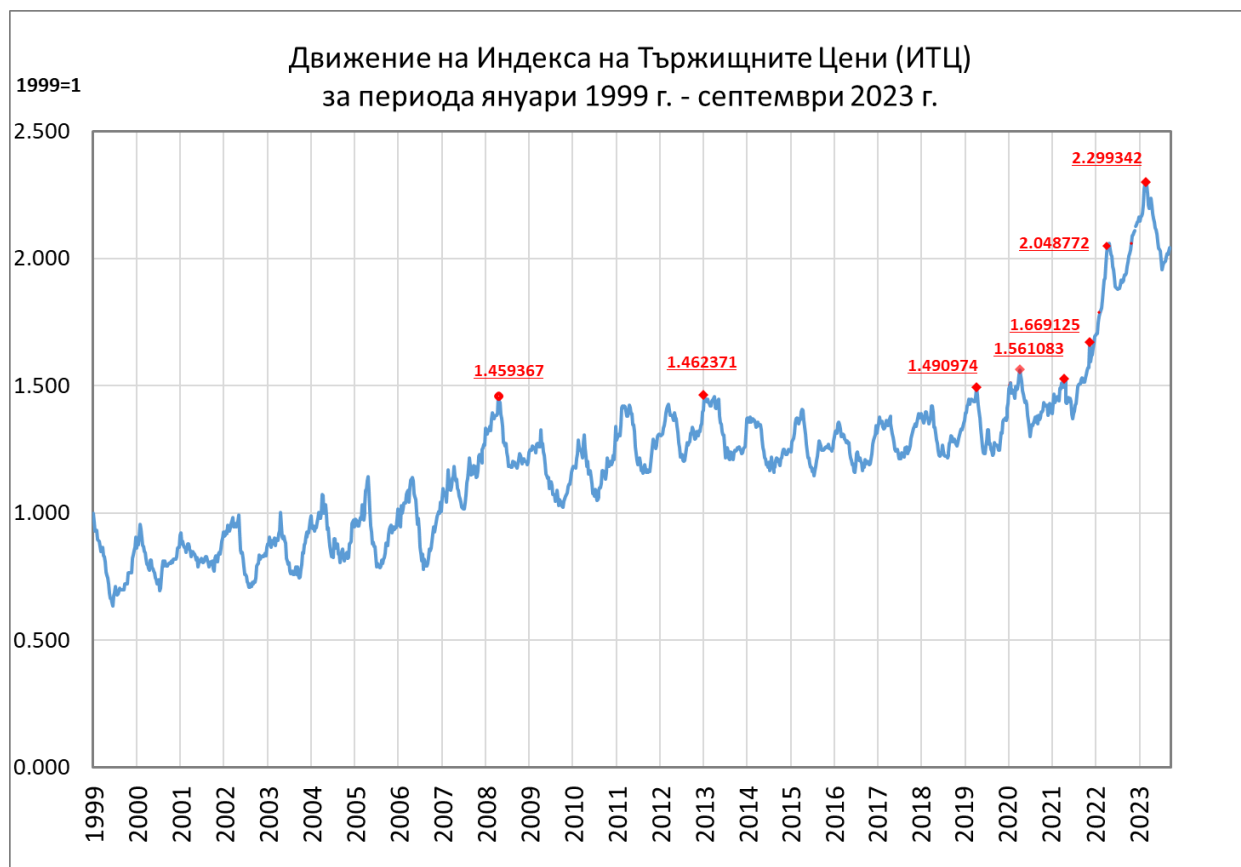
През м. септември 2023 г. кривата на Индекса на тържищните цени запазва тенденциите на движение от предходните години и въпреки намалението и стабилизирането на стойностите през последните месеци на настоящата година, нивата остават изключително високи, а кривата остава над нивата от предходните години. *фигура 1, фигура 2*

Движението на ИТЦ в периода януари 1999 г. – септември 2023 г. следва определени тенденции на силен ръст на стойностите през зимата и ниски нива през лятото. Най-високите стойности за този период индексът достига през първата седмица на май 2022 г., както и през първата седмица на март 2023 г.

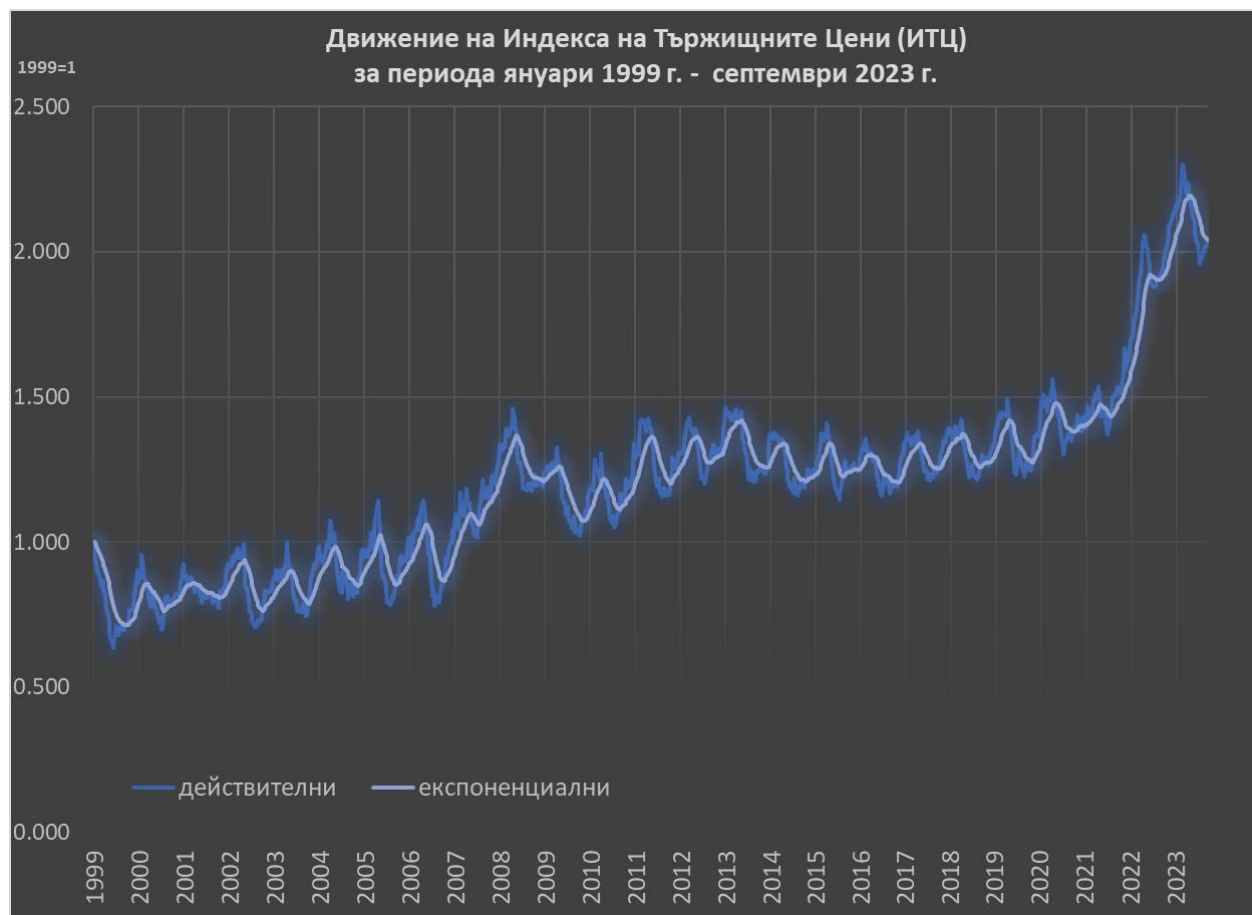
Пикови стойности, но на значително по-ниска нива, са достигнати и през 2008, 2013 и 2019 г. *фигура 4, фигура 5*



фигура 3 ИТЦ за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.



фигура 4 ИТЦ за периода януари 1999 г. – септември 2023 г.



фигура 5 ИТЦ за периода януари 1999 г. – септември 2023 г. (експоненциално изгладен ред)

Хранителни стоки

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на хранителните стоки**

Конструираният от Комисията групов Индекс на тържищните цени на хранителните стоки илюстрира общото относително изменение на цените на едро на хранителните стоки, които влизат в неговия състав³.

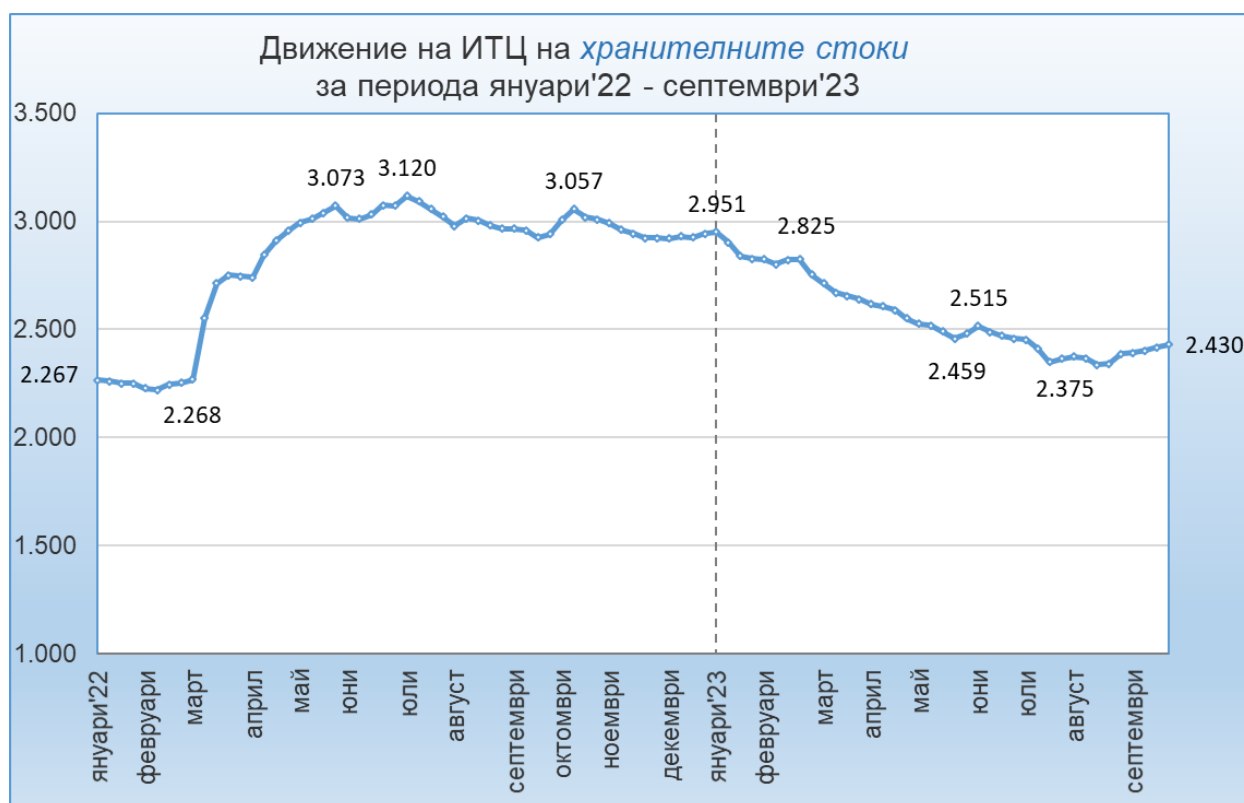
В началото на септември 2023 г. ИТЦ на хранителните стоки стартира от ниво 2,394 пункта. През следващите седмици стойностите се покачват, а през последната седмица се наблюдава лек ръст на индекса и кривата стъпва на ниво от 2,430 пункта. Поскъпването на част от стоките в тази стокова група (брашно и олио), рефлектира върху движението на кривата на индекса през месеца.

През септември средномесечните стойности са с 18% по-ниски спрямо същия месец на миналата година. *фигура 6*

В периода март – юни 2022 г. стойностите на този индекс рязко се покачиха в резултат на големия скок на цените на всички хранителни стоки и в началото на юли 2022 г. стойностите на ИТЦ на хранителните стоки достигнаха пикови нива от 3,120 пункта, които са най-високите за периода, в който е конструиран този индекс.

Високи стойности на ИТЦ на хранителните стоки имаше и през лятото на 2008 г. (2,048 пункта), когато се наблюдаваше скок на цените на повечето основни хранителни стоки. Пикови нива бяха регистрирани също в края на 2011 г. и през 2012 г. *фигура 7*

³ Този индекс отразява цените на следните стоки: захар, фасул, ориз, леща, брашно и олио



фигура 6 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.



фигура 7 ИТЦ на хранителните стоки за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на млечните произведения**

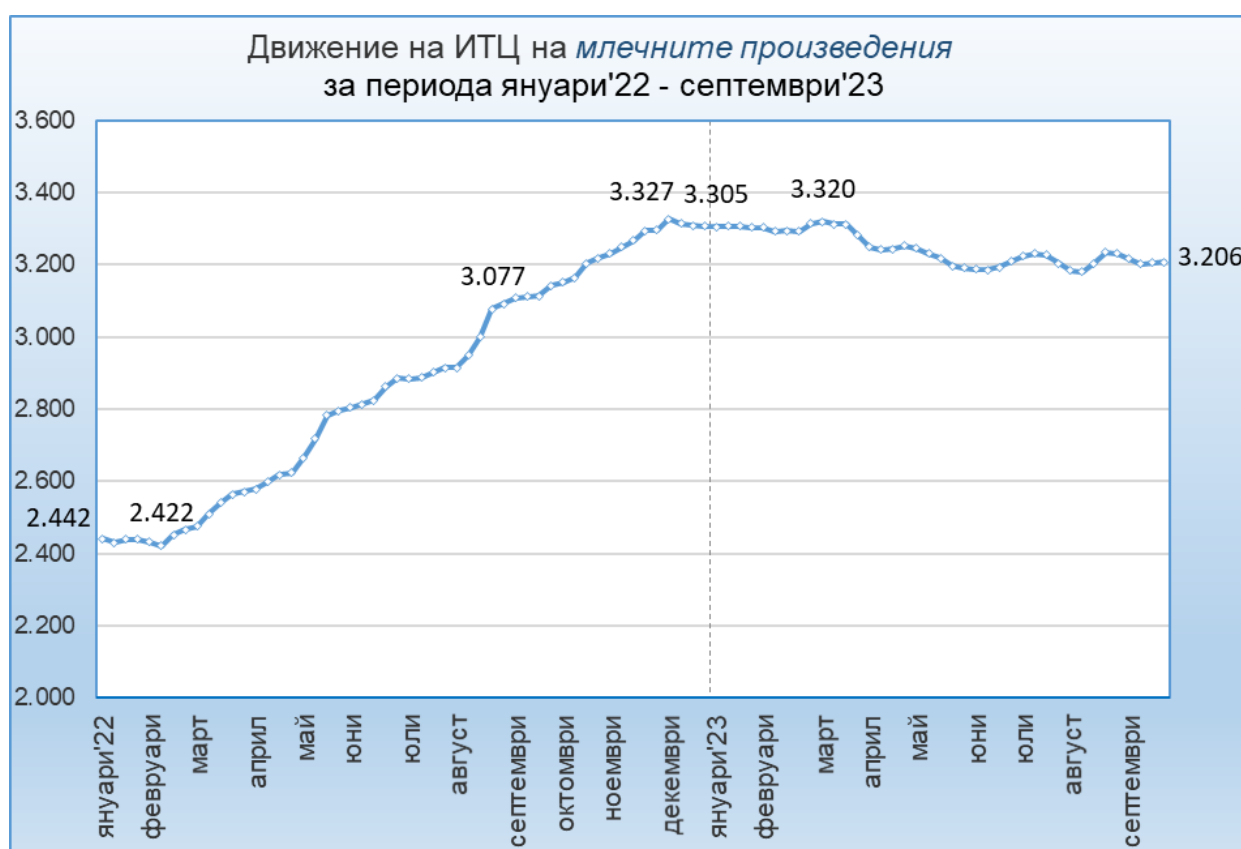
Движението на кривата на Индекса на Тържищните Цени на млечните произведения се обуславя от движението на цените на стоките, които влизат в неговата структура⁴.

В началото на месеца стойностите стартират от ниво 3,216 пункта. През следващите седмици кривата остава стабилна и се движи около ниво от 3,201.

Движението на този индекс през септември се обуславя от стабилизирането на цените на млечните произведения през месеца.

Спрямо същия месец на миналата година средномесечните стойности на инедкса са се увеличили с 2,8%, а в сравнение с предходните месеци индексът остава стабилен. *фигура 8*

Ретроспекцията на движението на индекса на млечните произведения показва, че пиковите стойности са достигнати през първата седмица на декември 2022 г. (3,3274 пункта). Рязък скок на цените на млечните произведения, особено на кравето масло, имаше и през втората половина на 2017 г. *фигура 9*



фигура 8 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.

⁴ Стоките, които влизат в структурата на този индекс са сирене – краве и овче, кашкавал "Витоша" и краве масло



фигура 9 ИТЦ на млечните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.

• Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на месните произведения

ИТЦ на месото, месните произведения и рибата⁵ е относителен измерител на общото състояние на пазара на едро на този вид хранителни стоки. С най-голямо тегло в тази група е цената на пилешкото месо.

В началото на месец септември ИТЦ на месото стартира от ниво 1,976 пункта, като през втората седмица е отчетен слаб спад на стойностите. През следващия период колебанията са леко нагоре. В края на месеца кривата на индекса стъпва на ниво от 1.976 пункта. На месечна база индексът остава стабилен. В сравнение със същия месец на предходната година, стойностите са с 9,8 % по-високи. *фигура 10*

В резултат на плавния, но устойчив възходящ тренд на индекса от началото на 2023 г., стойностите достигнати през последната седмица на юли минават над пиковите нива от четвъртата седмица на месец август 2022 г.

⁵ В структурата на индекса влизат стоките: пиле, колбаси малотрайни и шпеков салам; кренвирши; кайма и риба (скуприя).

Максимални стойности през последните години ИТЦ на месата и месните произведения бяха отчетени и през м. октомври 2020 г. – 1.472 пункта. С покачването на стойностите през месец юни 2021 г., кривата достигна нов пик от 1.486 пункта. В резултат на плавното и устойчиво покачване на индекса през следващите месеци на 2021 г., през ноември отново са достигнати най-високи към онзи момент нива. *фигура 11*



фигура 10 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.



фигура 11 ИТЦ на месните произведения за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.

- **Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки на месечна и годишна база**

Движението на цените на едро на хранителните стоки през м. септември показва слаб низходящ тренд при повечето от тях, като спрямо август е отчетен спад на цените в диапазона 1-3%. Леко поскъпване от 2% има при олиото, а брашното поскъпва на месечна база с 6%. Цените на захарта и яйцата са без промяна спрямо предходния месец, а при варивата и ориза има леко поевтиняване от 1-3%. *фигура 12, Таблица 2*

При млечните произведения през месец септември се наблюдават низходящ тренд при маслото, цените на кашкавала и сиренето се запазват около нивата от предходния месец, а млеката поскъпват в диапазона 1-3%.

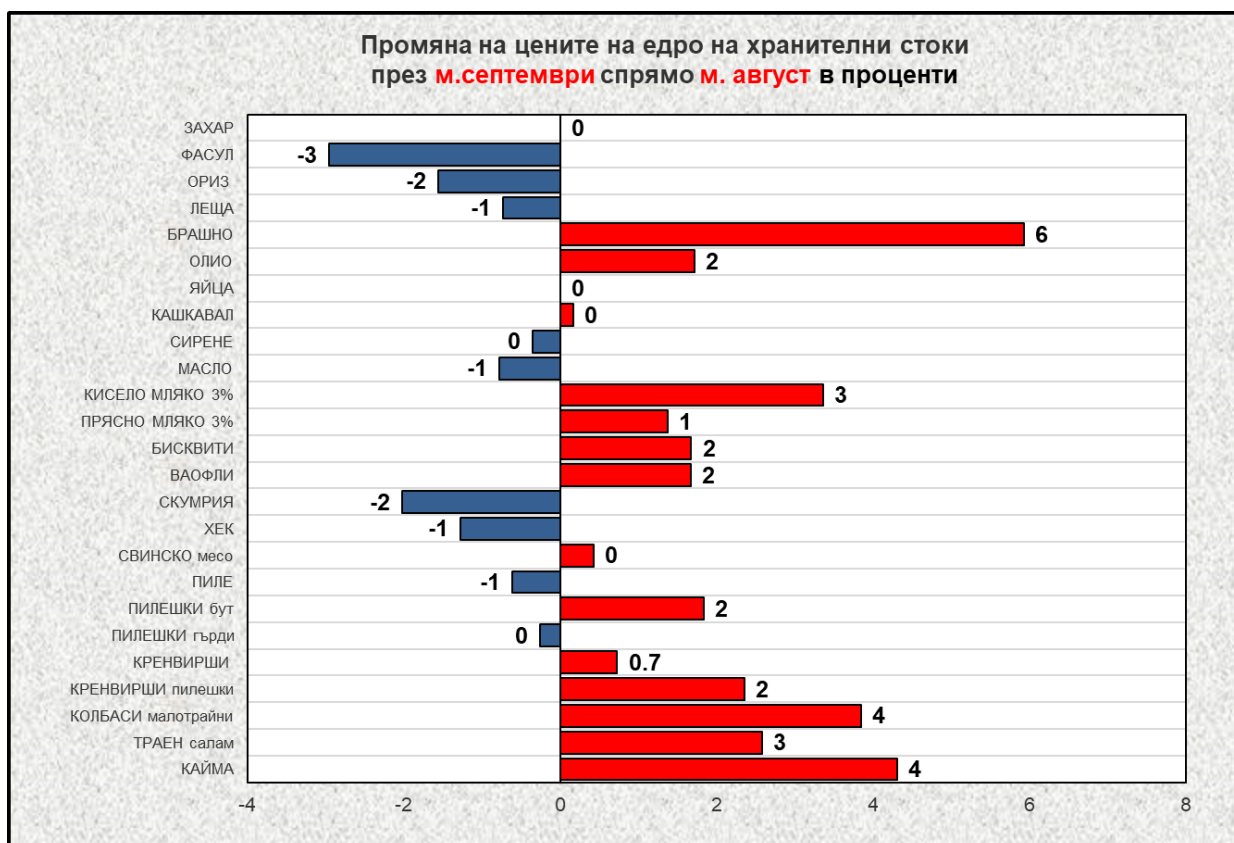
Колебанията на цените на месото и месните произведения през анализирания месец са разнопосочни, като преобладават възходящите трендове. Поскъпване с около 2-4% има при месните произведения, а цените на месата (пилешко и свинско) се задържат около нивата от предходния месец.

При групата на сладкарските изделия (бисквити, вафли) цените леко се покачват с 2%. Месечните колебания на цените на рибите са с 1-2% надолу.

Таблица 2 Промяна на цените на хранителни стоки за септември'23 г.на месечна, годишна база^{*6}

СТОКА	август'23	септември'23				септември'22		
	цена	цена	промяна в %	промяна в лв.		цена	промяна в %	промяна в лв.
ЗАХАР	2.43	2.43	0	0.00		2.41	1	0.02
ФАСУЛ	4.06	3.94	-3	-0.12		3.92	1	0.02
ОРИЗ	3.22	3.17	-2	-0.05		2.86	11	0.31
ЛЕЩА	4.10	4.07	-1	-0.03		3.74	9	0.33
БРАШНО	1.35	1.43	6	0.08		1.35	6	0.08
ОЛИО	2.91	2.96	2	0.05		4.84	-39	-1.88
ЯЙЦА	0.32	0.32	0	0.00		0.30	7	0.02
КАШКАВАЛ	17.30	17.33	0	0.03		16.61	4	0.72
СИРЕНЕ	11.23	11.19	0	-0.04		11.07	1	0.12
МАСЛО	2.58	2.56	-1	-0.02		2.78	-8	-0.22
КИСЕЛО МЛЯКО 3%	1.19	1.23	3	0.04		1.21	2	0.02
ПРЯСНО МЛЯКО 3%	2.18	2.21	1	0.03		2.24	-1	-0.03
БИСКВИТИ	1.79	1.82	2	0.03		1.74	5	0.08
ВАОФЛИ	4.18	4.25	2	0.07		3.54	20	0.71
СКУМРИЯ	4.95	4.85	-2	-0.10		4.99	-3	-0.14
ХЕК	6.26	6.18	-1	-0.08		5.73	8	0.45
СВИНСКО МЕСО	9.34	9.38	0	0.04		9.25	1	0.13
ПИЛЕ	6.50	6.46	-1	-0.04		5.74	13	0.72
ПИЛЕШКИ бут	4.91	5.00	2	0.09		4.56	10	0.44
ПИЛЕШКИ гърди	11.50	11.47	0	-0.03		11.05	4	0.42
КРЕНВИРШИ	8.26	8.32	1	0.06		6.88	21	1.44
КРЕНВИРШИ пилешки	5.52	5.65	2	0.13		4.75	19	0.90
КОЛБАСИ малотрайни	6.24	6.48	4	0.24		5.54	17	0.94
ТРАЕН салам	11.63	11.93	3	0.30		11.51	4	0.42
КАЙМА	8.82	9.20	4	0.38		7.90	16	1.30

⁶ * Стрелките в колоните на таблицата показват посоката на промяната на цените на месечна и годишна база и големината на изменението в левова стойност.



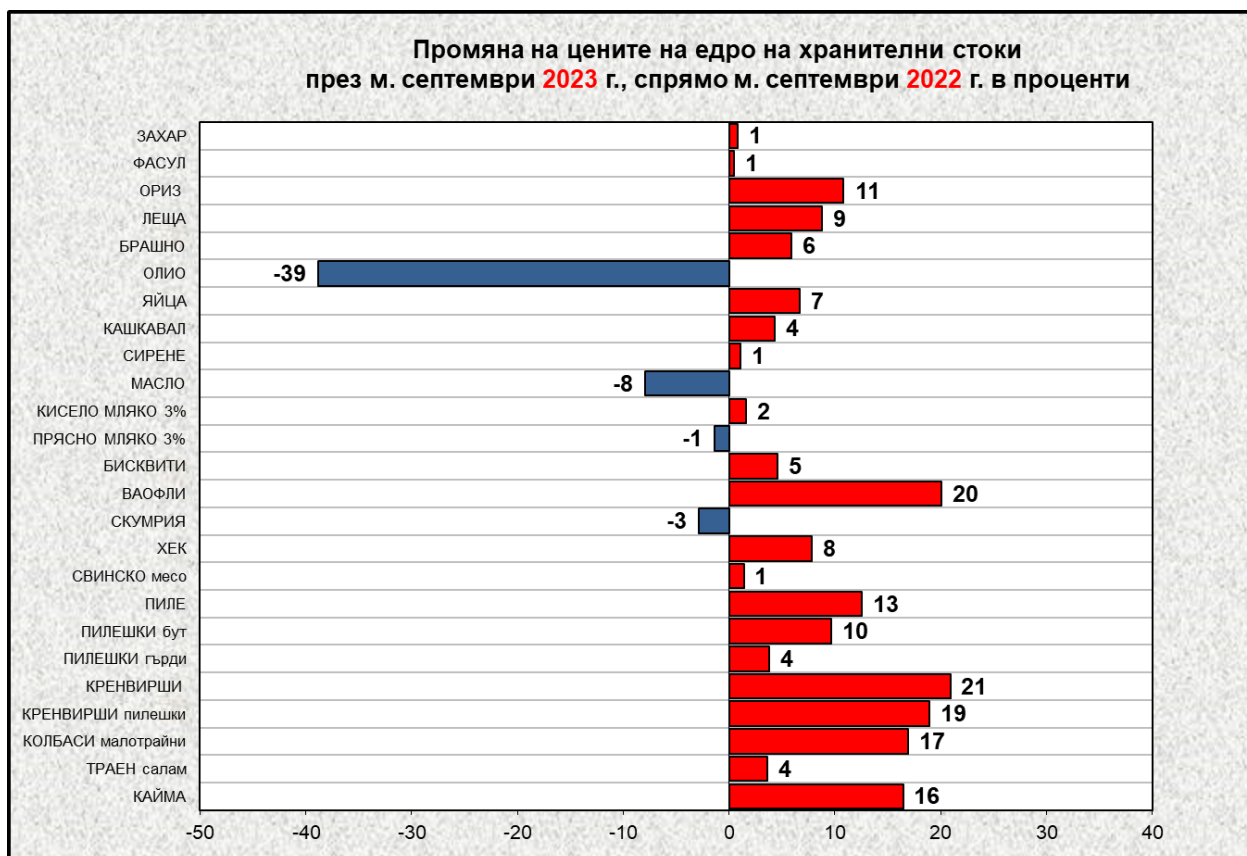
фигура 12 Промяна на цените на хранителните стоки през м. септември 2023 г. на месечна база

Спрямо същия месец на миналата година при цените на едро на хранителните стоки с изключение на олиото се наблюдават изцяло възходящи тенденции. *Таблица 2, фигура 13, фигура 14* Най-голям ръст на годишна база е отчетен при цената на ориза 11%. Поскъпването на годишна база на останалите стоки от тази група е в диапазона 1 - 9%.

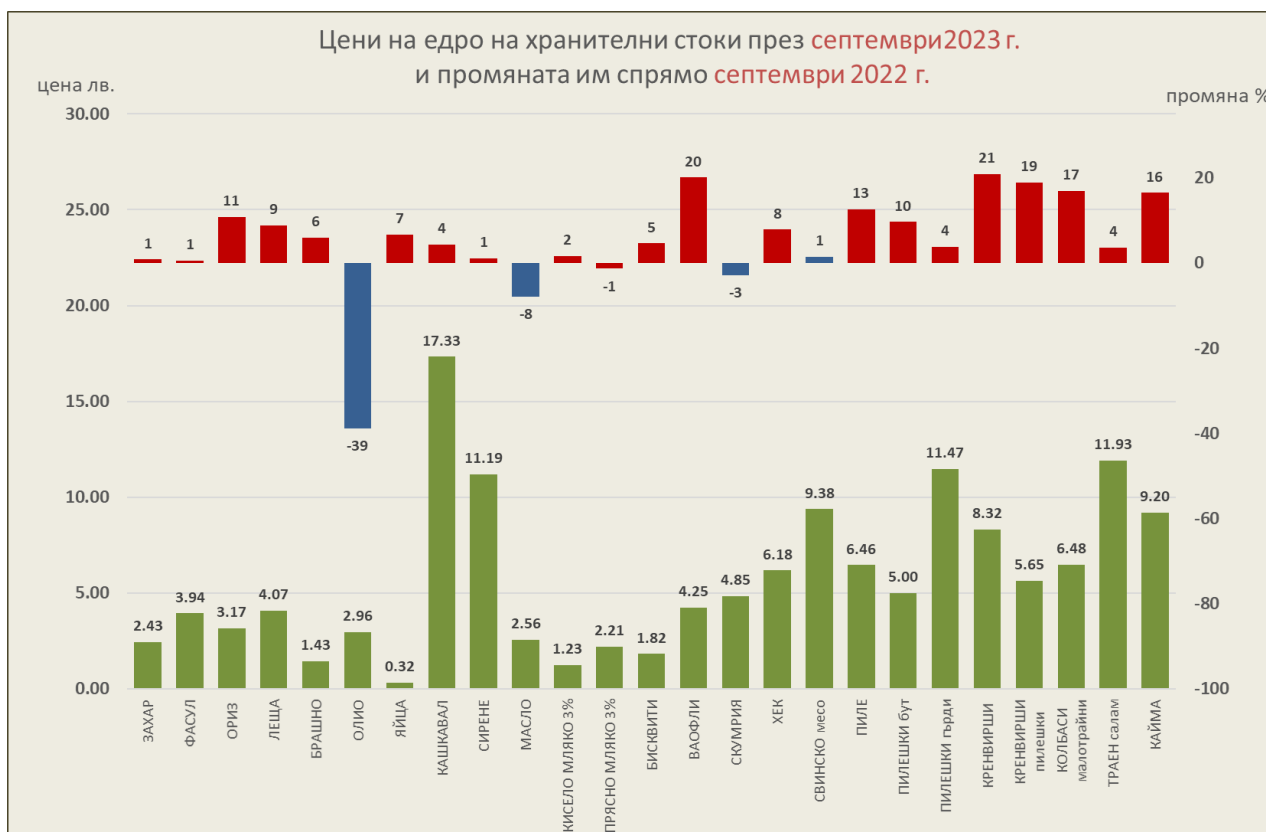
Въпреки известното успокояване на пазара на млечните произведения през последните два-три месеца, в резултат на устойчивия възходящ тренд на техните цени през цялата 2022 г., на годишна база е отчетено поскъпване на кашкавала и сиренето с 1-4%. Спад на стойностите има при маслото, което поевтинява с 8%, а цените на млеката запазват нивата си от месец септември предходната година. *фигура 44, фигура 48*

Наблюденията на цените на месото и месните произведения на годишна база показват изцяло възходящи тенденции, като поскъпването е от 1-10% при пилето и пилешките разфасовки, 4-21% при месните произведения, а свинското месо поскъпва незначително с 1%.

Наблюденията на цените на рибата на годишна база показват поскъпване с 8% на хека и поевтиняване с 3% при скумрията. При цените на захарните изделия се наблюдава ръст от 6-20%.



фигура 13 Промяна на цените на хранителните стоки през м. септември 2023 г. на годишна база



фигура 14 Цени на едро на хранителни стоки през месец септември 2023 г. и промяната им спрямо септември 2022 г.

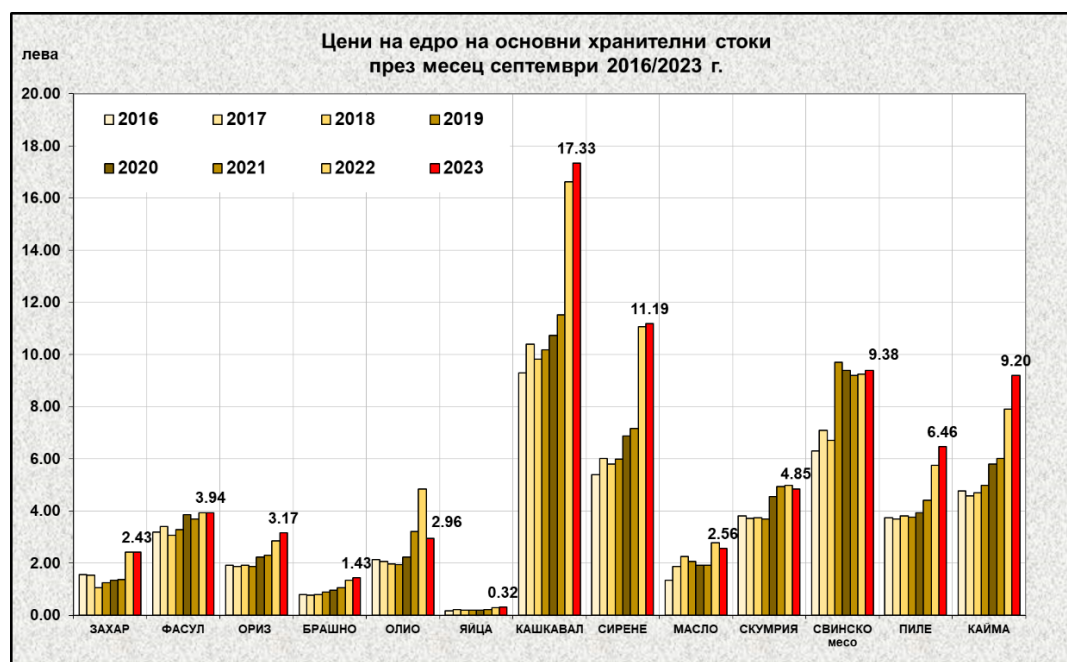
- Сравнителен анализ на цените на хранителните стоки през септември 2016 / 2023

Таблица 3 Цени на хранителните стоки през септември за периода 2016/2023 г.*⁷

септември	ЗАХАР	ФАСУЛ	ОРИЗ	БРАШНО	ОЛИО	ЯЙЦА	КАШКАВАЛ	СИРЕНЕ	МАСЛО	СКУМРИЯ	СВИНСКО МЕСО	ПИЛЕ	КАЙМА	стойност на единица продукт
2016	1.56	3.19	1.92	0.79	2.14	0.18	9.30	5.40	1.35	3.80	6.30	3.73	4.76	44
2017	1.54	3.40	1.88	0.78	2.07	0.21	10.40	6.02	1.86	3.72	7.08	3.68	4.58	47
2018	1.06	3.06	1.91	0.79	1.97	0.19	9.82	5.80	2.26	3.74	6.71	3.81	4.70	46
2019	1.25	3.28	1.88	0.89	1.94	0.19	10.17	5.99	2.06	3.69	9.70	3.77	4.99	50
2020	1.34	3.87	2.24	0.95	2.22	0.19	10.74	6.87	1.92	4.56	9.40	3.93	5.80	54
2021	1.38	3.68	2.31	1.05	3.22	0.21	11.52	7.17	1.92	4.94	9.20	4.41	6.01	57
2022	2.41	3.92	2.86	1.35	4.84	0.30	16.61	11.07	2.78	4.99	9.25	5.74	7.90	74
2023	2.43	3.94	3.17	1.43	2.96	0.32	17.33	11.19	2.56	4.85	9.38	6.46	9.20	75
Sparklines														

Ретроспективният анализ на движението на цените през месец септември в периода 2016 – 2023 г. показва, че през тази година цените на някои хранителни продукти, предмет на този анализ са най-високи за периода. Таблица 3

Поскъпването спрямо същия месец на предходните седем години е най-силно изразено при ориза, кашкавала, сиренето, пилето и каймата. Цените на брашното, захарта, яйцата, свинското месо и скумрията се доближават до нивото от предходната година. Цените на олиото и маслото са по-ниски спрямо същия месец на миналата година. фигура 15



фигура 15 Цени на едро на харнителните стоки през м. септември 2016/2023 г

⁷ *Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините от периода. Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на стойността на единица продукт за съответната година. В последния ред на таблицата е визуализирано движението на цените на всяка стока през годините чрез Sparklines (блещукащи линии).

Таблица 4 Стойност на потребителската кошница през септември за периода 2016/2023 г. ^{*8}

Стойност на потребителската кошница за единица продукт на база на цените на 27 хранителни стоки			
септември	хранителни стоки	плодове и зеленчуци	общо
2016 г.	44	17	61
2017 г.	47	17	64
2018 г.	46	20	66
2019 г.	50	18	68
2020 г.	54	19	73
2021 г.	57	22	79
2022 г.	74	25	99
2023 г.	75	30	105

Анализът на стойността за единица продукт на 13 хранителни стоки, включени в потребителската кошница показва, че през месец септември 2023 г. сумата е 75 лв., като нарастването на тази стойност спрямо предходната година е 1 пункта или 1,35%. Тази стойност е най-високата спрямо същия месец за периода 2016 – 2023 г. Увеличението на стойността на хранителните стоки в потребителската кошница за последните осем години е 31 пункта или 70%. *Таблица 4, фигура 16*



фигура 16 Стойност на потребителската кошница през септември 2016/2023 г. (ДКСБТ)

⁸ *Хоризонталните хистограми в колоните визуализират движението на стойностите през годините

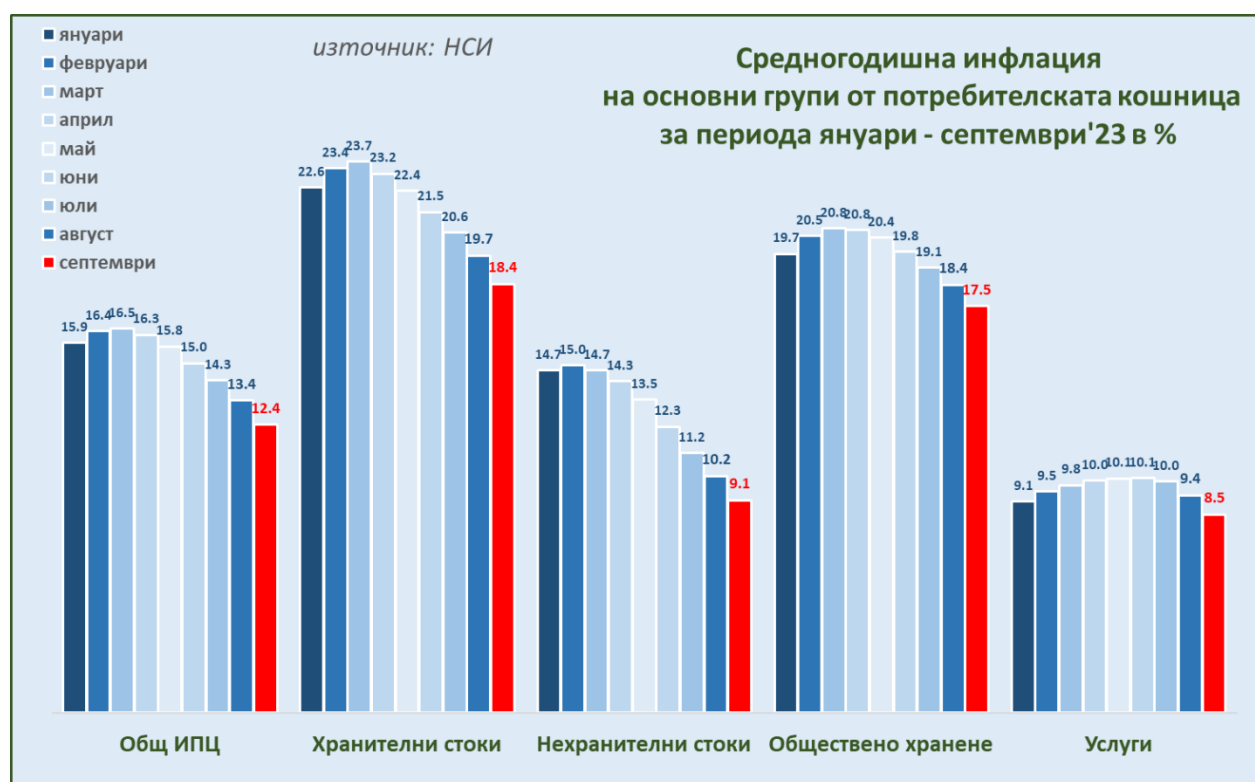
Месечната инфлация през септември 2023 г. по данни на НСИ е -0,1% спрямо предходния месец, а годишната инфлация спрямо септември 2022 г. е 6,3%.

Средногодишната инфлация на основни групи от потребителската кошница за месец септември е 12,4%, а на хранителните стоки тя е 18,4%.

При другите основни групи от потребителската кошница през месеца също се наблюдава спад на стойностите. *Таблица 5, фигура 17*

Таблица 5 Средногодишен ИПЦ за периода януари – септември 2023 г.

групи	Януари '23	Февруари	Март	Април	Май	Юни	Юли	Август	Септември
Общ ИПЦ	15.9	16.4	16.5	16.3	15.8	15.0	14.3	13.4	12.4
Хранителни стоки	22.6	23.4	23.7	23.2	22.4	21.5	20.6	19.7	18.4
Нехранителни стоки	14.7	15.0	14.7	14.3	13.5	12.3	11.2	10.2	9.1
Обществено хранене	19.7	20.5	20.8	20.8	20.4	19.8	19.1	18.4	17.5
Услуги	9.1	9.5	9.8	10.0	10.1	10.1	10.0	9.4	8.5



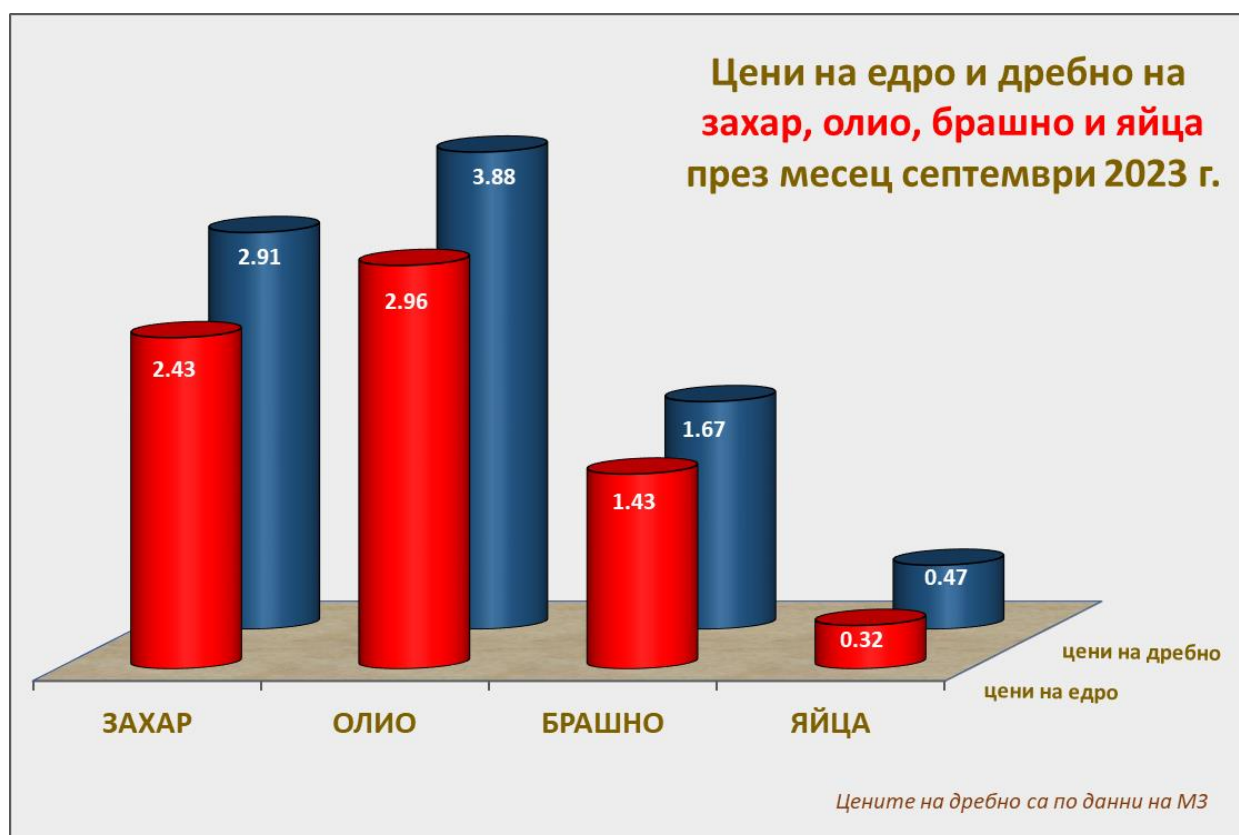
фигура 17 Инфлация на основни групи от потребителската кошница за периода януари – септември 2023 г. по данни на НСИ

- **Анализ на цените на едро и на дребно през септември 2023 г.**

Таблица 6 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември 2023 г.⁹

СТОКА	цени на едро	цени на дребно	надценка в %	надценка в лв.
ЗАХАР	2.43	2.91	20	0.48
ОЛИО	2.96	3.88	31	0.92
БРАШНО	1.43	1.67	17	0.24
ЯЙЦА	0.32	0.47	47	0.15

Наблюдението на цените на едро и на дребно на основните хранителни продукти: захар, олио, брашно и яйца през месец септември показва, че надценките на цените на дребно, спрямо цените на едро са най-големи при яйцата – 47% и при олиото – 31%, следвани от захарта – 20% и брашното съответно 17%. *Таблица 6, фигура 18*



фигура 18 Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември 2023 г.

⁹ * Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на надценките

Таблица 7 Цени на едро и на дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември '22 и '23 г.^{*10}

стока	едро			дребно		
	септември 2023 г.	септември 2022 г.	промяна %	септември 2023 г.	септември 2022 г.	промяна %
ЗАХАР	2.43	2.41	1	2.91	2.56	14
ОЛИО	2.96	4.84	-39	3.88	5.16	-25
БРАШНО	1.43	1.35	6	1.67	1.49	12
ЯЙЦА	0.32	0.30	7	0.47	0.38	24



фигура 19 Цени на едро и дребно на захар, олио, брашно и яйца през септември 2022 и 2023 г.

Сравнителният анализ на цените на едро и на дребно през септември 2023 г. спрямо 2022 г. показва, че яйцата и брашното през 2023 г. са посъпнали, както на едро, така и на дребно.. Цената на захарта на едро е с минимален спад от 1%, а на дребно има посъпване от 14%. Цената на олиото бележи спад както на едро (39%), така и на дребно (25%). Таблица 7, фигура 19

От направения анализ следва, че ножицата между цените на едро и на цените на дребно е в диапазона 17-47%. Таблица 6

¹⁰ * Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира процентното изменение на годишна база

- **Анализ на цените на хранителни стоки по региони**

Анализът на цените на едро на основните хранителни стоки: брашно, захар и олио по региони през месец септември показва, че маржът на цените в различните области от средната за страната цена е в диапазона 24 - 142%. Таблица 8, фигура 20

Средната за страната през месец септември 2023 г. цена на захарта е 2,46 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област Варна – 2,60 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Бургас – 2,10 лв./кг. На по-висока от средната за страната цена захарта се е търгувала в 60% от тържищата. В пет области цената се доближава до средната за страната, а отклоненията в цените в различните региони са 24%.

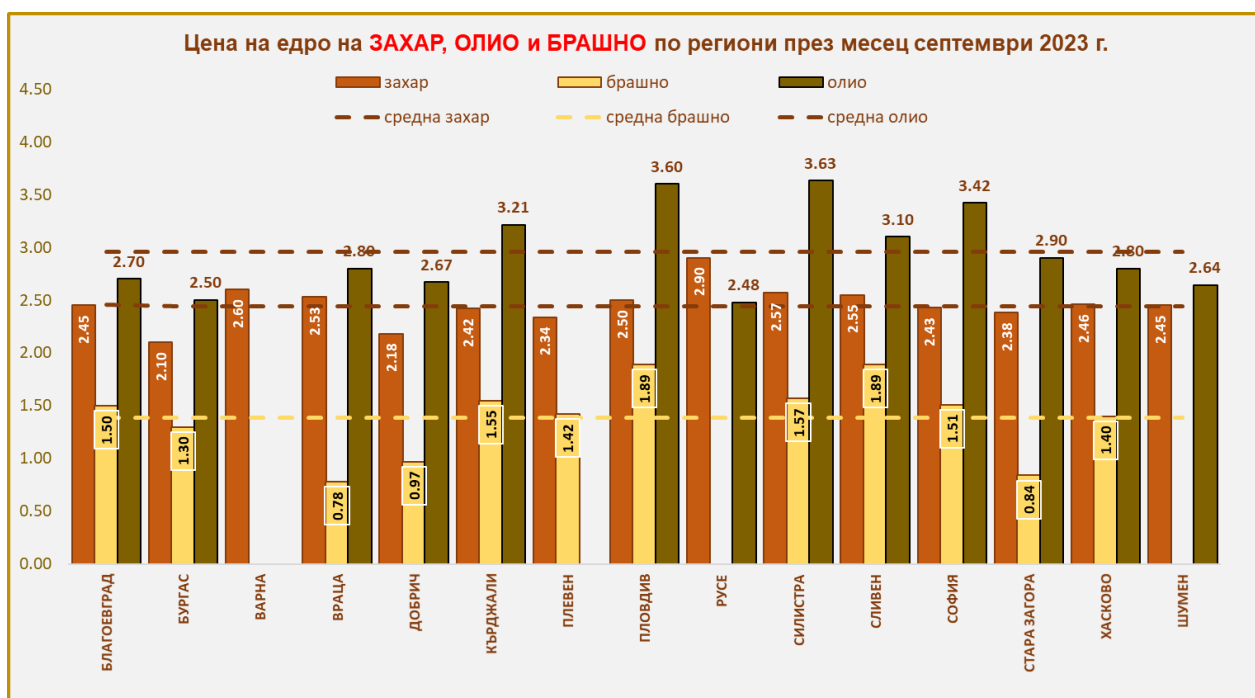
При средна за страната цена на олиото 2,96 лв./л, най-високи стойности са отчетени в област Силистра – 3,63 лв./л, а минималната средна за месеца цена е била в област Русе – 2,48 лв./л. Отклоненията в цените в различните региони са 45%. В 40% от тържищата олиото се е търгувало над средната за страната цена.

На най-висока средна цена през септември брашното се е търгувало отново в Пловдивска област и в Сливенска област – 1,89 лв./кг, най-ниската стойност е била в област Враца – 0,78 лв./кг. Средно месечната цена на брашното за страната е 1,39 лв./кг. В 63% от областите брашното се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната, в една област цената се доближава до средната за страната, а маржът в цените в различните региони е 142%.

Таблица 8 Цени на едро на захар, брашно и олио по области през месец септември 2023 г.*¹¹

ОБЛАСТ	ЗАХАР	средна захар	изменение спрямо средната	БРАШНО	средна брашно	изменение спрямо средната	ОЛИО	средна олио	изменение спрямо средната	
БЛАГОЕВГРАД		2.45	2.46	0	1.50	1.39	8	2.70	2.96	-9
БУРГАС		2.10	2.44	-14	1.30	1.39	-6	2.50	2.96	-16
ВАРНА		2.60	2.44	7		1.39			2.96	
ВРАЦА		2.53	2.44	4	0.78	1.39	-44	2.80	2.96	-5
ДОБРИЧ		2.18	2.44	-11	0.97	1.39	-30	2.67	2.96	-10
КЪРДЖАЛИ		2.42	2.44	-1	1.55	1.39	12	3.21	2.96	8
ПЛЕВЕН		2.34	2.44	-4	1.42	1.39	2		2.96	
ПЛОВДИВ		2.50	2.44	2	1.89	1.39	36	3.60	2.96	22
РУСЕ		2.90	2.44			1.39		2.48	2.96	-16
СИЛИСТРА		2.57	2.44	5	1.57	1.39	13	3.63	2.96	23
СЛИВЕН		2.55	2.44	5	1.89	1.39	36	3.10	2.96	5
СОФИЯ		2.43	2.44	0	1.51	1.39	9	3.42	2.96	16
СТАРА ЗАГОРА		2.38	2.44	-2	0.84	1.39	-40	2.90	2.96	-2
ХАСКОВО		2.46	2.44	1	1.40	1.39	1	2.80	2.96	-5
ШУМЕН		2.45	2.44	0		1.39		2.64	2.96	-11
Spaklines										

¹¹ *. Символите в колоните с цените показват движението на цените под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена



фигура 20 Цени на едро на захар, олио и брашно през м. септември 2023 г. по области

- **Анализ на цените на млечни продукти по региони**

Таблица 9 Цени на едро на кашкавал, сирене и масло по области през месец септември 2023 г.*¹²

ОБЛАСТ	КАШКАВАЛ	средна кашкавал	изменение прямо средната	СИРЕНЕ	средна сирене	изменение прямо средната	МАСЛО	средна масло	изменение прямо средната
БЛАГОЕВГРАД	15.80	17.03	-7	13.50	11.56	17	2.60	2.56	2
БУРГАС		17.03		8.50	11.56	-26		2.56	
ВРАЦА	16.82	17.03	-1	14.02	11.56	21	2.56	2.56	0
ДОБРИЧ	14.80	17.03	-13	7.13	11.56	-38		2.56	
КЪРДЖАЛИ	18.02	17.03	6	11.75	11.56	2	2.63	2.56	3
ПЛЕВЕН	16.80	17.03	-1	10.90	11.56	-6	2.34	2.56	-9
ПЛОВДИВ	17.80	17.03	5	15.88	11.56	37		2.56	
СИЛИСТРА		17.03		13.96	11.56	21	2.62	2.56	2
СЛИВЕН	15.90	17.03	-7	8.00	11.56	-31		2.56	
СОФИЯ	19.96	17.03	17	11.18	11.56	-3	2.61	2.56	2
СТАРА ЗАГОРА	16.78	17.03	-1	13.12	11.56	13		2.56	
ШУМЕН	17.60	17.03	3	10.80	11.56	-7		2.56	
Spaklines									

Анализът на цените на едро на млечните продукти кашкавал, сирене и масло по региони показва, че отклоненията в цените в различните области от средната за страната цена са в диапазон 12 - 123%, като тези отклонения са най –

¹² Символите в колоните с цените показват движението на цените под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена. В последния ред на таблицата е визуализирано движението на цените на всяка стока в различните региони чрез Sparklines (блещукащи линии).

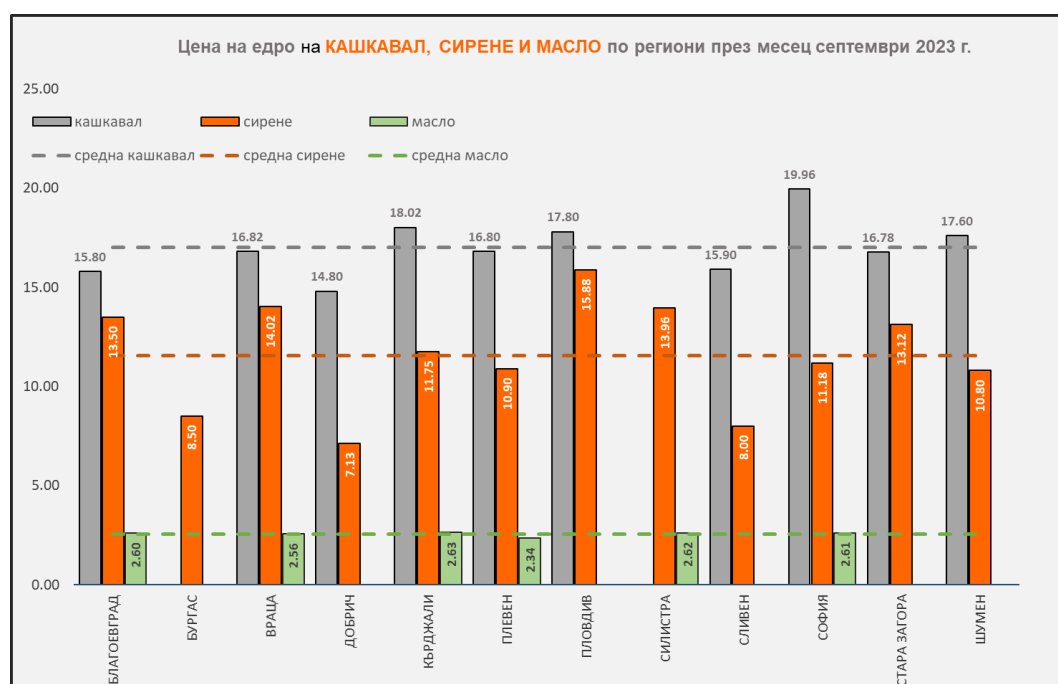
големи при кравето сирене, а най-малки съответно при маслото. *Таблица 9, фигура 21*

Средната за страната през месец септември 2023 г. цена на кашкавала е 17,03 лв./кг. Най-висока стойност е отчетена в тържищата в област София – 19,96 лв./кг, а най-ниската средна за месеца е била цената в област Добрич – 14,80 лв./кг. В 57% от областите, в които има данни за продажби, тя е била по-висока от средната, а отклоненията в цените в различните региони са 35%. В три области цената се доближава до средната за страната.

При средна за страната цена на сиренето 11,56 лв./кг, най-високи стойности са отчетени в област Пловдив – 15,88 лв./кг, а минималната средна за месеца цена е била в област Добрич – 7,13 лв./кг. В 50% от областите сиренето се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната.

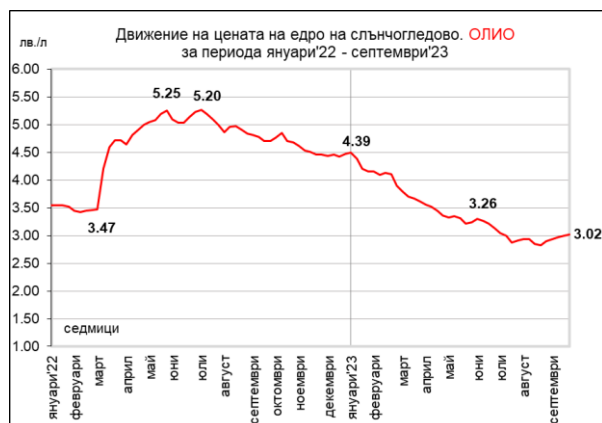
Отклоненията в цените в различните региони са 123%. Този марж на цените при сиренето се дължи на различното качество и различните фирми производителки, които търгуват на съответните тържища.

При средна за страната за месец септември цена на маслото 2,56 лв./бр., най-високи стойности са отчетени в област Кърджали – 2,63 лв./бр., а минималната средна за месеца цена е била в област Плевен – 2,34 лв. В 80% от областите маслото се е търгувало на цена, по-висока от средната за страната. Отклонението в цените в различните региони е 12%. В една област цената се доближава до средната за страната.

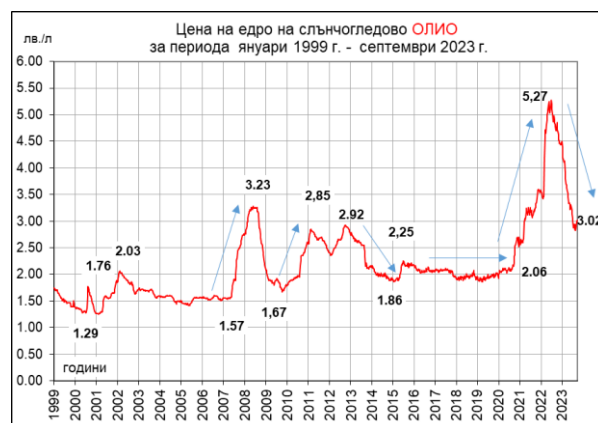


фигура 21 Цени на едро на кашкавал, сирене и масло през м. септември 2023 г. по области

- **Диаграми на движението на цените на основни хранителни стоки, млечни продукти, меса и месни произведения и риби**



фигура 22



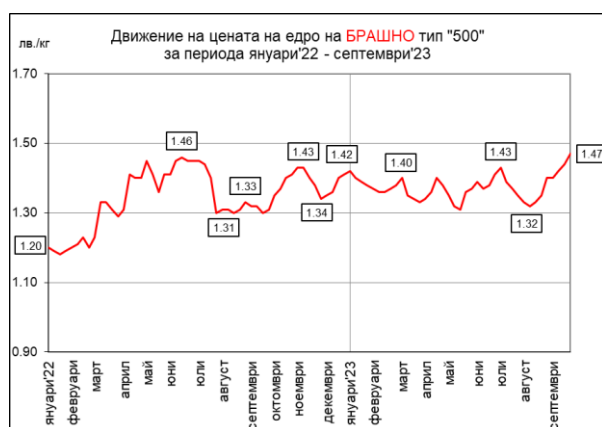
фигура 23



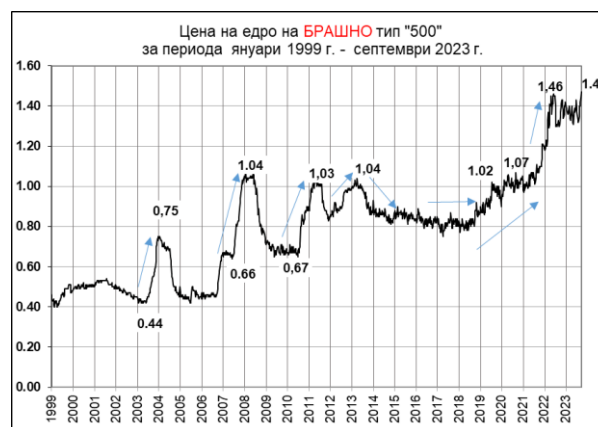
фигура 24



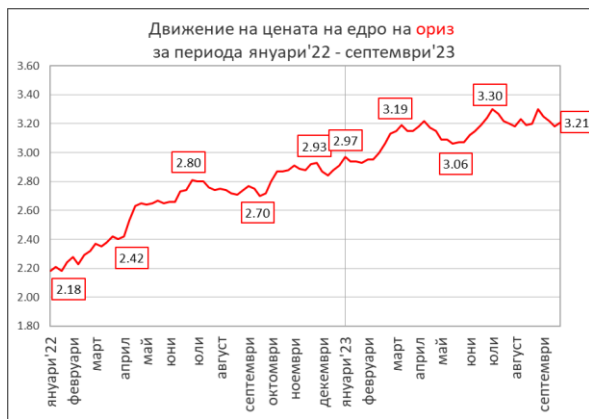
фигура 25



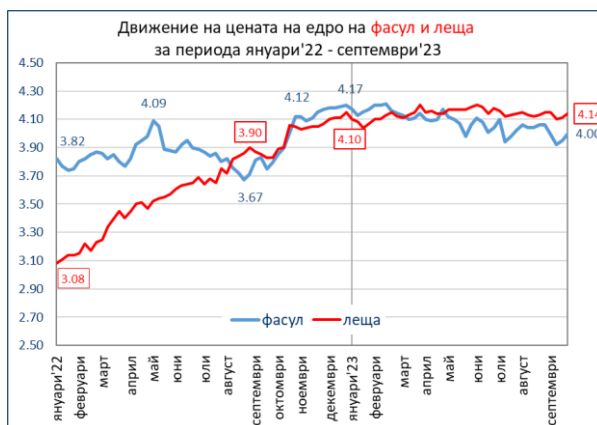
фигура 26



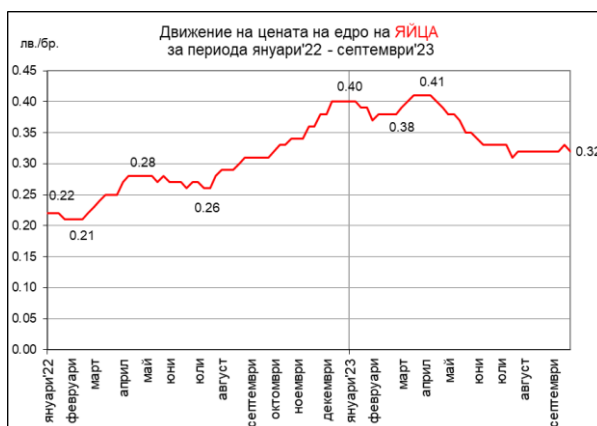
фигура 27



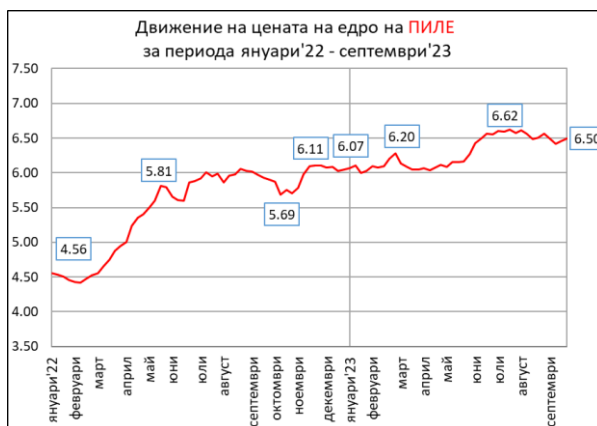
фигура 28



фигура 30



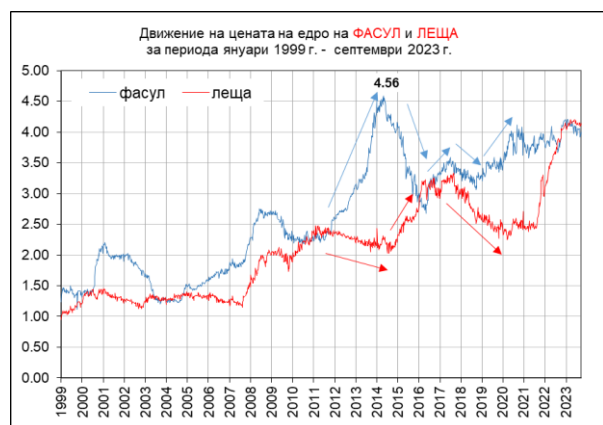
фигура 32



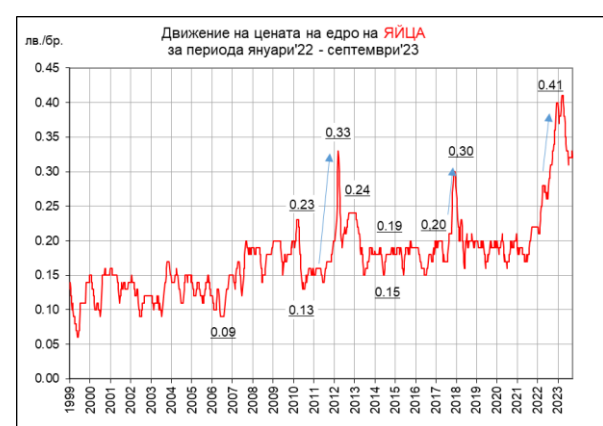
фигура 34



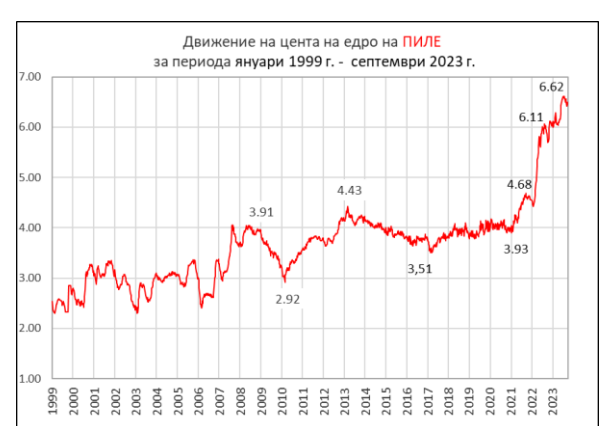
фигура 29



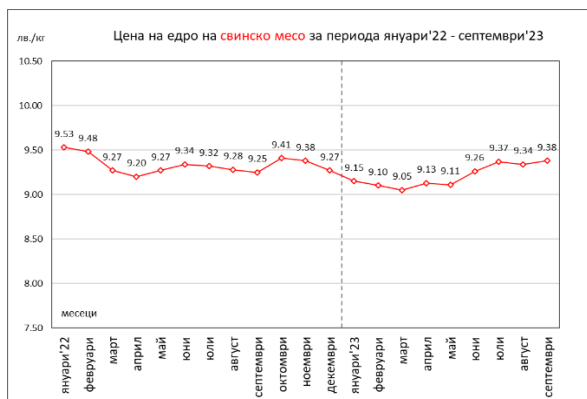
фигура 31



фигура 33



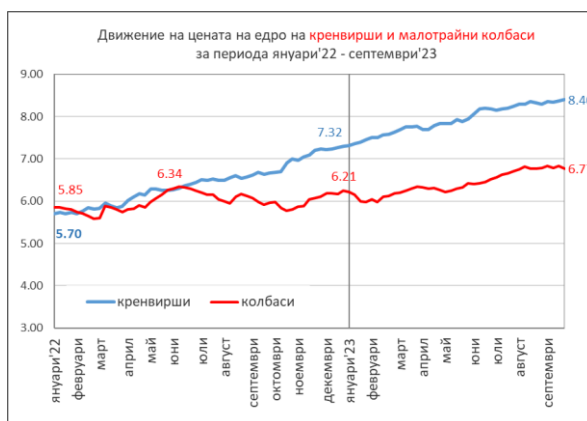
фигура 35



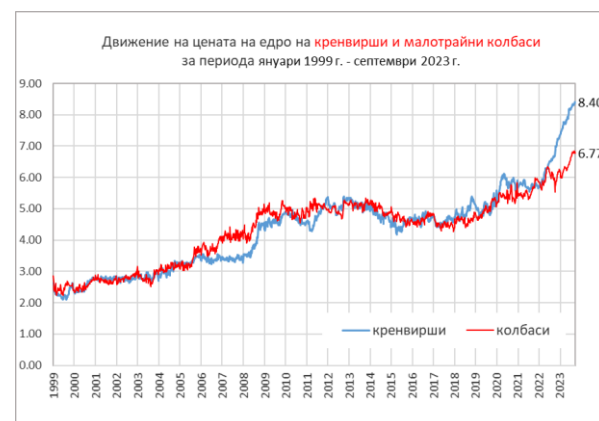
фигура 36



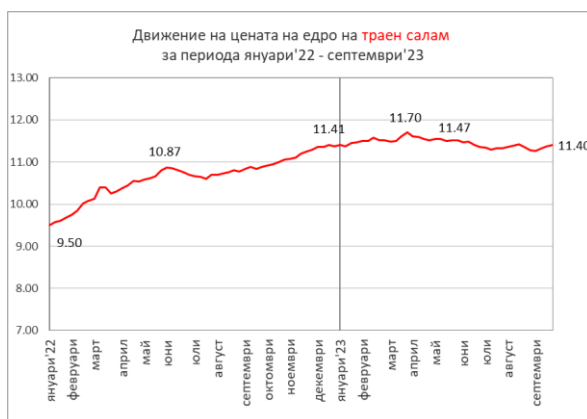
фигура 37



фигура 38



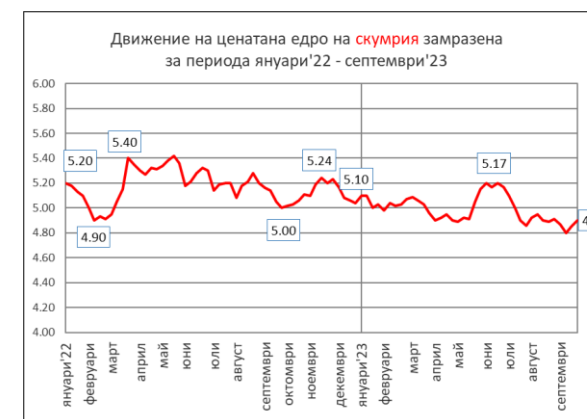
фигура 39



фигура 40



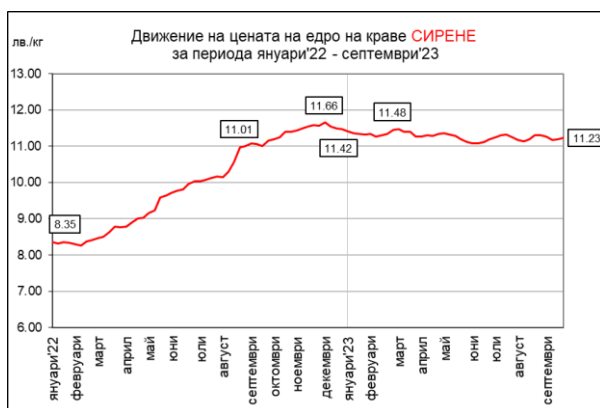
фигура 41



фигура 42



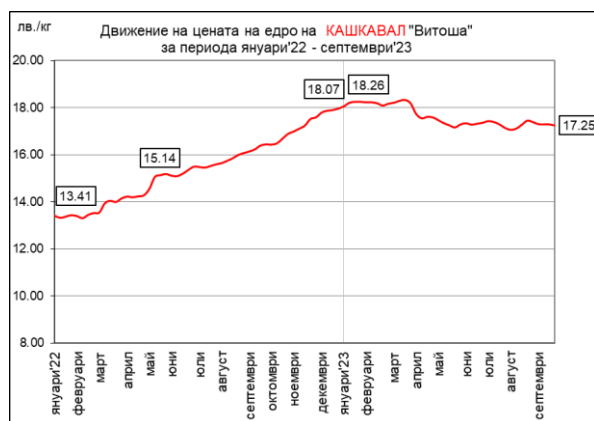
фигура 43



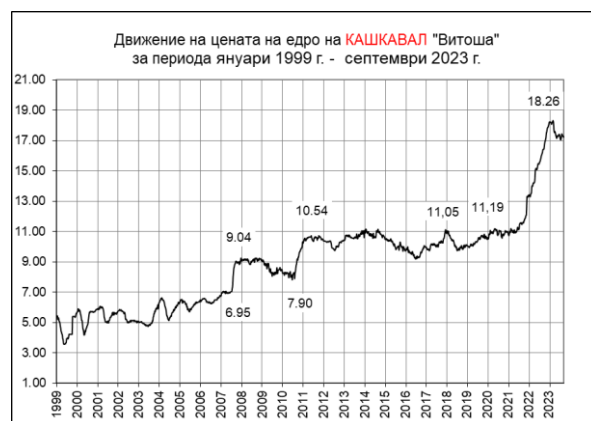
фигура 44



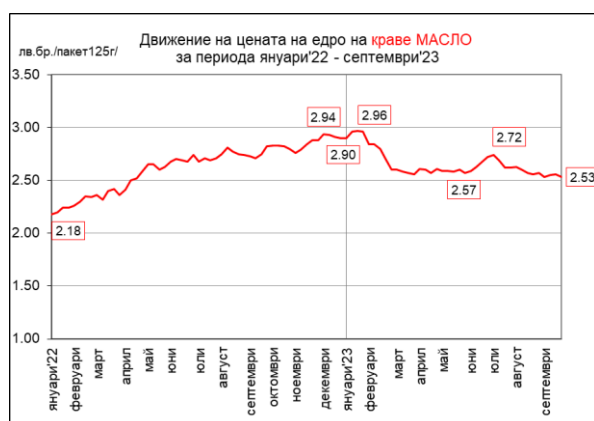
фигура 45



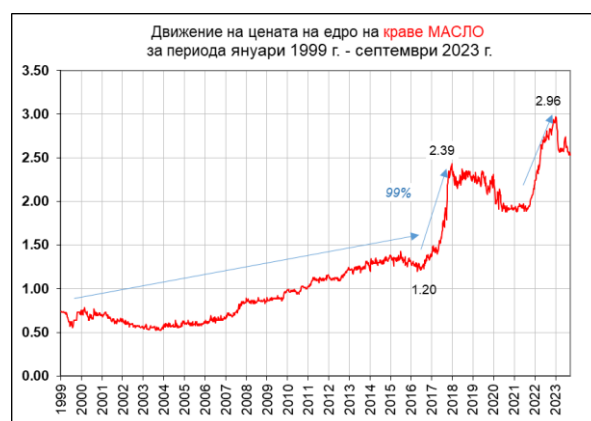
фигура 46



фигура 47



фигура 48



фигура 49

Плодове и зеленчуци

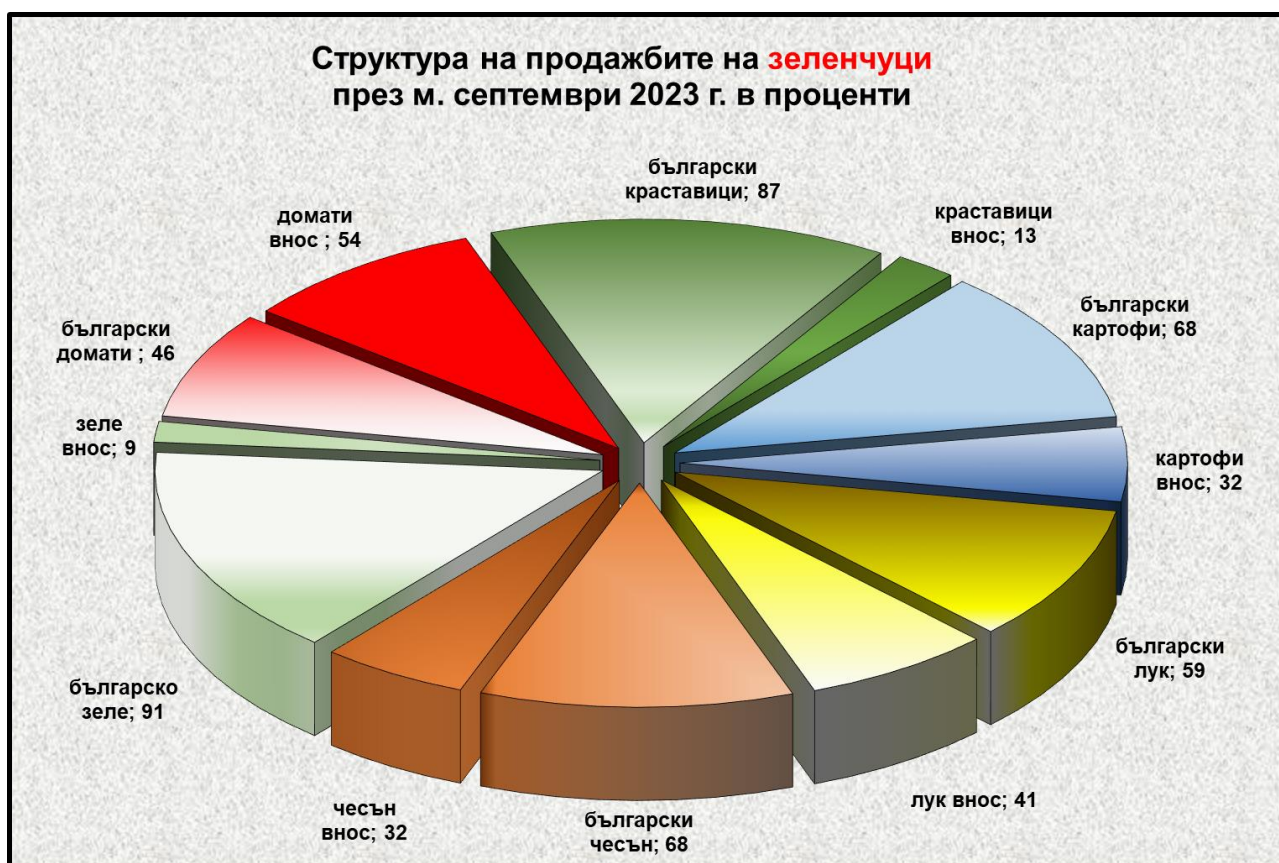
От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата родна продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на зеленчуците и плодовете през м. септември показват, че относителният дял на предлаганите количества българска продукция в повечето случаи е по-голям.

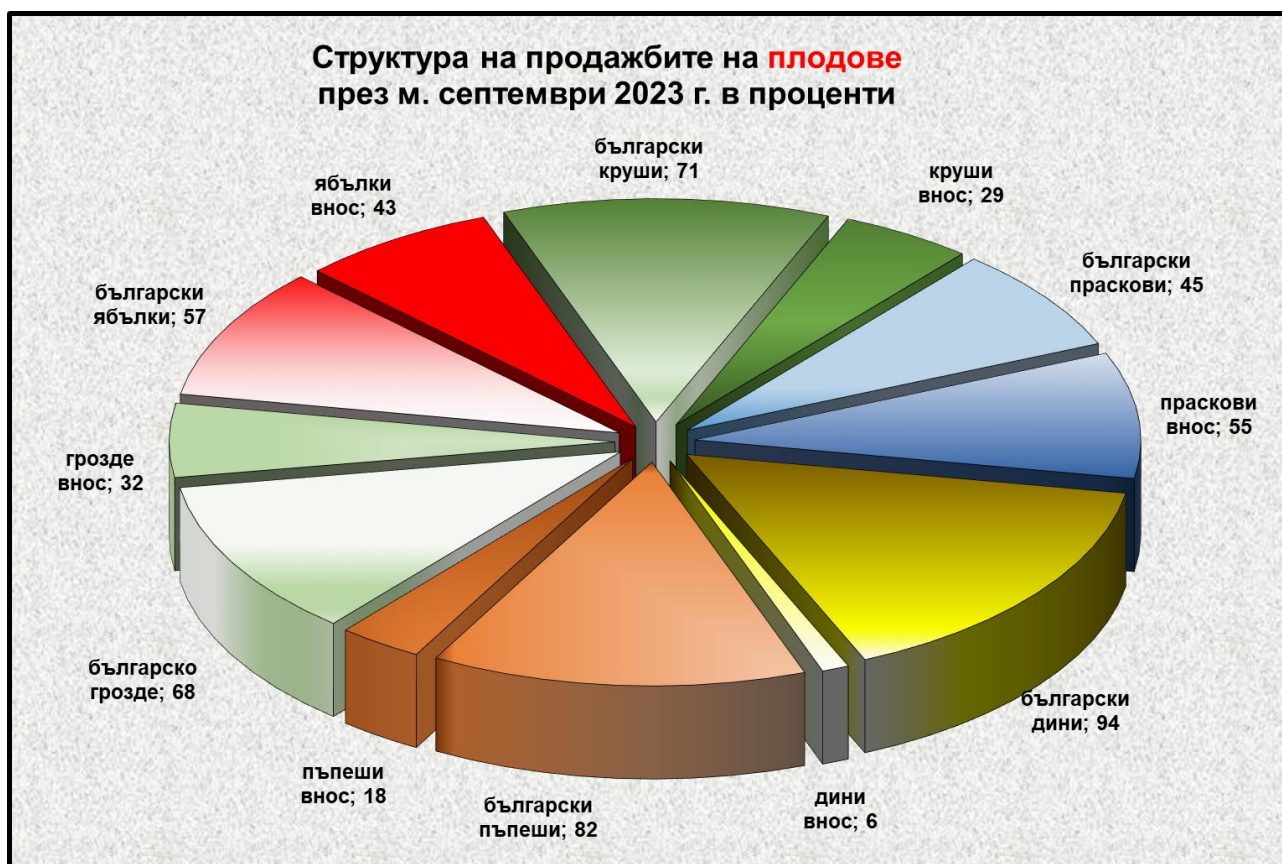
Мониторингът на пазара на зеленчуци през месеца показва превес на родната продукция при продажбите на краставици (87%), чесън (68%), зеле (91%), картофи (68%) Съизмерими са относителните дялове при зрелия лук и чесъна.

фигура 50

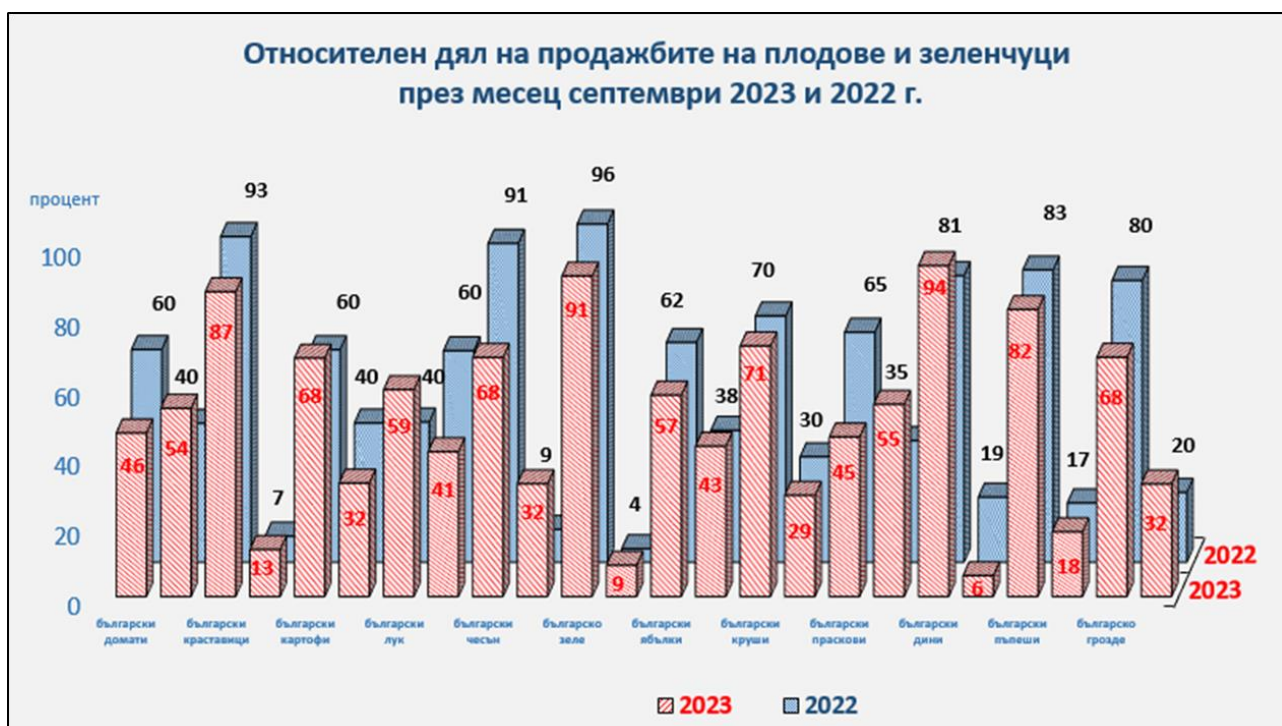
Предлагането на българските плодове, които са в активен период на производство е по-голямо при дините (94%), пъпешите (82%), крушите (71%) и гроздето (68%). Количествата българска и вносна продукция при прасковите и ябълките са съпоставими. *фигура 51*



фигура 50 Относителен дял на продажбите на зеленчуци през м. септември 2023 г.



фигура 51 Относителен дял на продажбите на плодове през м. септември 2023 г.



фигура 52 Относителен дял на продажбите на плодове и зеленчуци м. септември 2022/2023 г.

Сравнителният анализ на продажбите през месец септември тази година в сравнение със същия месец на предходната година показва, че количествата български картофи, лук и дини през тази година са малко по-големи от предходната година. *фигура 52*

- **Индекс на Тържищните Цени (ИТЦ) на плодовете и зеленчуците**

Движението на кривата на ИТЦ¹³ на плодовете и зеленчуците следва характерните за тези продукти сезонни тенденции. Максималните зимни стойности се наблюдават обикновено в периода януари – февруари, а през последните години, както и през миналата, и през април. Минималните летни стойности, в зависимост от конкретните метеорологични стойности се регистрират през юли - август.

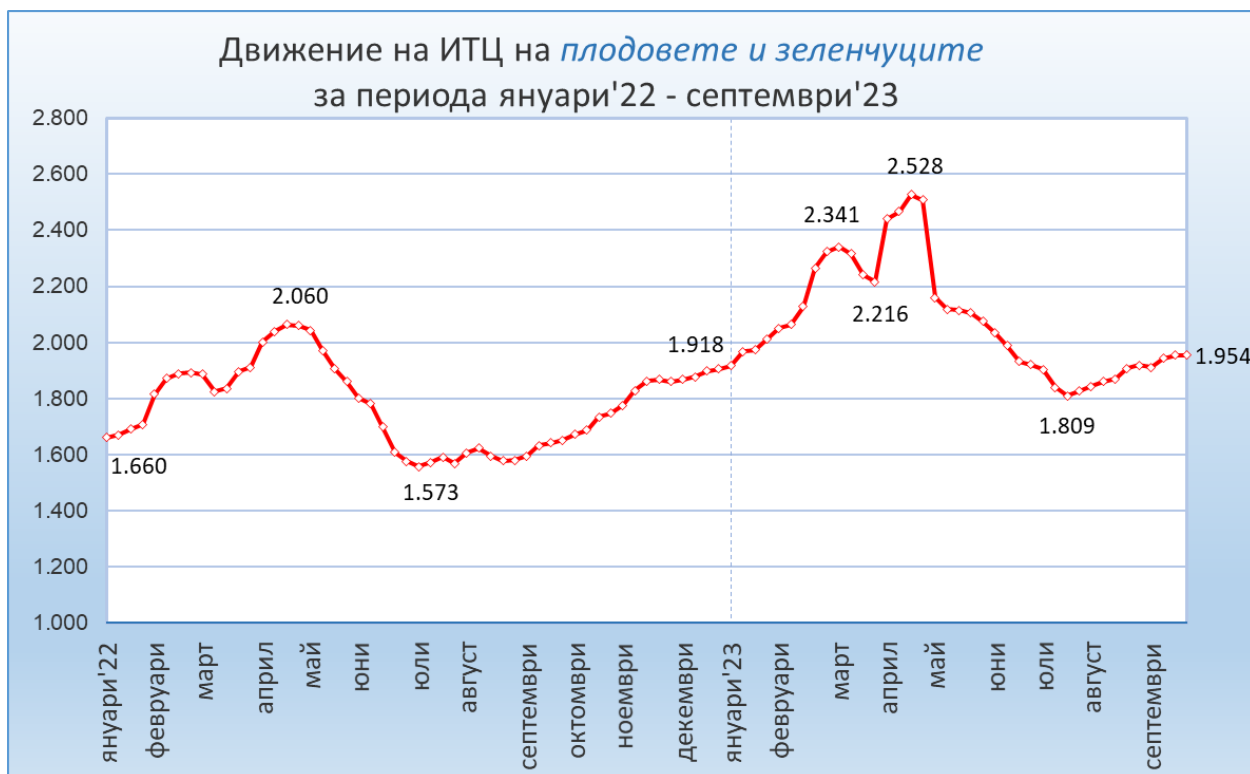
В началото на месец септември 2023 г. кривата стартира от ниво 1,912 пункта, като е под нивото от последната седмица на предходния месец. През следващите седмици стойностите се движат нагоре и в края на месеца стъпват на ниво от 1,954 пункта,

В сравнение със същия месец на предходната година средномесечните стойностите са с около 19% по-високи. *фигура 53*

Върху движението на индекса през месеца рефлектира покачването на цените на домати, полските краставици, ябълките и другите плодове, които са към края на сезона.

Нивото от 2,528 достигнато през третата седмица на април е най-високото от началото на годината и е пиково за целия период на наблюдение на цените на едро на плодове и зеленчуците. *фигура 54*

¹³ В състава на този индекс са включени следните стоки: ябълки български и ябълки от внос, картофи български и от внос, лук зрял, чесън зрял, домати оранжерийни и домати от внос, краставици оранжерийни и от внос, пипер зелен, зеле, банани, портокали и лимони



фигура 53 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.



фигура 54 ИТЦ на плодовете и зеленчуците за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.

- **Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците на месечна и годишна база**

През месец септември трендовете на цените на плодове и зеленчуците са разнопосочни, като стойностите на промените са с големи амплитуди.

Цените на оранжерийните, полските и вносните домати, както и на полските краставици се покачват през месеца със 7-20%. Поскъпване на месечна база има и при патладжаните с 8%. Пиперът, морковите, вносните краставици и зрелият лук поевтиняват в диапазон 5-13%.

През месец септември поскъпване на месечна база е отчетено при ябълките (19%), прасковите (11%), дините и пъпешите. Поевтиняване на месечна база е отчетено при гроздето (22%). Таблица 10, фигура 55

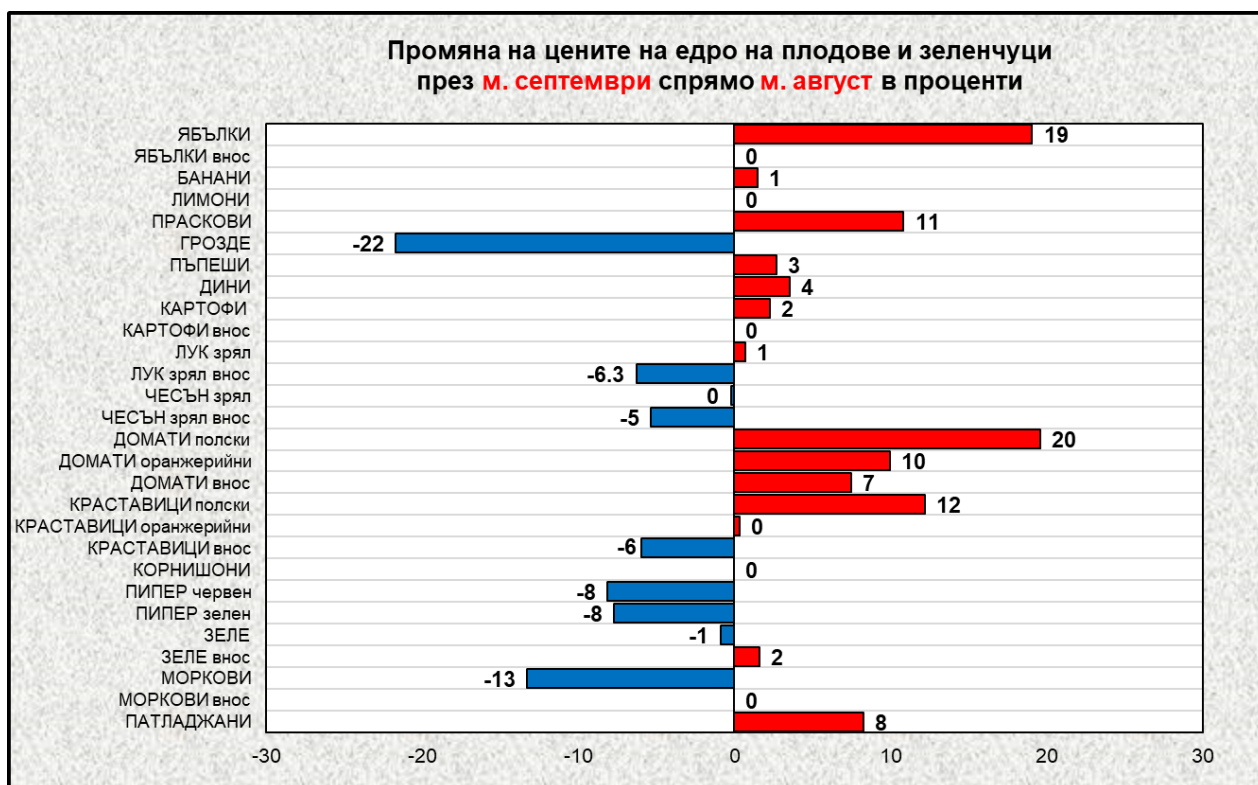
На годишна база отклоненията на цените на стоките в тази група изцяло са с положителни трендове. Поскъпването на зеленчуците е в диапазона 7-47%. Спад на цените на годишна база има само при корнишоните – 4%.

Цените на плодовете през тази година също са по-високи спрямо предходната, като отчетеният ръст при ябълките и прасковите е 49-35% и 2-14% при останалите плодове. Таблица 10, фигура 56, фигура 57

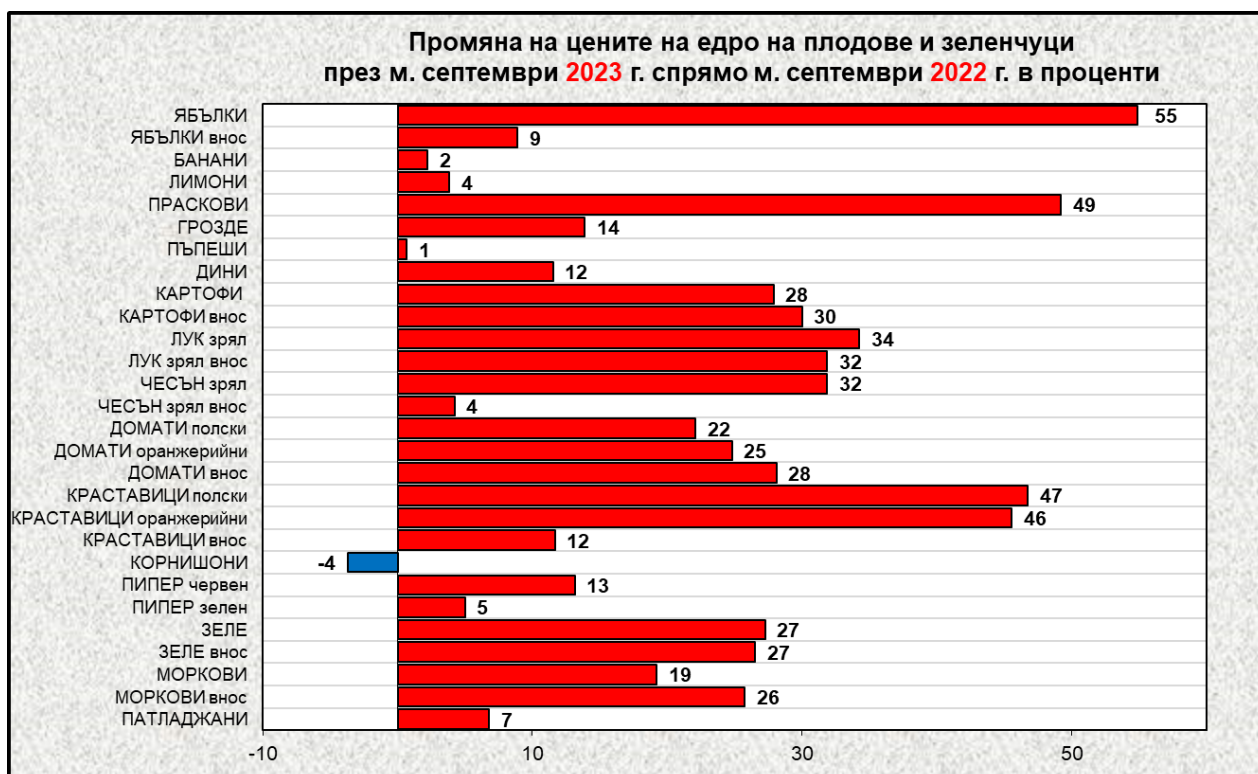
Таблица 10 Промяна на цените едро на плодове и зеленчуци за месец септември на месечна, годишна база^{*14}

СТОКА	август'23	септември'23				септември'22		
	цена	цена	промяна в %	промяна в лв.		цена	промяна в %	промяна в лв.
ЯБЪЛКИ	1.73	2.06	▲ 19	0.33		1.33	▲ 55	0.73
ЯБЪЛКИ внос	1.96	1.96	→ 0	0.00		1.80	▲ 9	0.16
БАНАНИ	2.71	2.75	▲ 1	0.04		2.69	→ 2	0.06
ЛИМОНИ	2.97	2.97	→ 0	0.00		2.86	▲ 4	0.11
ПРАСКОВИ	2.49	2.76	▲ 11	0.27		1.85	▲ 49	0.91
ГРОЗДЕ	3.04	2.38	▼ -22	-0.66		2.09	▲ 14	0.29
ПЪПЕШИ	1.47	1.51	▲ 3	0.04		1.50	→ 1	0.01
ДИНИ	0.84	0.87	▲ 4	0.03		0.78	▲ 12	0.09
КАРТОФИ	1.30	1.33	▲ 2	0.03		1.04	▲ 28	0.29
КАРТОФИ внос	1.56	1.56	→ 0	0.00		1.20	▲ 30	0.36
ЛУК зрял	1.48	1.49	▲ 1	0.01		1.11	▲ 34	0.38
ЛУК зрял внос	1.59	1.49	▼ -6	-0.10		1.13	▲ 32	0.36
ЧЕСЪН зрял	4.77	4.76	▼ -0	-0.01		3.61	▲ 32	1.15
ЧЕСЪН зрял внос	4.69	4.44	▼ -5	-0.25		4.26	▲ 4	0.18
ДОМАТИ полски	1.94	2.32	▲ 20	0.38		1.90	▲ 22	0.42
ДОМАТИ оранжерийни	2.61	2.87	▲ 10	0.26		2.30	▲ 25	0.57
ДОМАТИ внос	2.67	2.87	▲ 7	0.20		2.24	▲ 28	0.63
КРАСТАВИЦИ полски	2.21	2.48	▲ 12	0.27		1.69	▲ 47	0.79
КРАСТАВИЦИ оранжерийни	2.77	2.78	→ 0	0.01		1.91	▲ 46	0.87
КРАСТАВИЦИ внос	2.34	2.20	▼ -6	-0.14		1.97	▲ 12	0.23
КОРНИШОНИ	2.09	2.09	→ 0	0.00		2.17	▼ -4	-0.08
ПИПЕР червен	2.34	2.15	▼ -8	-0.19		1.90	▲ 13	0.25
ПИПЕР зелен	1.82	1.68	▼ -8	-0.14		1.60	▲ 5	0.08
ЗЕЛЕ	1.13	1.12	▼ -1	-0.01		0.88	▲ 27	0.24
ЗЕЛЕ внос	1.22	1.24	▲ 2	0.02		0.98	▲ 27	0.26
МОРКОВИ	1.43	1.24	▼ -13	-0.19		1.04	▲ 19	0.20
МОРКОВИ внос	1.27	1.27	→ 0	0.00		1.01	▲ 26	0.26
ПАТЛАДЖАНИ	1.45	1.57	▲ 8	0.12		1.47	▲ 7	0.10

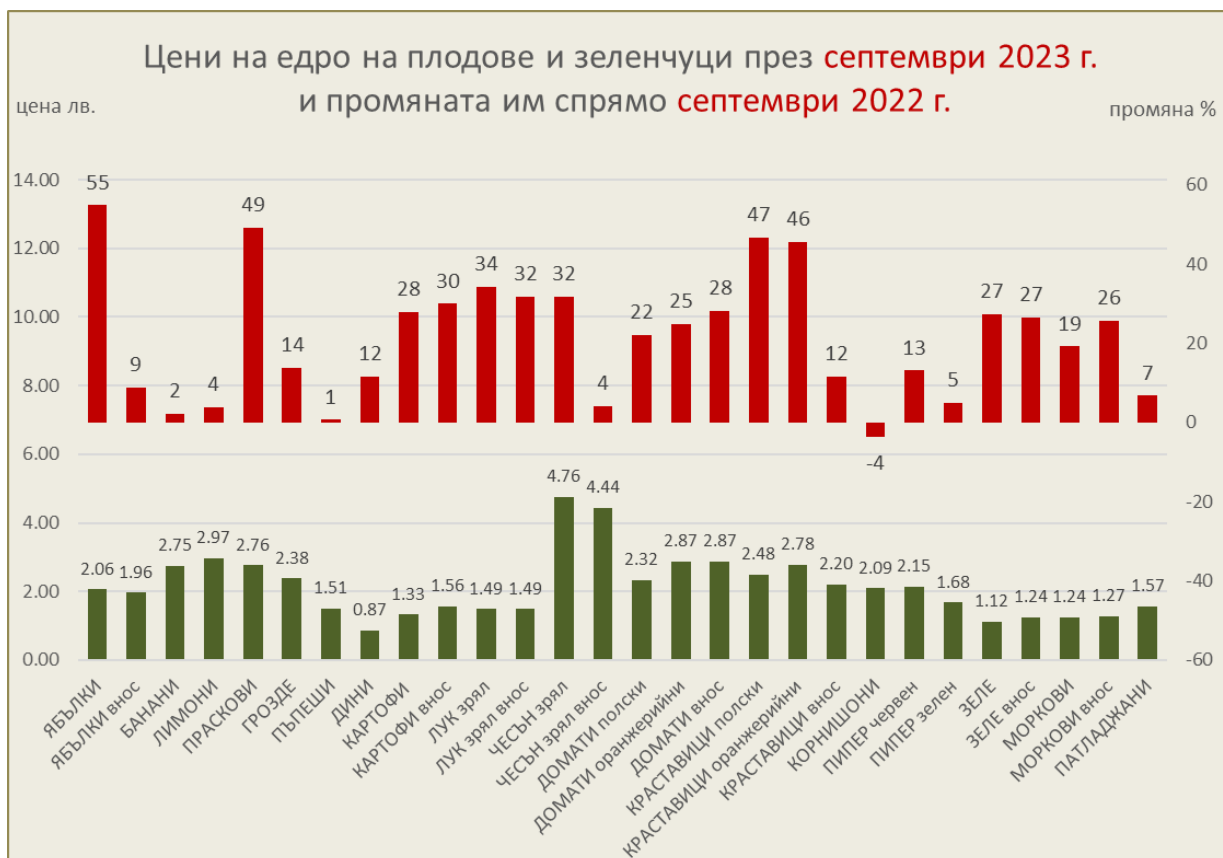
¹⁴ * Символите в колоните с цените показват движението на цените под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена.



фигура 55 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през септември'23 на месечна база

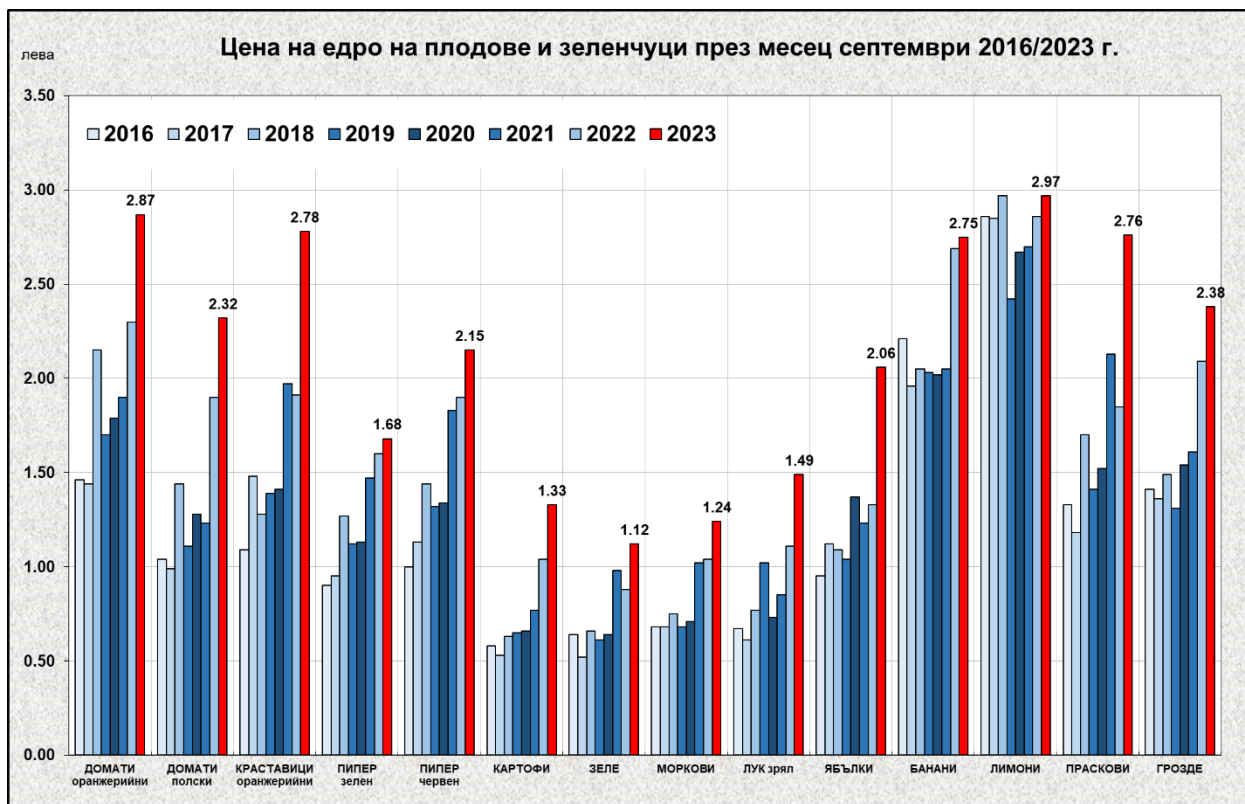


фигура 56 Промяна на цените на плодовете и зеленчуците през септември'23 на годишна база



фигура 57 Цени едро на плодове и зеленчуци през месец септември 2023 г. и промяната им спрямо месец септември 2022 г.

- Сравнителен анализ на цените на плодовете и зеленчуците през септември 2016/2023 г.



фигура 58 Цени на едро на плодовете и зеленчуците през септември 2016/2023 г.

Таблица 11 Цени на плодове и зеленчуци през септември за периода 2016/2023 г.*¹⁵

септември	ДОМАТИ оранжерийни	ДОМАТИ полски	КРАСТАВИЦИ оранжерийни	ПИПЕР зелен	ПИПЕР червен	КАРТОФИ	ЗЕЛЕ	МОРКОВИ	ЛУК зрял	ЯБЪЛКИ	БАНАНИ	ЛИМОНИ	ПРАСКОВИ	ГРОЗДЕ	стойност на единица продукт
2016	1.46	1.04	1.09	0.90	1.00	0.58	0.64	0.68	0.67	0.95	2.21	2.86	1.33	1.41	17
2017	1.44	0.99	1.48	0.95	1.13	0.53	0.52	0.68	0.61	1.12	1.96	2.85	1.18	1.36	17
2018	2.15	1.44	1.28	1.27	1.44	0.63	0.66	0.75	0.77	1.09	2.05	2.97	1.70	1.49	20
2019	1.70	1.11	1.39	1.12	1.32	0.65	0.61	0.68	1.02	1.04	2.03	2.42	1.41	1.31	18
2020	1.79	1.28	1.41	1.13	1.34	0.66	0.64	0.71	0.73	1.37	2.02	2.67	1.52	1.54	19
2021	1.90	1.23	1.97	1.47	1.83	0.77	0.98	1.02	0.85	1.23	2.05	2.70	2.13	1.61	22
2022	2.30	1.90	1.91	1.60	1.90	1.04	0.88	1.04	1.11	1.33	2.69	2.86	1.85	2.09	25
2023	2.87	2.32	2.78	1.68	2.15	1.33	1.12	1.24	1.49	2.06	2.75	2.97	2.76	2.38	30
Sparklines															

Анализът на движението на цените на едро на плодовете и зеленчуците през м. септември 2023 г. в сравнение със същия месец на осемгодишния период (2016 – 2023 г.) показва следните тенденции: *Таблица 11, фигура 58*

- Плодовете и зеленчуците имат изцяло сезонен характер, а цените им силно се влияят от конкретните климатични и метеорологични условия. По тази причина цените на тези стоки са силно чувствителни и варират в сравнително големи диапазони за кратки времеви периоди.
- По същата причина относителният дял на количествата българска продукция през м. септември на последните осем години е функция и от конкретните метеорологични условия, а цените им често са по-високи от вносните.
- Цените на всички зеленчуци, предмет на този анализ минават над нивата от предходните години на периода.
- Най-голям ръст през тази година е отчетен при оранжерийните краставици, домати и зрелия лук.
- Цените на прасковите, гроздето и ябълките през септември настоящата година също са най-високи.
- Цената на бананите и лимоните се доближава до нивото от същия месец на предходни години.

¹⁵ * Оцветяването в клетките визуализира движението на цената за съответната стока през годините на периода. Степенуваната скала в 4 степени визуализира градацията в големината на стойността на стоките за съответната година. В последния ред на таблицата е визуализирано движението на цените на всяка стока в различните региони чрез Sparklines (блещукащи линии).

Анализът на стойността за единица продукт на 14 плодове и зеленчуци, включени в потребителската кошница показва, че през месец септември 2023 г. сумата е 30 лв., като нарастването на тази стойност спрямо предходната година е 5 пункта (20%).

Тази стойност е най-високата спрямо същия месец за периода 2016 – 2023 г.

Увеличението на стойността на плодовете и зеленчуците в потребителската кошница за последните осем години е 13 пункта или 76%. *Таблица 4, фигура 16*

- **Анализ на цените на плодовете и зеленчуците по региони**

Анализът на цените на едро на домати, краставиците и картофите по региони показва, че отклоненията на цените в различните региони са в диапазона 60-190%. *Таблица 12, фигура 59*

Най-високи цени на домати са регистрирани на тържищата в област Варна (2,57лв./кг), а най-ниските съответно в област Шумен (2,00 лв./кг). Средните за страната месечни цени на домати са 2,78 лв./кг. В 46% от областите цената е била по-висока от средната, а маржът е 104%. В една област тя е била на нивото на средната за страната.

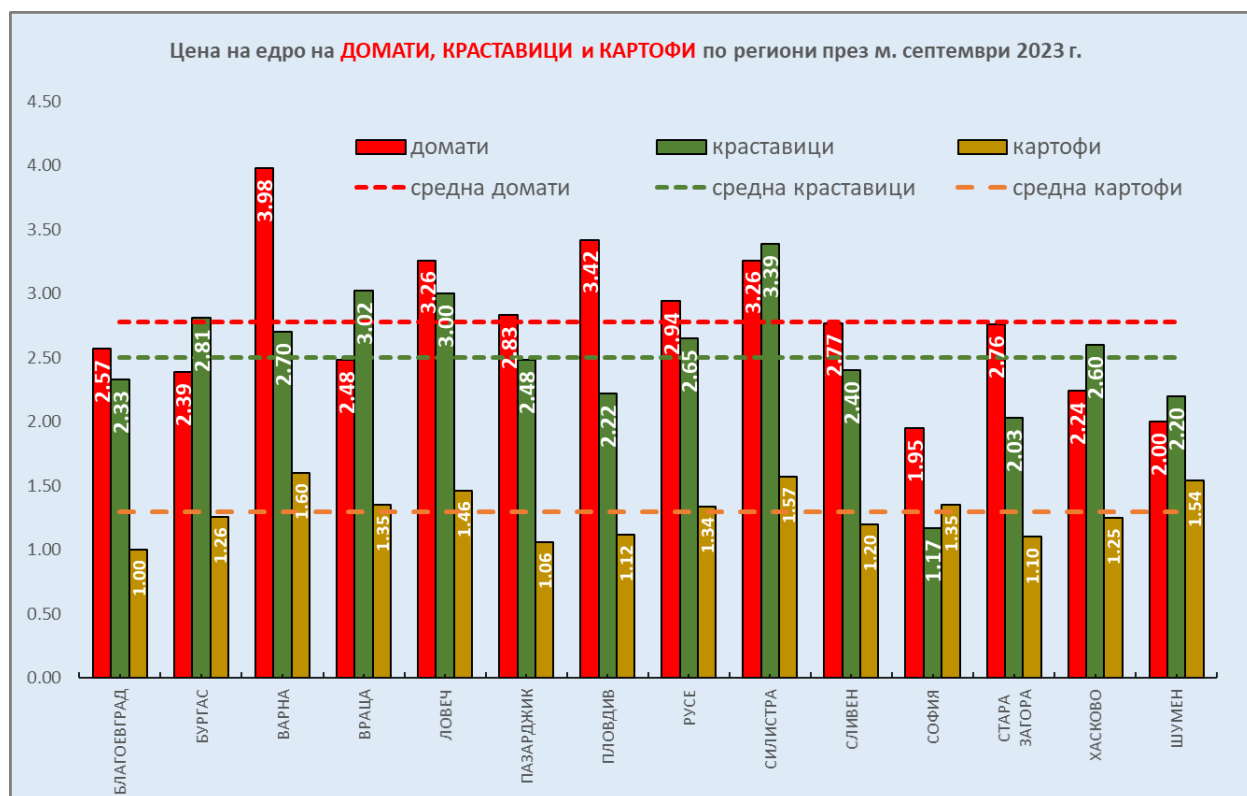
Краставиците са се търгували на най-високи цени в Силистра (3,39 лв./кг), а най-ниските цени през септември са регистрирани на тържищата в София (1,17 лв./кг). При средна за страната цена на краставиците за месеца 2,50 лв./кг, в 54% от областите цената е била по-висока, в една област тя е била на нивото на средната за страната, а маржът в различните региони е 190%.

Картофите са се търгували на най-високи цени във Варна (1,60лв.), а най-ниските цени през юли са регистрирани на тържищата в Благоевград (1,00 лв./кг). При средна за страната цена на картофите за месеца 1,30 лв./кг, в 50% от областите цената е била по-висока, а маржът в различните области е 52%.

Високите стойности на маржа се дължат на различното качество и различните сортове на зеленчуците, които си търгуват на отделните тържища.

Таблица 12 Цени на едро на зеленчуци по области през септември 2023 г.*¹⁶

ОБЛАСТ	ДОМАТИ	средна домати	изменение спрямо средната	КРАСТАВИЦИ	средна краставици	изменение спрямо средната	КАРТОФИ	средна картофи	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД	2.57	2.78	-8	2.33	2.50	-7	1.00	1.30	-23
БУРГАС	2.39	2.78	-14	2.81	2.50	12	1.26	1.30	-3
ВАРНА	3.98	2.78	43	2.70	2.50	8	1.60	1.30	23
ВРАЦА	2.48	2.78	-11	3.02	2.50	21	1.35	1.30	4
ЛОВЕЧ	3.26	2.78	17	3.00	2.50	20	1.46	1.30	12
ПАЗАРДЖИК	2.83	2.78	2	2.48	2.50	-1	1.06	1.30	-18
ПЛОВДИВ	3.42	2.78	23	2.22	2.50	-11	1.12	1.30	-14
РУСЕ	2.94	2.78	6	2.65	2.50	6	1.34	1.30	3
СИЛИСТРА	3.26	2.78	17	3.39	2.50	36	1.57	1.30	21
СЛИВЕН	2.77	2.78	0	2.40	2.50	-4	1.20	1.30	-8
СОФИЯ	1.95	2.78	-30	1.17	2.50	-53	1.35	1.30	4
СТАРА ЗАГОРА	2.76	2.78	-1	2.03	2.50	-19	1.10	1.30	-15
ХАСКОВО	2.24	2.78	-19	2.60	2.50	4	1.25	1.30	-4
ШУМЕН	2.00	2.78	-28	2.20	2.50	-12	1.54	1.30	18
Sparklines									



фигура 59 Цени на едро на зеленчуци през м. септември 2023 г. по области

¹⁶ * Символите в клетките с цените визуализират движението на цената за съответната стока в различните области под и над средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена. В последния ред на таблицата е визуализирано движението на цените на всяка стока в различните региони чрез Sparklines (блещукащи линии).

Таблица 13 Цени на едро на плодове по области през септември 2023 г.*¹⁷

ОБЛАСТ	дини	средна дини	изменение спрямо средната	ГРОЗДЕ	средна грозде	изменение спрямо средната	ЯБЪЛКИ	средна ябълки	изменение спрямо средната
БЛАГОЕВГРАД		0.88		1.80	2.48	-27	1.60	1.84	-13
БУРГАС	▲	0.98	11	2.50	2.48	1	2.02	1.84	10
ВАРНА	▼	0.84	-5	2.70	2.48	9	2.90	1.84	58
ВРАЦА	▲	0.94	7	2.35	2.48	-5	1.73	1.84	-6
ЛОВЕЧ	▲	1.05	19	3.00	2.48	21	2.05	1.84	11
ПАЗАРДЖИК	▼	0.75	-15	1.85	2.48	-25	1.71	1.84	-7
ПЛОВДИВ	▲	0.98	11	2.43	2.48	-2	1.60	1.84	-13
РУСЕ	▲	0.89	1	2.12	2.48	-15	1.55	1.84	-16
СИЛИСТРА	▲	1.00	14	3.22	2.48	30	1.98	1.84	8
СЛИВЕН	▼	0.60	-32	2.30	2.48	-7	2.07	1.84	13
СОФИЯ	▼	0.50	-43	2.88	2.48	16	1.68	1.84	-9
СТАРА ЗАГОРА	▼	0.67	-24	2.02	2.48	-19	1.37	1.84	-26
ХАСКОВО	▼	0.73	-17	2.30	2.48	-7	1.60	1.84	-13
ШУМЕН	▼	0.59	-33	3.28	2.48	32	1.95	1.84	6
Sparklines									

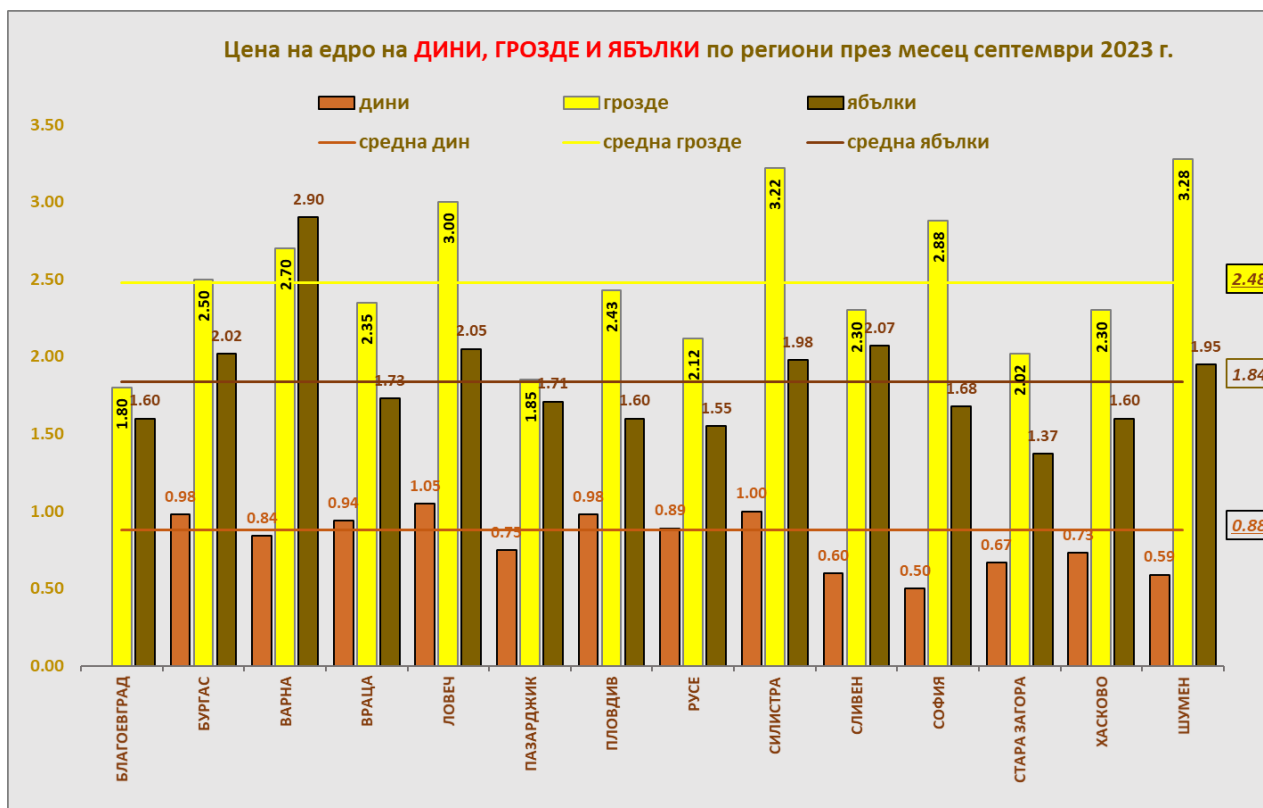
Наблюденията на цените по региони на дините, гроздето и ябълките показват, че разликите в цените в страната са в интервала 82-112%, като най-големият марж е при цената на дините. Таблица 13, фигура 60

При средна цена на дините през месеца 0,88 лв./кг, най-високите цени са регистрирани в Ловеч (1,05 лв.), а минималните съответно са били в София (0,50 лв.). Отклоненията в цените на дините в различните региони са 110%, в 42% от областите цената е над средната за страната, а в една област (Русе) цената е около нивото на средната за страната.

Наблюденията на цените на ябълките по региони през септември показват, че при средна цена за месеца 1,84 лв./кг, най-високата стойност е регистрирана на стоковите тържища в област Варна – 2,90 лв./кг, а най-ниска в Стара Загора – 1,37 лв./кг. В 43% от областите цената е над средната за страната. Маржът между цените в отделните области е 112%.

Гроздето се е търгувало през месеца най-скъпо в област Шумен (3,28 лв./кг), а най-евтино е било в област Благоевград (1,80 лв./кг), при средна цена на гроздето 2,48 лв./кг. В 38% от областите цената е била над средната за страната. Отклоненията в цените в различните области е 82%. В област Бургас цената се доближава до средната за страната цена..

¹⁷ * Оцветяването в клетките с цените визуализира градацията в големината на цената на съответната стока в различните области. Символите в същата колона показват отклоненията от средната за страната цена. Оцветяването на клетките в колоните с процентно изменение визуализира стойностите под и над средната цена. В последния ред на таблицата е визуализирано движението на цените на всяка стока в различните региони чрез Sparklines (блещукащи линии).



фигура 60 Цени на едро на плодове през септември 2023 г. по области

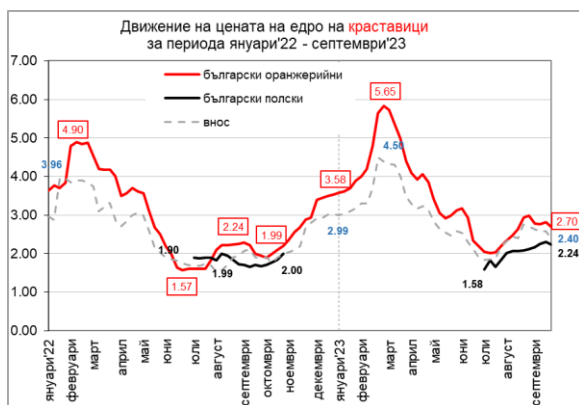
- Диаграми на движението на цените на основни плодове и зеленчуци



фигура 61



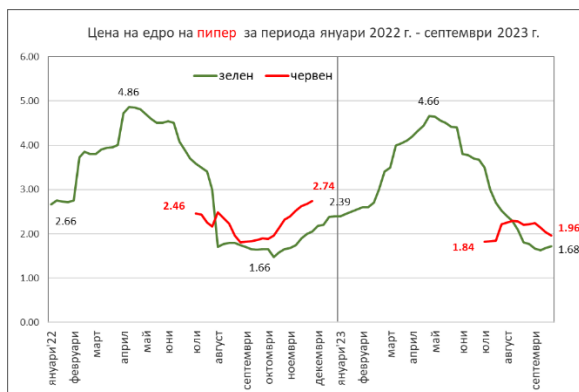
фигура 62



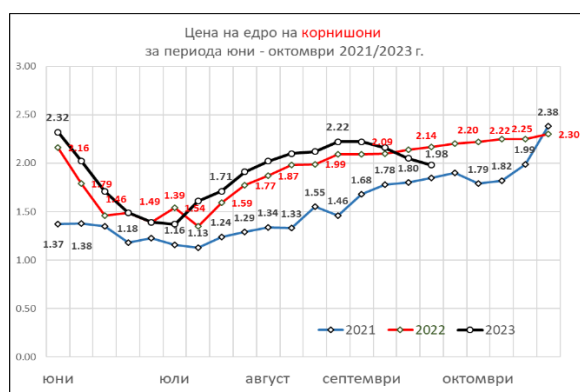
фигура 63



фигура 64



фигура 65



фигура 66



фигура 67



фигура 68



фигура 69



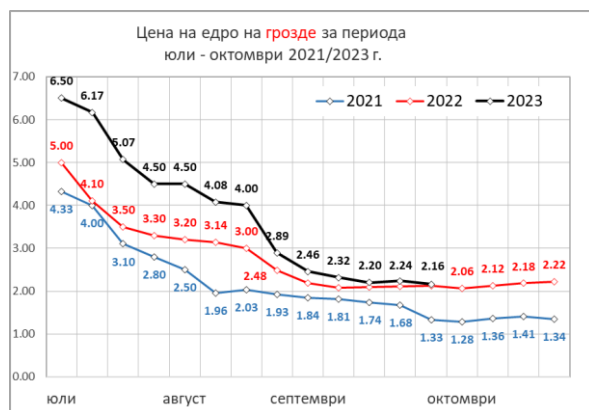
фигура 70



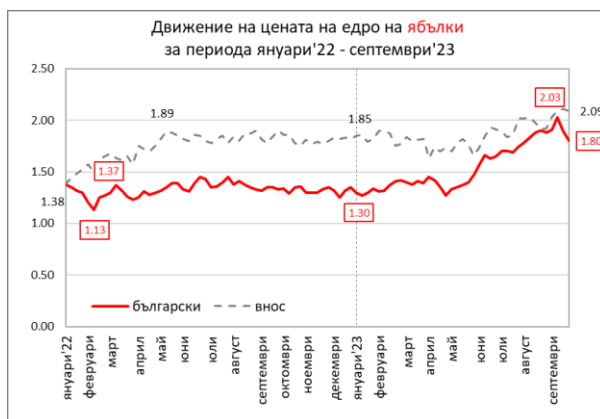
фигура 71



фигура 73



фигура 75



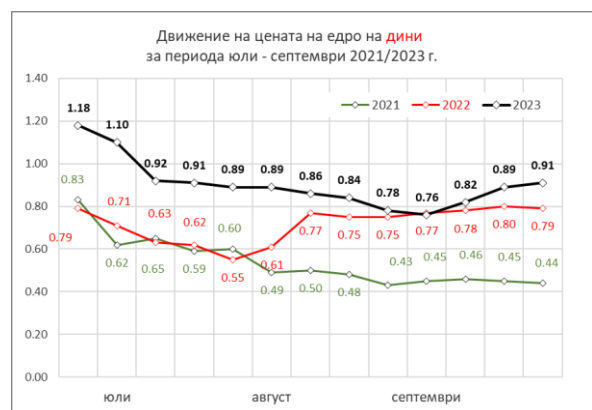
фигура 77



фигура 72



фигура 74



фигура 76



фигура 78



фигура 79



фигура 80



фигура 81

Международни цени

• Организация по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН¹⁸

През септември 2023 г. стойностите на Индекса на цените на храните¹⁹ на FAO (Организацията по прехрана и земеделие (ФАО) към ООН; Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations) ФАО запазват нивата си от предходния месец август. *фигура 84*

Таблица 14 Месечни индекси на цените на храните на ФАО към септември 2023 г. ^{*20}

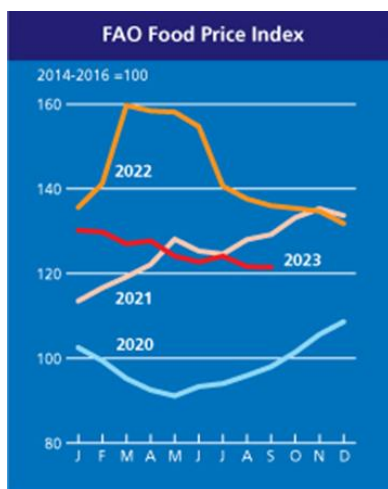
FAO MONTHLY FOOD PRICE INDICES (2014-2016=100)						
Date	Food Price Index	Meat	Dairy	Cereals	Oils	Sugar
2022-01	135.6	112.1	132.6	140.6	185.9	112.7
2022-02	141.2	113.9	141.5	145.3	201.7	110.5
2022-03	159.7	119.3	145.8	170.1	251.8	117.9
2022-04	158.4	121.9	146.7	169.7	237.5	121.5
2022-05	158.1	122.9	144.2	173.5	229.2	120.4
2022-06	154.7	125.9	150.2	166.3	211.8	117.3
2022-07	140.6	124.1	146.5	147.3	168.8	112.8
2022-08	137.6	121.1	143.4	145.6	163.3	110.5
2022-09	136.0	120.3	142.7	147.9	152.6	109.7
2022-10	135.4	116.8	139.3	152.3	151.3	108.6
2022-11	134.7	114.6	137.4	150.1	154.7	114.4
2022-12	131.8	112.4	138.2	147.3	144.6	117.2
2023-01	130.2	111.1	134.5	147.5	140.4	116.8
2023-02	129.8	113.3	129.4	146.7	135.9	125.2
2023-03	127.0	114.7	126.8	138.6	131.8	127.0
2023-04	127.7	116.8	122.6	136.1	130.0	149.4
2023-05	124.1	118.1	117.8	129.3	118.7	157.2
2023-06	122.7	119.0	116.7	126.6	115.8	152.2
2023-07	124.1	118.5	115.9	125.9	129.8	146.3
2023-08	121.6	115.4	111.2	125.0	125.8	148.2
2023-09	121.5	114.2	108.6	126.3	120.9	162.7

¹⁸ [Food and Agriculture Organization of the United Nations](https://www.fao.org/)

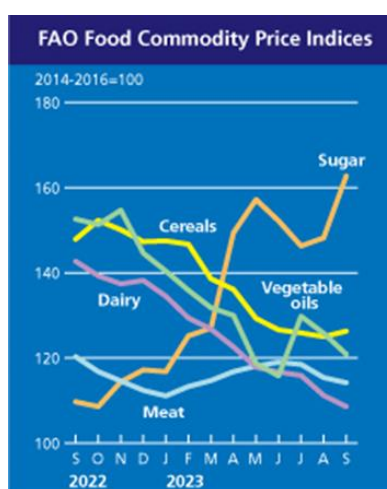
¹⁹ FFPI – FAO Food Price Index

²⁰ *Оцветяването в клетките визуализира движението на индекса на съответната стокова група

Движението на Индекса на цените на храните на Организацията за прехрана и земеделие на ООН отразява движението на международните цени на всички основни хранителни стоки и фуражи, които влизат в състава му.²¹

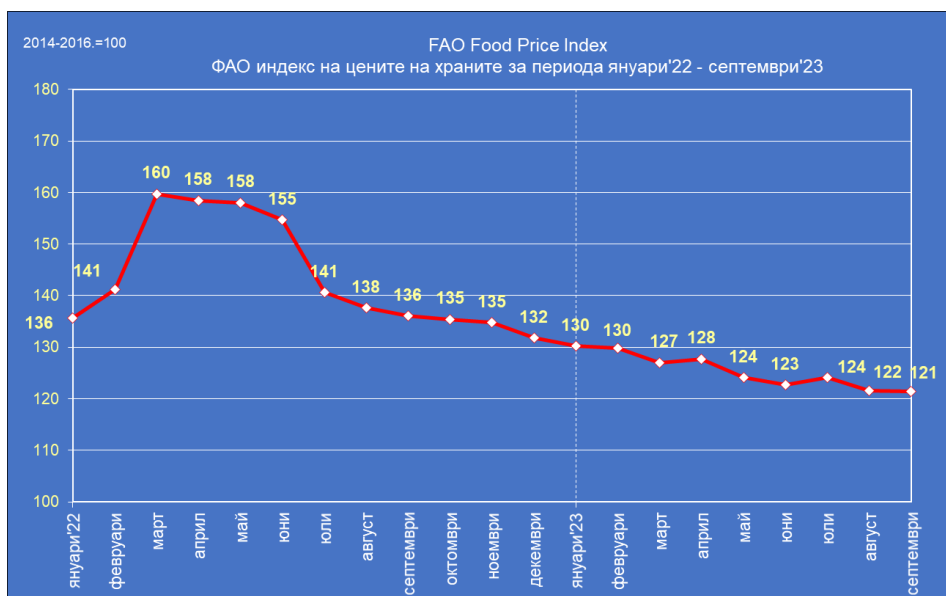


фигура 82 ФАО индекс през септември'23



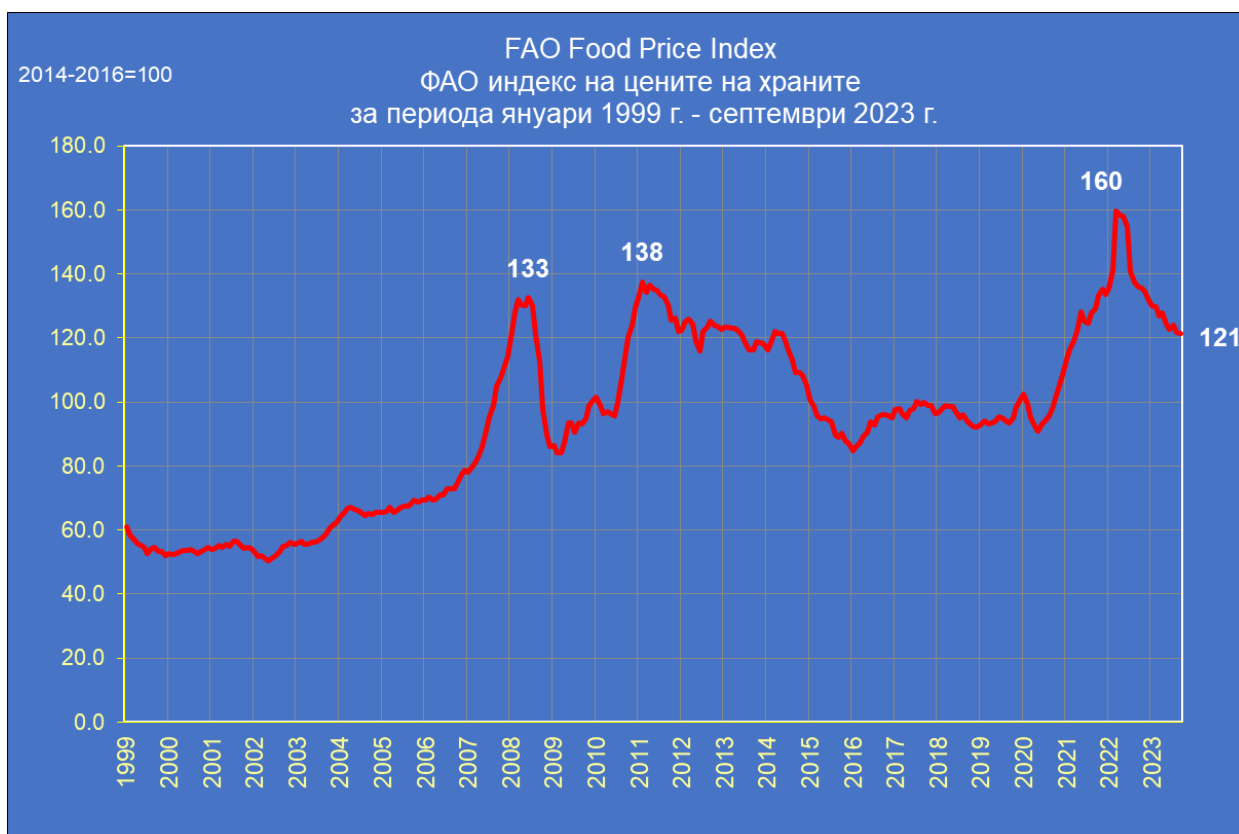
фигура 83 ФАО индекс на храните септември'23

Средната стойност на индекса на цените на храните на ФАО през септември 2023 г. остава практически непроменена в сравнение със стойността през август и възлиза на 121,5 пункта. Увеличението на индексите на цените на захарта и зърнените култури е компенсирано от намалението на индексите на цените за растителни масла, млечните продукти и месото. На това ниво стойността на индекса е с 14,6 пункта (10,7%) по-ниска от съответното ниво от миналата година и с 38,3 пункта (24,0%) по-ниска от рекордната му стойност, регистрирана през март 2022 г. Таблица 14, фигура 85, фигура 84



фигура 84 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.

²¹ В състава на ФАО индекса на цените на храните влизат: захар, зърнени култури, млечни продукти, масла и мазнини и месо.



фигура 85 Движение на ФАО индекса на храните за периода януари 1999 г. – септември 2023 г.

- **Индекс на цените на храните на Международния валутен фонд (МВФ)**

Индексът на цените на храните на Международния валутен фонд²² отразява движението на цените на хранителните стоки²³ и включва цените на зърнените храни, растителните масла, месото, морските дарове, захарта, бананите и портокалите.

Поради по-различния състав на стоките, които влизат в този индекс се наблюдават известни различия в движението на кривите на двата индекса (ФАО и МВФ), но като цяло тенденциите им са сходни.

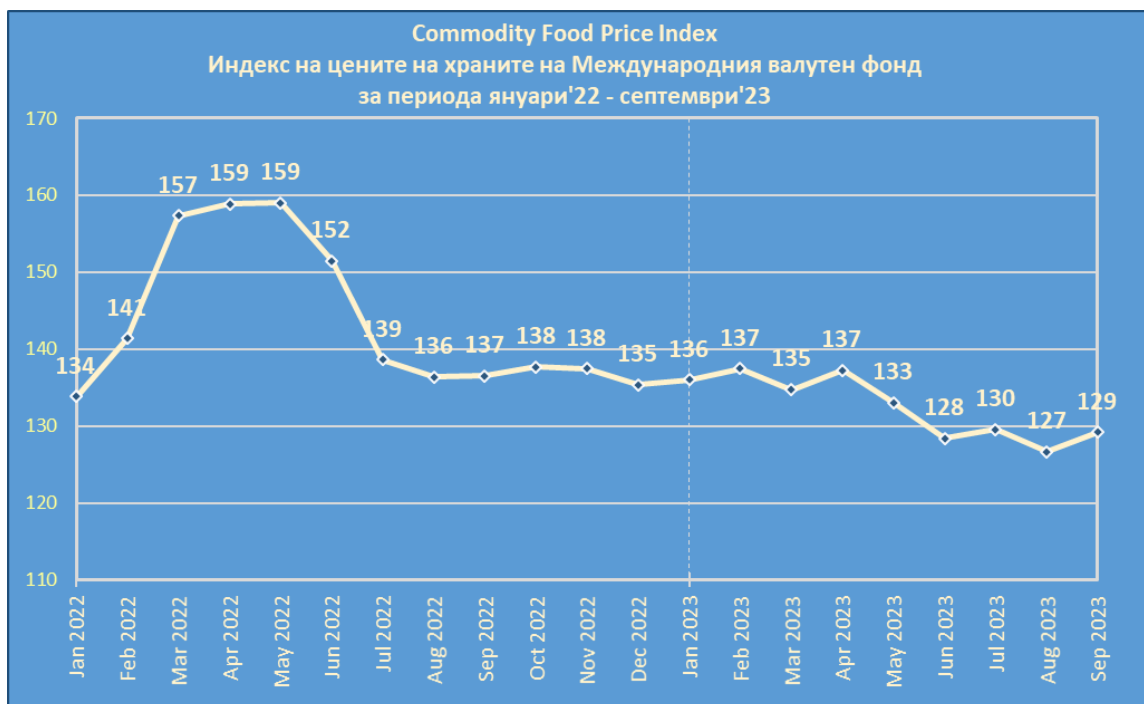
²² Commodity Food Price Index Monthly Price (Index Mundi) <https://www.imf.org/en/Home>

²³ Индексът на МВФ включва цените на зърнените храни, растителните масла, месото, морските дарове, захарта, бананите и портокалите.

Таблица 15 Стойности на Индекса на цените на храните на МВФ към септември 2023 г.*²⁴

Commodity Food Price Index - Monthly Price			
Month	Price	Change	
Jan 2022	133.82	5%	
Feb 2022	141.36	6%	
Mar 2022	157.35	11%	
Apr 2022	158.87	1%	
May 2022	159.04	0%	
Jun 2022	151.50		-5%
Jul 2022	138.63		-8%
Aug 2022	136.41		-2%
Sep 2022	136.57	0%	
Oct 2022	137.69	1%	
Nov 2022	137.51	0%	
Dec 2022	135.39		-2%
Jan 2023	136.00	0%	
Feb 2023	137.47	1%	
Mar 2023	134.76		-2%
Apr 2023	137.29	2%	
May 2023	133.08		-3%
Jun 2023	128.44		-3%
Jul 2023	129.57	1%	
Aug 2023	126.69		-2%
Sep 2023	129.24		-2%

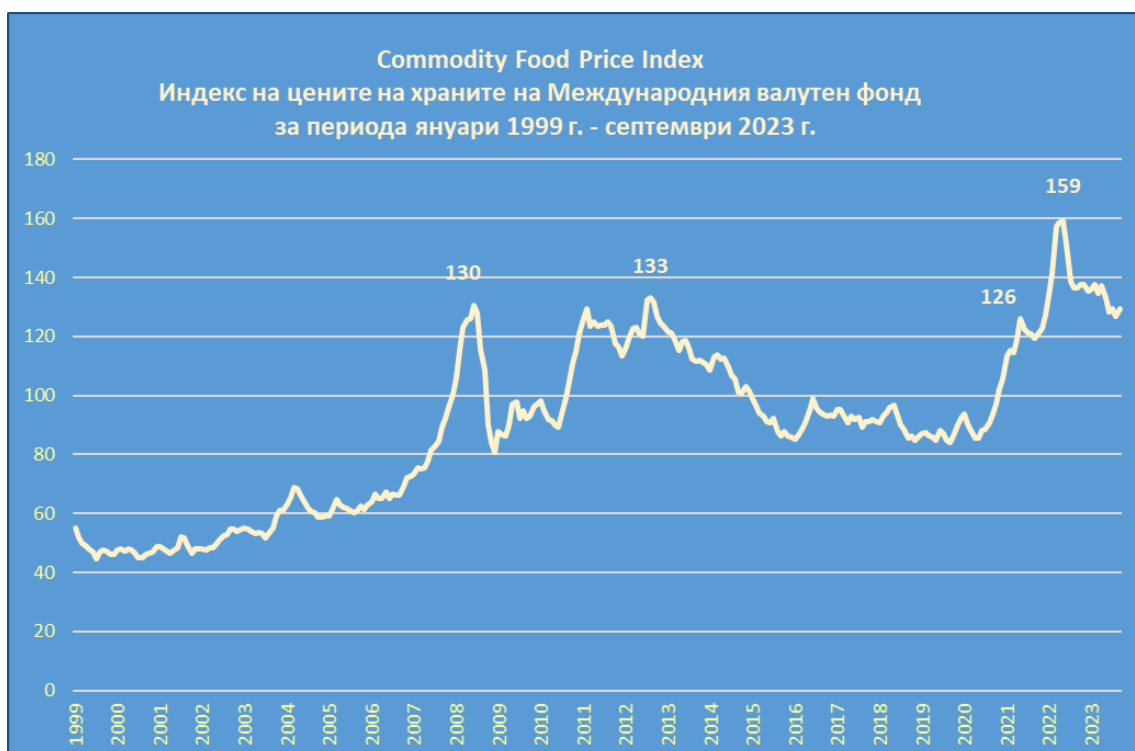
²⁴ *Оцветяването в клетките в колоната на цената визуализира движението на индекса през месеците, а в колоната на промяната, съответно изменението в двете посоки спрямо предходния месец



фигура 86 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари'22 – септември'23

През м. септември стойността на този индекс е 129,24 пункта, като бележи слаб ръст спрямо предходния месец. На месечна база покачването на стойностите е 2,5 пункта, а на годишна база този индекс има спад от 7 пункта или 5,4%.

Най-високите стойности Индексът на цените на храните на МВФ достигна през месец май миналата година, когато наблюдавахме рязко покачване на цените на всички храни. Таблица 15, фигура 86, фигура 87



фигура 87 Индекс на цените на храните на МВФ за периода януари'99 – септември'23

- **Международни цени на зърнените култури**

Средната стойност на индекса на цените на зърнените култури на ФАО²⁵ през септември е 126,3 пункта, което е с 1,3 пункта (1,0%) по-високо от август, но е с 21,6 пункта (14,6%) по-ниска от миналата година.

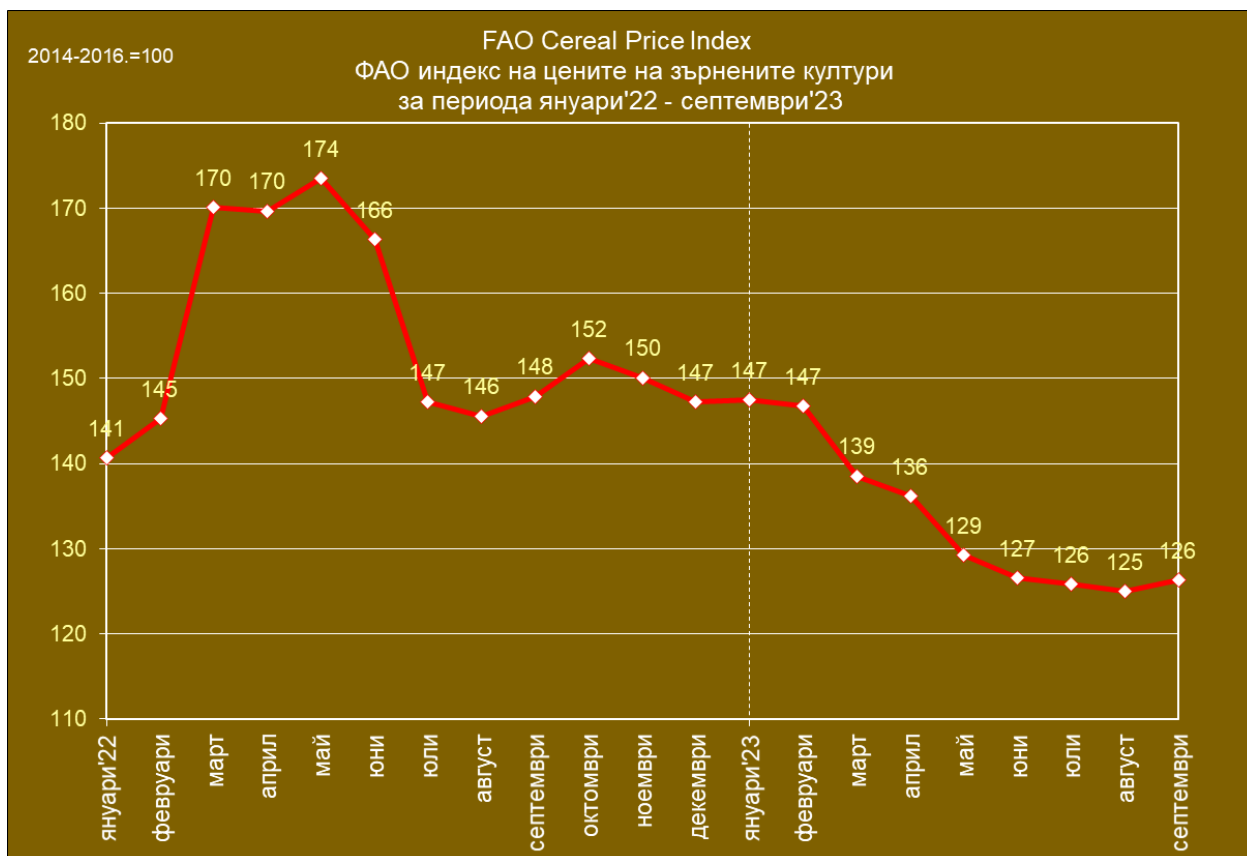
Основният фактор за повишението на индекса през този месец е увеличението на световните цени на фуражното зърно, което възлиза на 5,3 процента.

През септември, след седем месеца на постоянен спад, световните цени на царевичата се повишават със 7,0 процента, движени от различни фактори, включително силно търсене на доставки от Бразилия, по-слаби продажби на ферми в Аржентина и по-високи цени на корабоплаването на шлепове във връзка с ниските нива на водата в Мисисипи Река в Съединените американски щати.

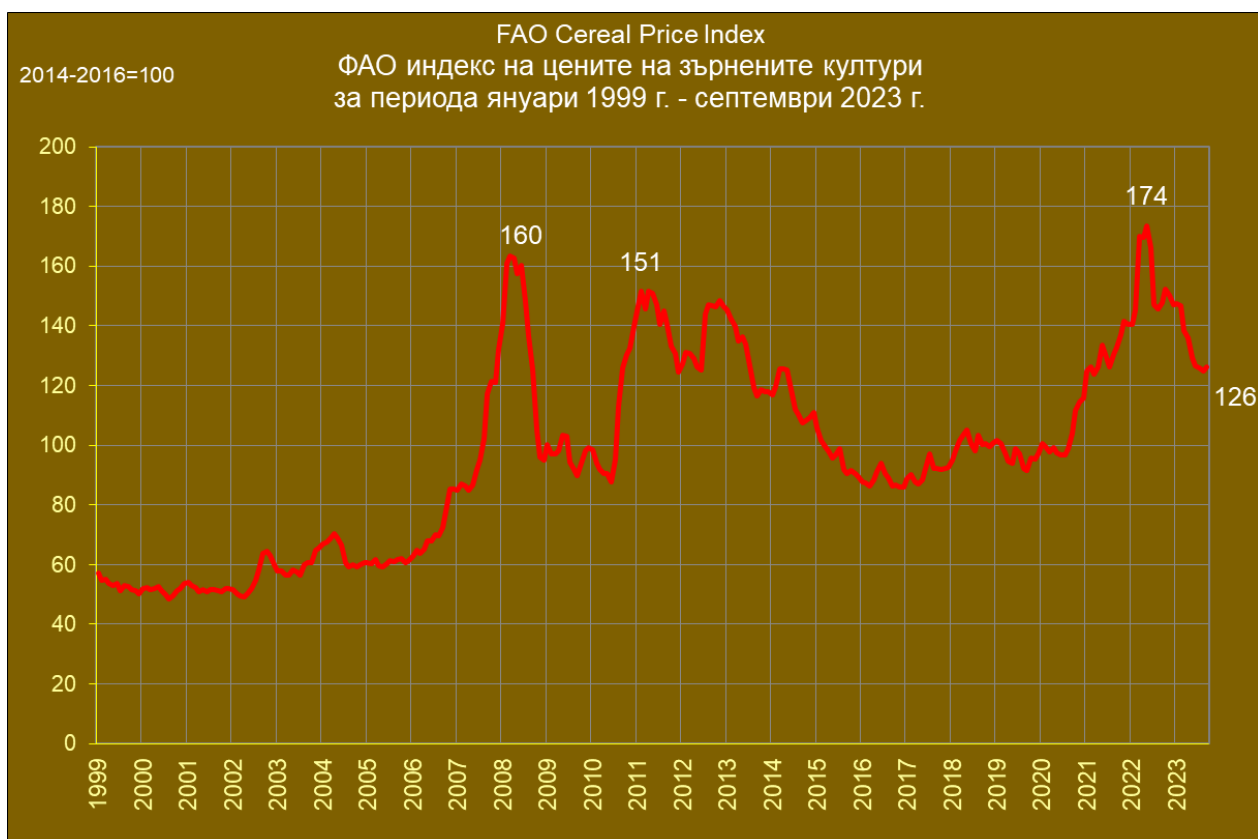
Подобно на цените на царевичата, международните цени на соргото също се повишават през септември, докато цените на ечемика остават стабилни. За разлика от тях, световните цени на пшеницата продължават да се понижават, спадайки с 1,6% спрямо предходния месец. Това се дължи на големите доставки в Руската федерация, където прогнозите за производството са ревизирани нагоре през септември.

Индексът на цените на целия ориз на ФАО се понижава леко през септември с 0,5 процента спрямо предходния месец, но все още е с цели 27,8 процента по-висок от същия период на миналата година. Лекият спад се дължи главно на слабото търсене на внос, с продължаващата несигурност относно ограниченията за износ на ориз от Индия и постепенното намаляване на запасите преди новата азиатска реколта, което поддържа цените надолу. *фигура 88*

²⁵ В състава на този индекс влизат пшеницата, царевичата и ориза

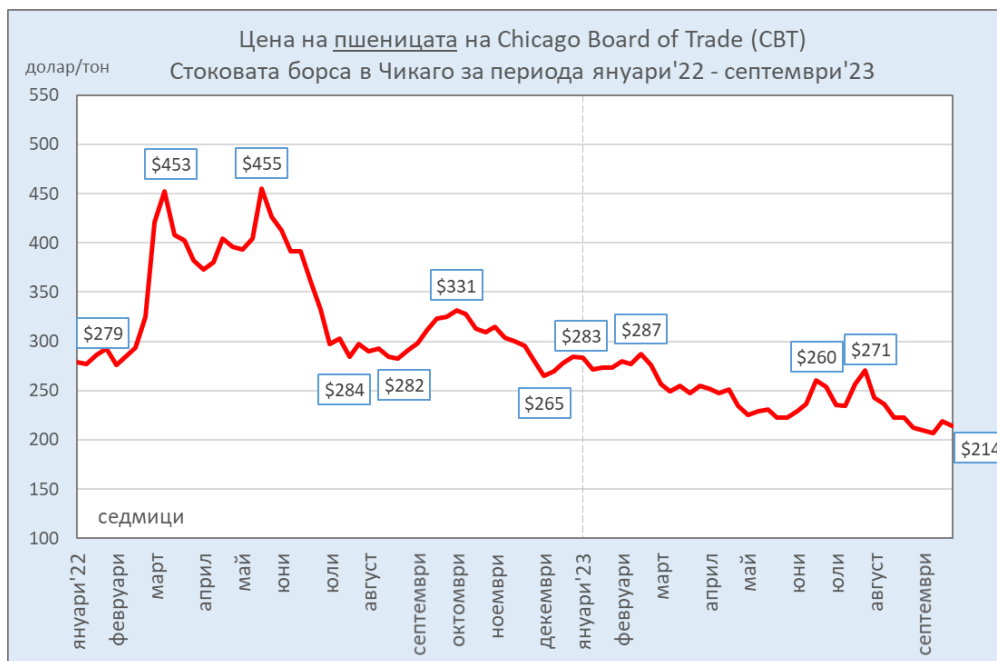


фигура 88 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари'22-септември'23

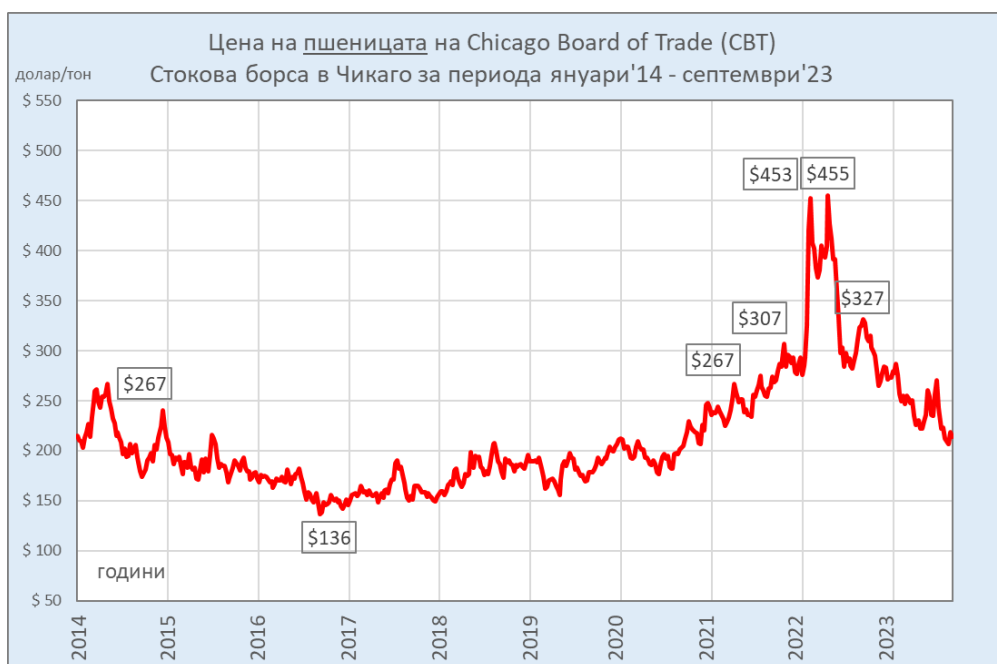


фигура 89 Индекс на цените на зърнените култури на ФАО за периода януари 1999 г. – септември 2023

Цената на пшеницата на стоковата борса в Чикаго²⁶ през м. септември стартира от ниво 210 долар/тон. През втората седмица на месеца цената леко се понижава, но през следващия период кривата придобива възходящ тренд и достига до 214 долара. В сравнение със същия период на миналата година, когато бяха достигнати пикови нива на цената от 455 долара, средномесечната цена за месец септември тази година е със 102 долара (32%) по-ниска. *фигура 91* На най-ниски нива цената на пшеницата е била през лятото на 2016 г., а пиковите стойности са регистрирани през третата седмица на месец май 2022 г. *фигура 90*



фигура 90 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'22–септември'23

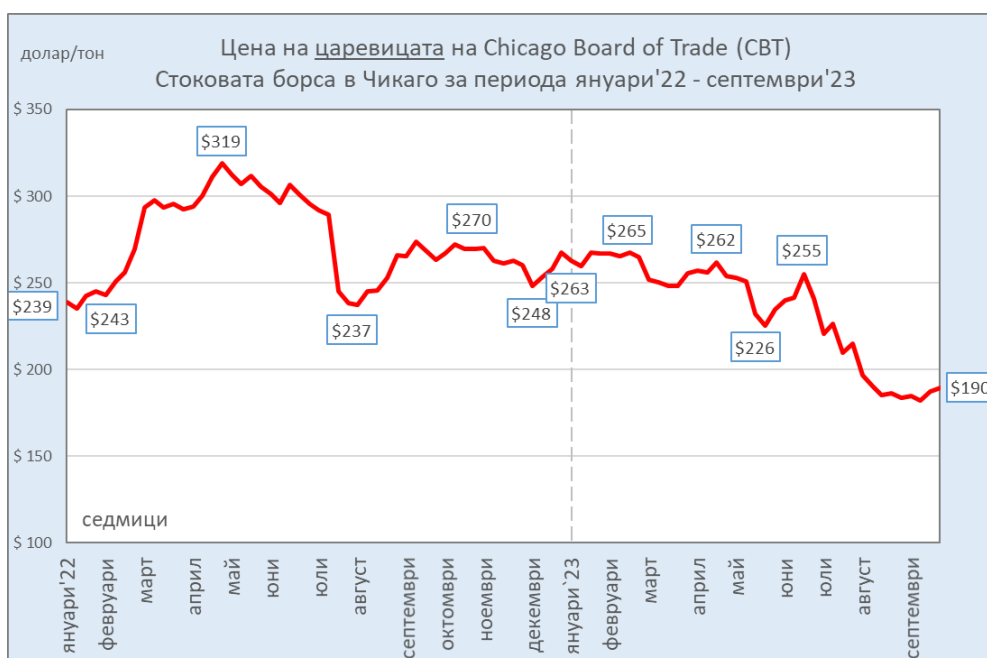


фигура 91 Цена на пшеницата на Чикагската стокова борса за периода януари'14–септември'23

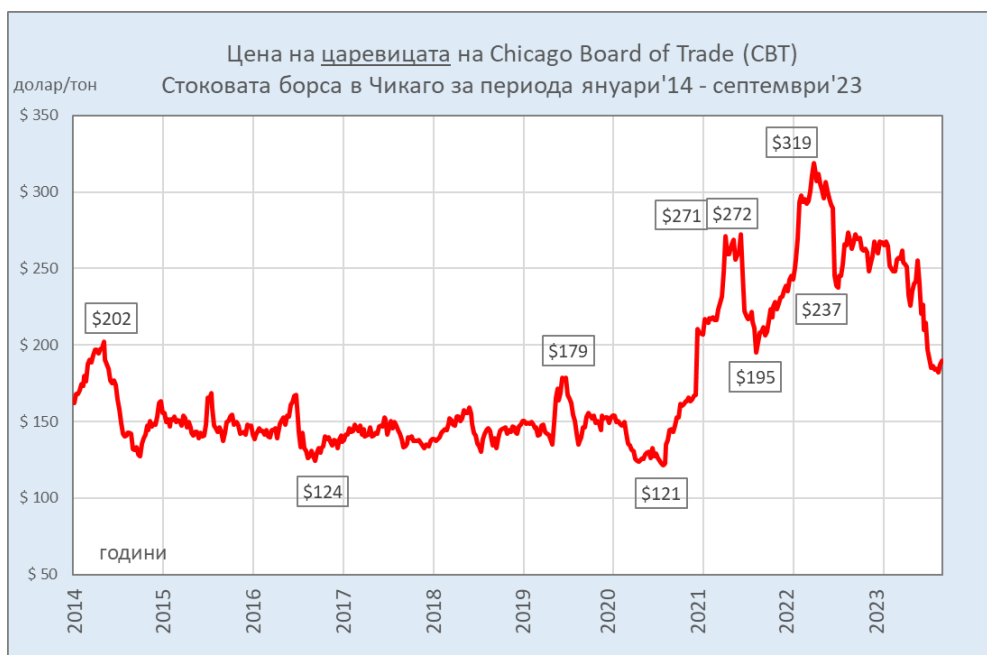
²⁶ <https://www.cmegroup.com/>

В началото на месец септември 2023 г. цената на царевичата стартира от 185 долар/тон и аналогично на пшеницата стойностите през втората седмица се понижават, а през следващите седмици кривата придобива възходящ тренд и в края на месеца стъпва на ниво от 190 долара. На годишна база е отчетено поевтиняване от 30% (82 пункта). *фигура 92*

Аналогично на цената на пшеницата и при царевичата се наблюдава пик през 2014 г., който обаче е много под стойностите, достигнати през месеците април и юли 2021 г. През месец април 2022 година са достигнати нови пикови нива от 319 долара, които са най-високите, регистрирани през последните години. Най-ниските отчетени нива са през лятото на 2020 г. *фигура 93*



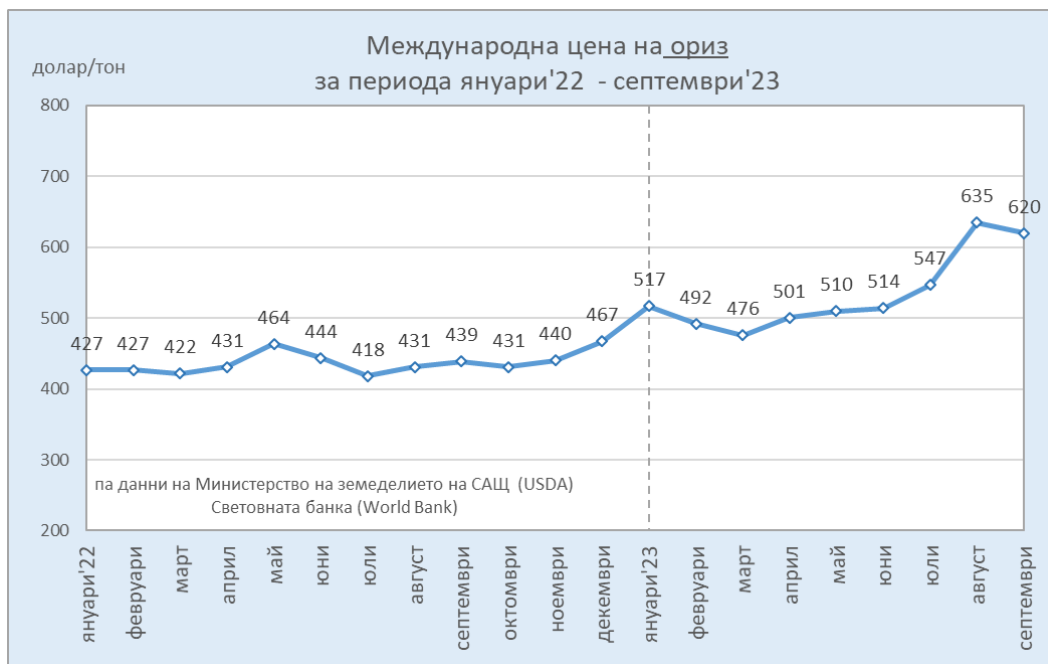
фигура 92 Цена на царевичата на Чикагската стокова борса за периода януари'22–септември'23



фигура 93 Цена на царевичата на Чикагската борса за периода януари'14–септември'23

През месец септември международната цена на ориза по данни на Министерство на земеделието на САЩ (USDA)²⁷ е 620 долар/тон. През последните месеци се наблюдава лек ръст, който през юли и август се засилва. През септември международната цена на ориза бележи известен спад от 15 долара (2,4 %) спрямо предходния месец.

На годишна база е отчетен ръст на стойностите от 41% (181 долара). *фигура 94* Пиковите стойности на международната цена на ориза са регистрирани през 2008 г. – 907 долар/тон. *фигура 95*



фигура 94 Международна цена на ориз за периода януари'22 – септември'23



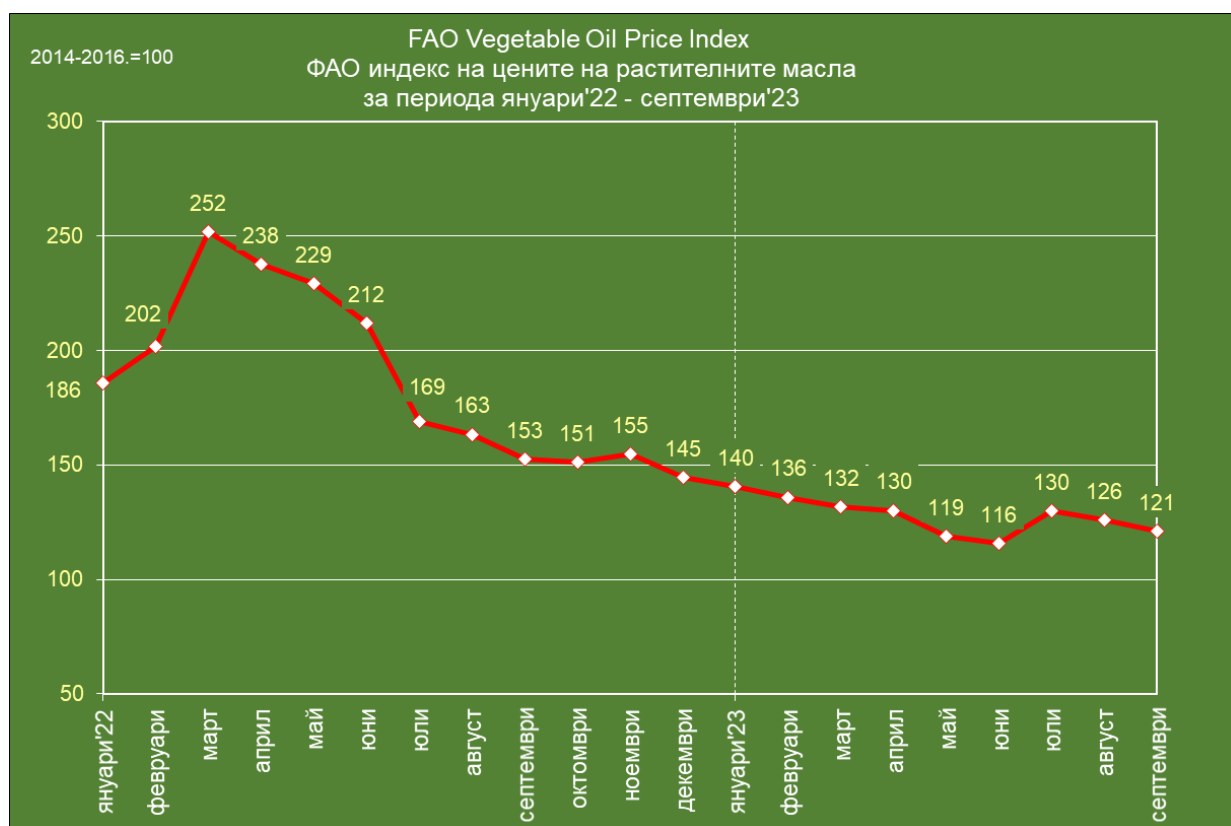
фигура 95 Международна цена на ориз за периода януари'99 – септември'23

²⁷ <https://www.usda.gov/>

- **Международни цени на растителните масла**

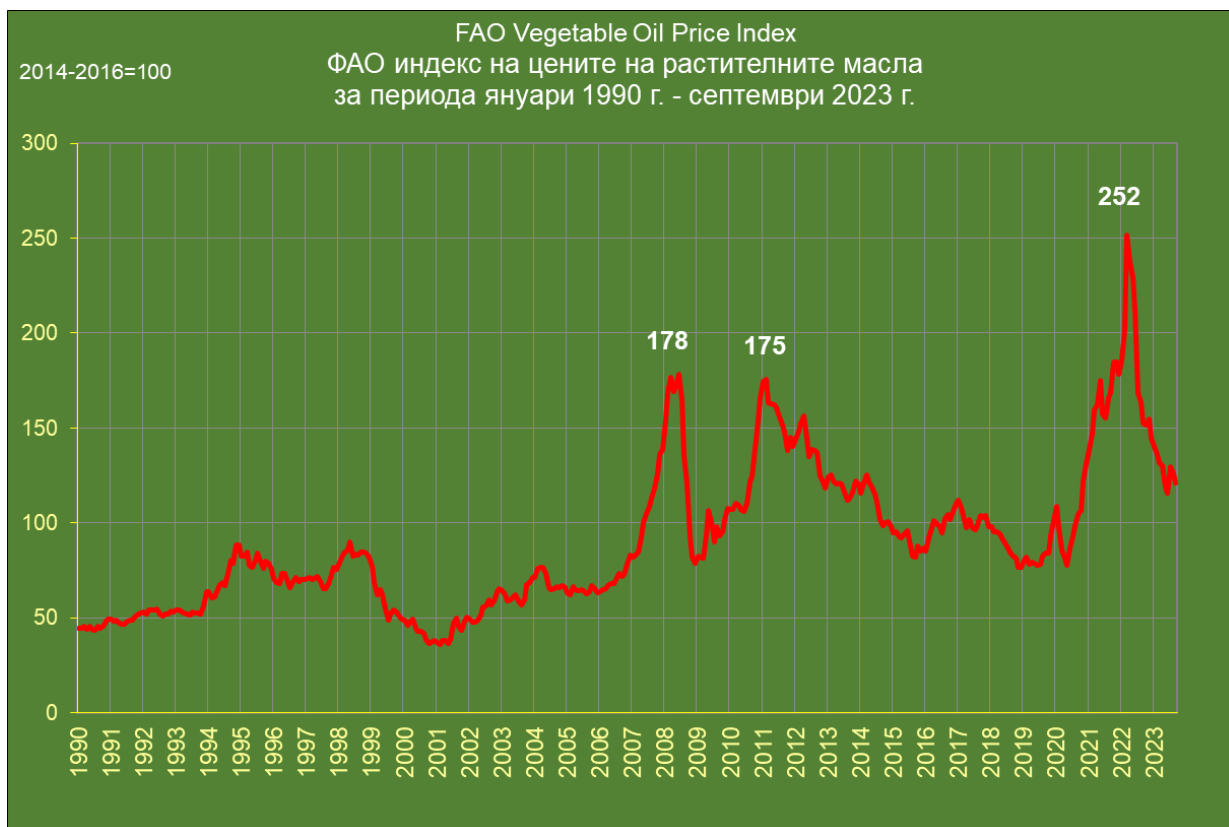
Индексът на цените на растителните масла на ФАО²⁸ през септември е 120,9 пункта, което е с 5,0 пункта (3,9%) по-ниско от август. По този начин спадът на този индекс продължава втори пореден месец.

Това намаление на стойностите се дължи на спада на световните цени на палмово, слънчогледово, соево и рапично масло. Глобалните цени на палмовото масло продължават да се понижават през септември, движени основно от сезонно по-високото производство в ключови страни производителки в Югоизточна Азия. В същото време световните котировки на слънчогледовото масло значително се понижават на фона на високата реколта от слънчоглед и активните продажби на селскостопански продукти в Черноморския регион. Световните цени на рапичното масло се понижават поради продължаващите големи обеми експортно предлагане на световните пазари; Въпреки очакваното силно търсене от производителите на биодизел, световните цени на соевото масло също намаляват. *фигура 97, фигура 96*

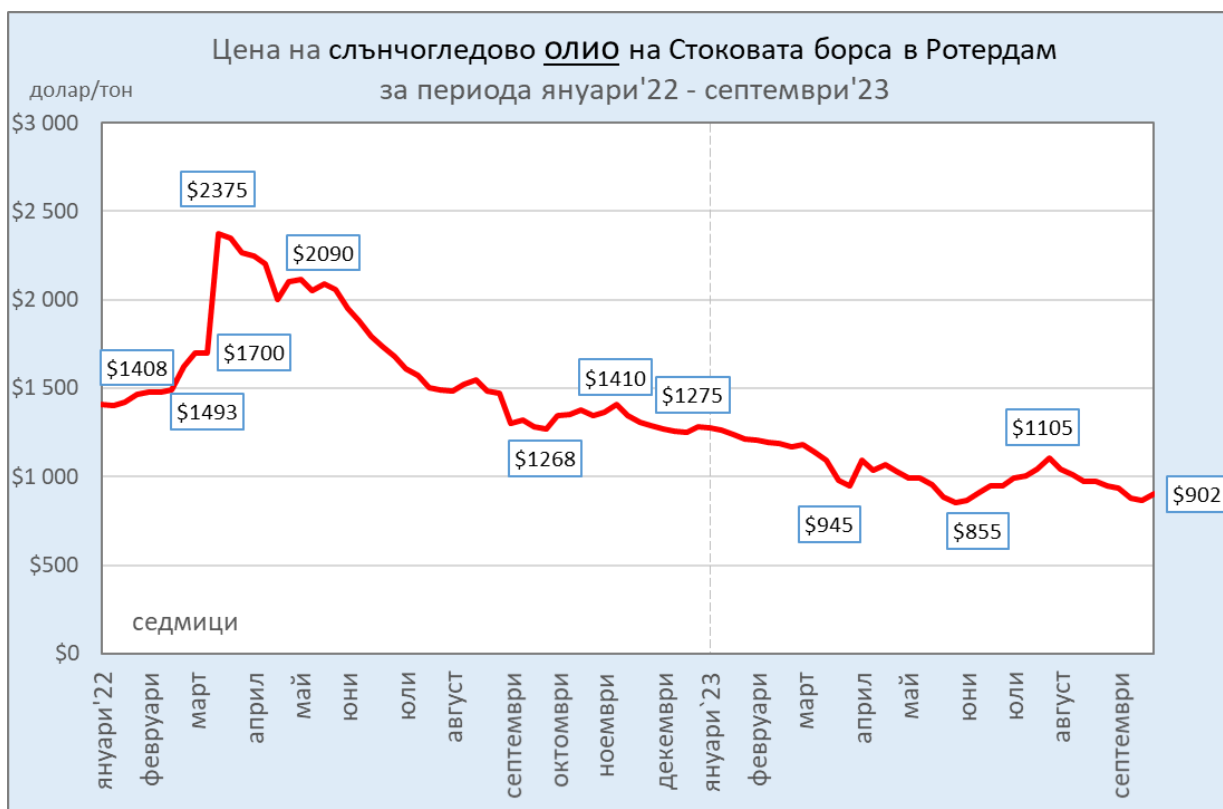


фигура 96 ФАО индекс на растителните масла за периода януари'22 – септември'23

²⁸ В състава на този индекс влизат палмовото, соевото, рапичното и слънчогледовото масла



фигура 97 ФАО индекс на растителните масла за периода януари 1990 г. – септември 2023 г.



фигура 98 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на Ротердам януари'22/септември'23

В началото на септември цената на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам²⁹ тръгва от ниво 933 долара. През следващите седмици се запазва низходящия тренд от предходния месец.

През последната седмица на месеца кривата стъпва на ниво от 902 долара. На годишна база е регистрирано понижение на цената с 396 долара (31%). *фигура 98*

Най-високите стойности на олиото в Ротердам са регистрирани праз месец март 2022 г. (2375 долара), като продължават да надвишават високите нива от 2021 г. *фигура 99*



фигура 99 Цена на нерафинирано слънчогледово олио на Ротердам януари'13/септември'23

Аналогични са изводите при анализирането на цената на олиото по данни на Международния валутен фонд³⁰, за експортната цена на САЩ от Мексиканския залив³¹.

През септември цената по тези данни е 895 долар/тон, като се запазва низходящият тренд, наблюдаван от месец март миналата година, когато беше достигнат исторически пик. Лек ръст на цената беше регистриран през месец юли,

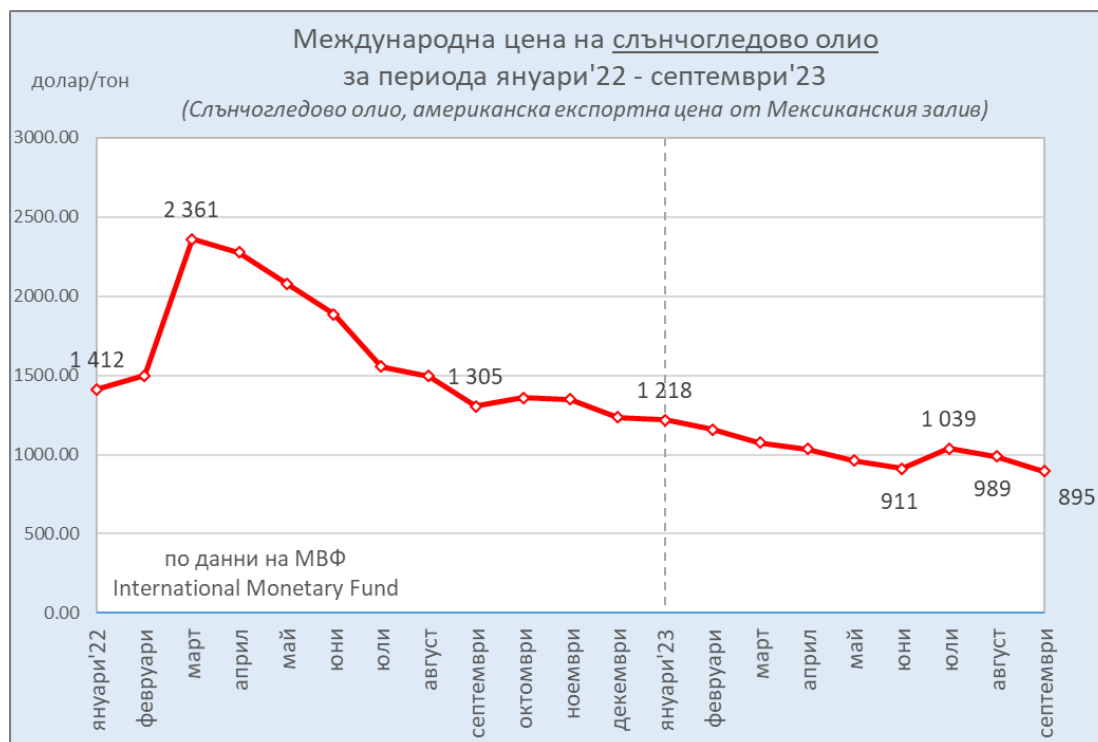
²⁹ <https://commoprices.com/en/series/DF7PS/sunflower-oil-crude-ex-tank-rotterdam-global-market>

³⁰ International Monetary Fund

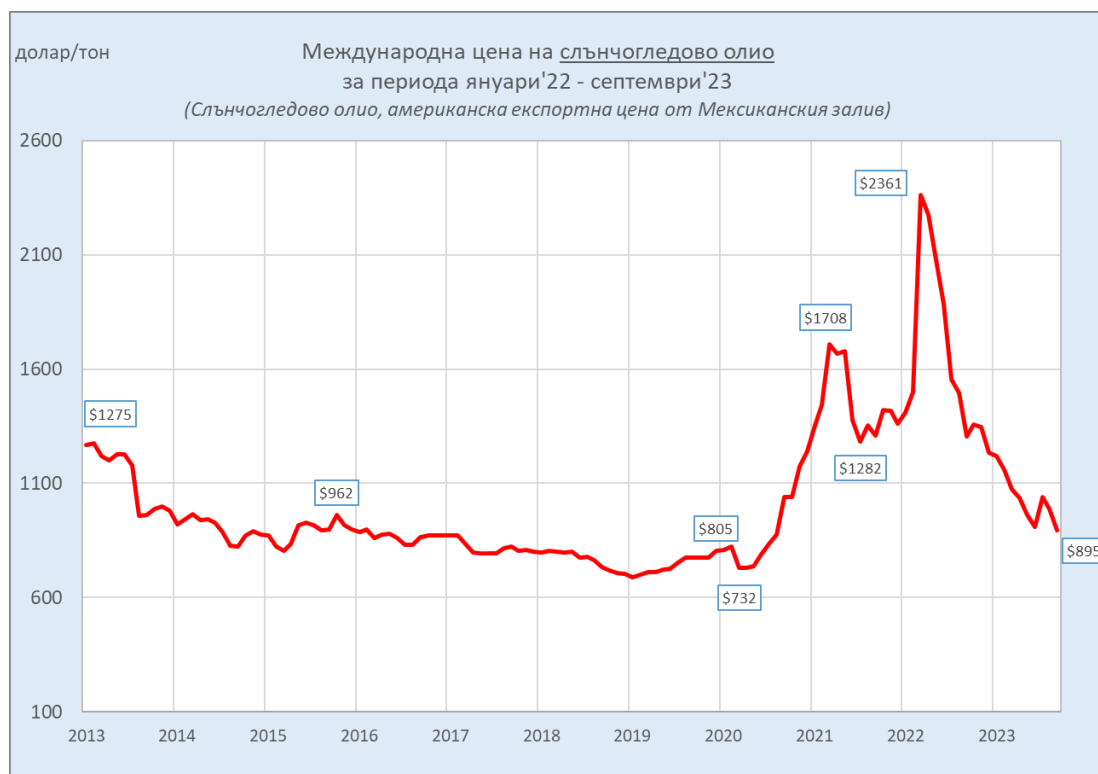
³¹ Sunflower Oil, US export price from Gulf of Mexico, US Dollars per Metric Ton

когато стойностите бяха 1039 долара. Понижението на цената на годишна база през септември е 410 долара (31%). *фигура 100*

Пиковите стойности, достигнати през март 2022 г. от 2361 долар/тон са най-високите за последните девет години. Преди това покачване на цената, най-високото ниво беше през 2013 г. – 1275 долар/тон. *фигура 101*



фигура 100 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'22 – септември'23



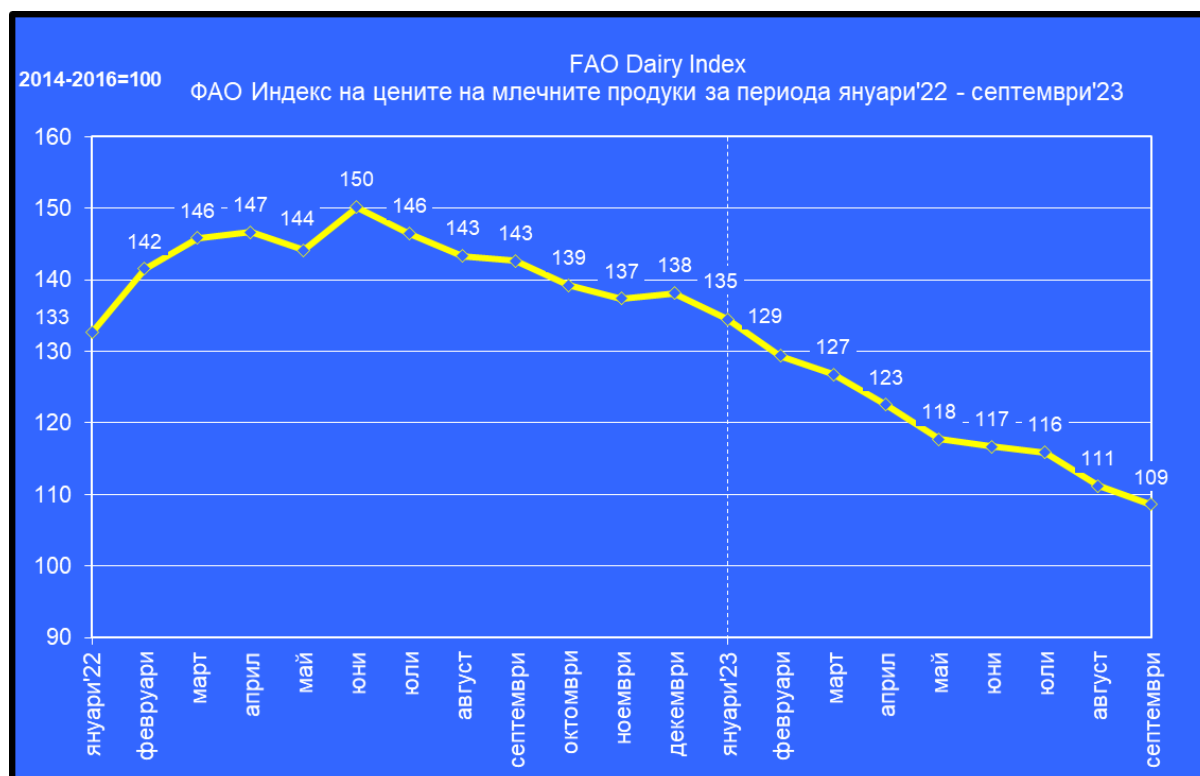
фигура 101 Международна цена на олио по данни на МВФ за периода януари'13 – септември'23

- **Международни цени на млечните продукти**

Индексът на цените на млечните продукти на ФАО³² през септември е 108,6 пункта, като отбелязва спад от 2,6 пункта (2,3%) спрямо август. Така този показател продължава да се понижава за девети пореден месец, като намалява с цели 34,1 пункта (23,9%) спрямо същия месец на миналата година.

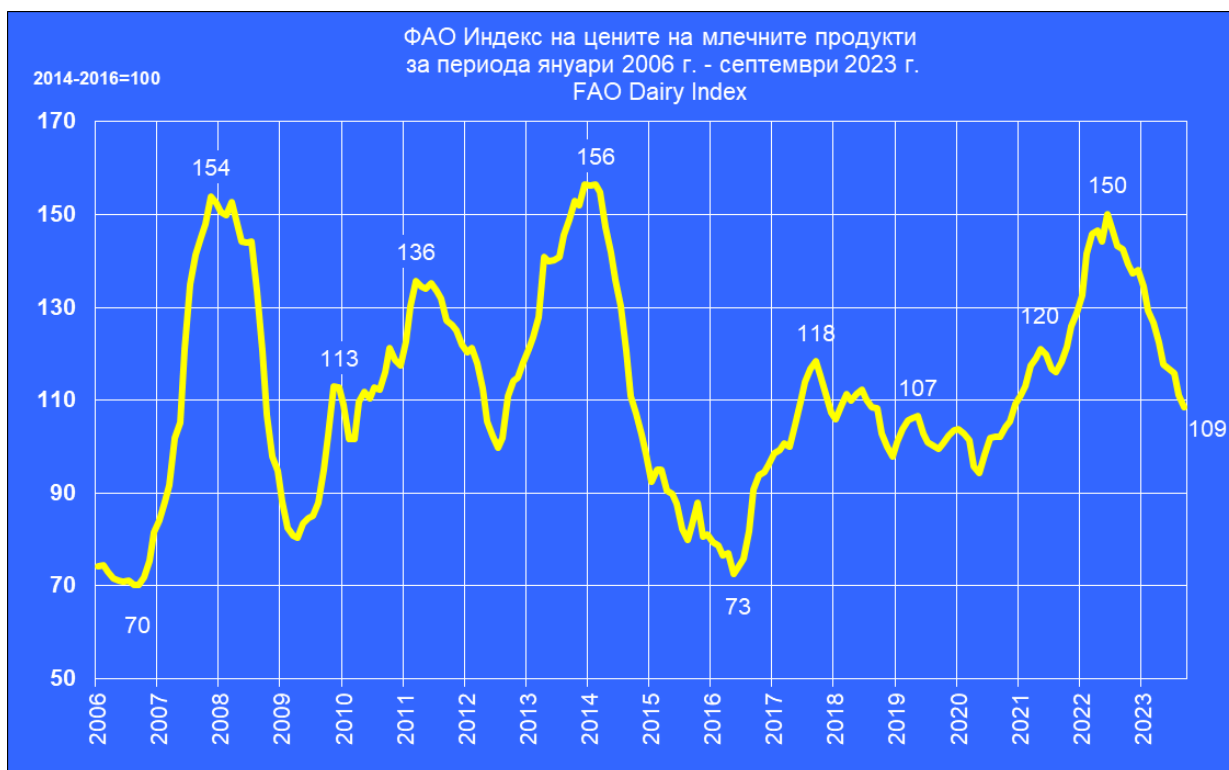
През септември световните цени на всички видове млечни продукти се понижават основно поради слабото търсене на внос по спот договори и по договори с кратки срокове на доставка на фона на наличието на значителни резерви във водещи региони производители, въпреки факта, че беше отчетено увеличение към края на месеца на търсенето на някои видове млечни продукти в страните от Югоизточна Азия. В допълнение, увеличеното предлагане за износ в Нова Зеландия с началото на новия производствен сезон, ограниченото вътрешно търсене в Европейския съюз и въздействието на отслабването на еврото спрямо щатския долар допринесоха за спада на световните цени на млечните продукти.

фигура 102, фигура 103



фигура 102 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари'22 – септември'23

³² В състава на този индекс са включени масло, обезмаслено и пълномаслено сухо мляко и сирене



фигура 103 ФАО индекс на млечните продукти за периода януари 2006 г. – септември 2023 г.

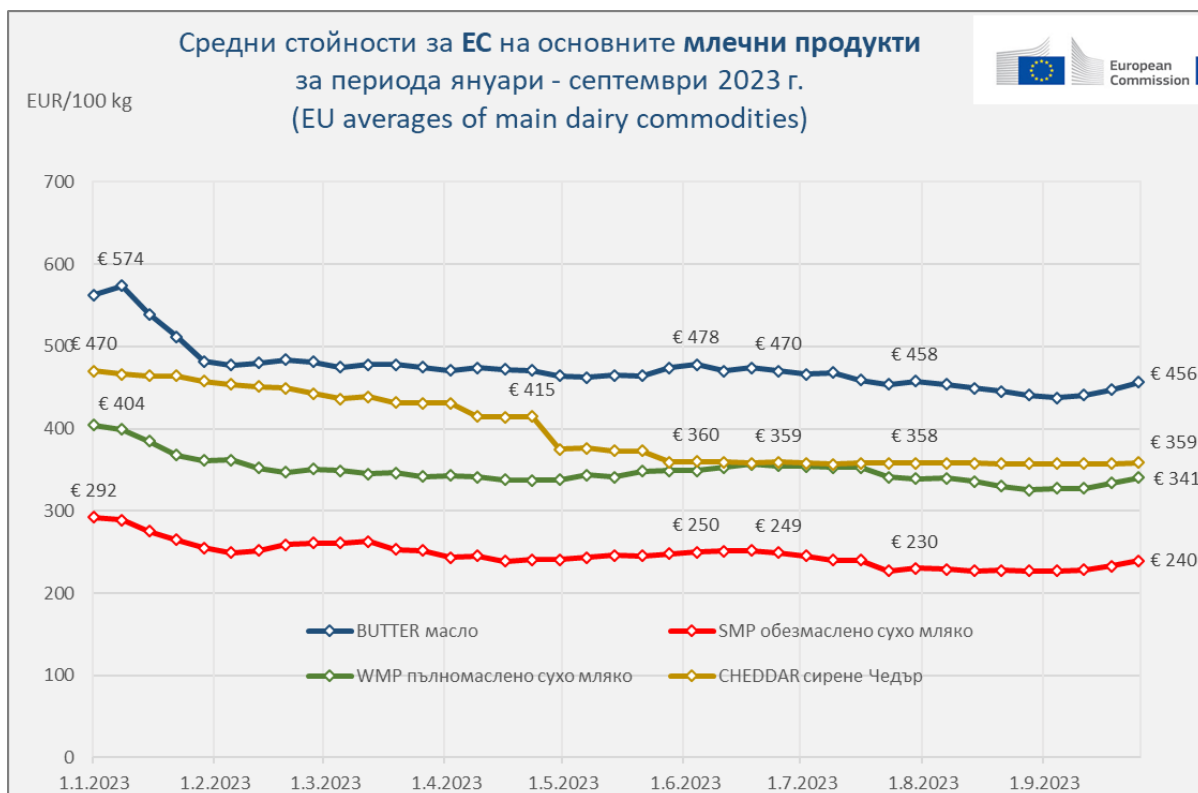
Данните от Евростат³³ на ЕС показват успокояване на европейския пазар на млечни продукти. През първия месец на годината стойностите тръгват от високи нива, след което се наблюдава стабилизиране на цените на маслото, сухите млека и сиренето на европейско ниво.

През месец септември се наблюдава лек ръст на европейските цени на маслото и в края на месеца цената му е 456 евро.

Цените на сухото мляко също бележат слаб ръст, като на пълномасленото сухо мляко те са 341 евро, а на обезмасленото съответно 240 евро.

Цените на сиренето остават на нивата от предходните месеци. *Таблица 16, фигура 104*

³³ Евростат е статистическата служба на Европейския съюз. Тя отговаря за публикуването на висококачествени европейски статистически данни и показатели, които дават възможност за сравнения между държавите и регионите.



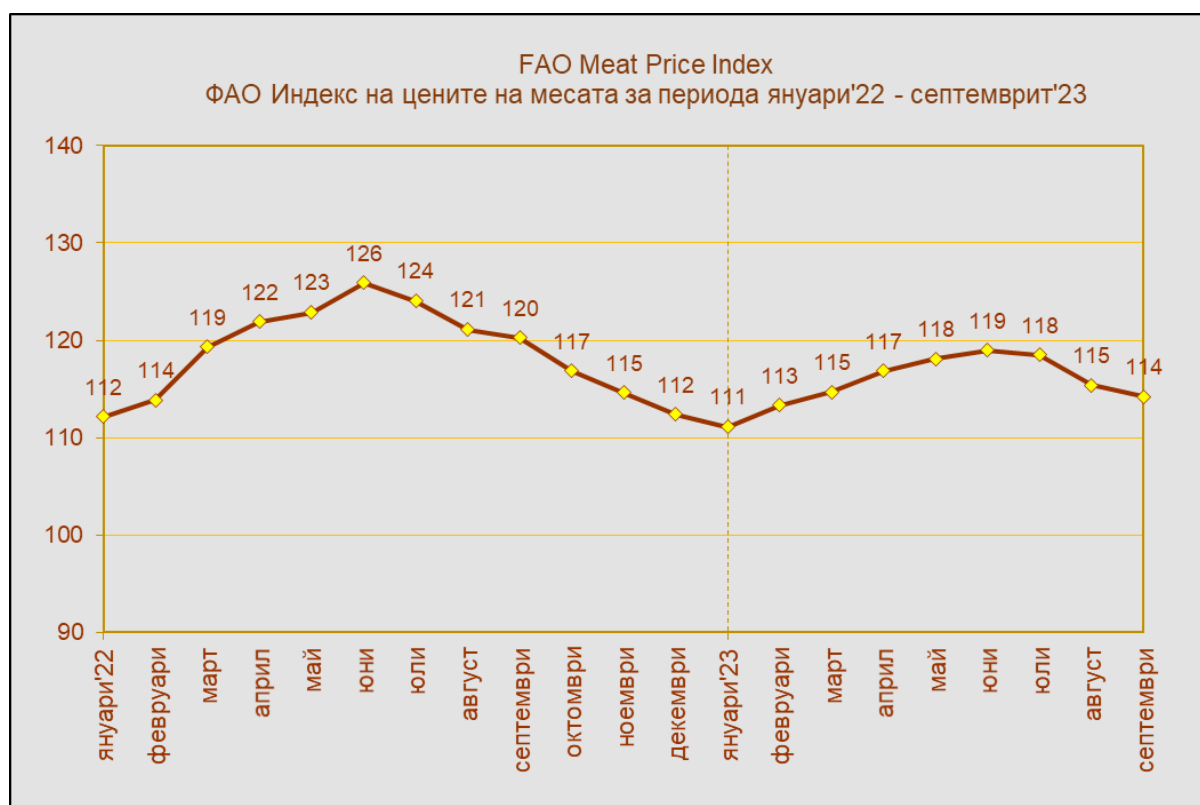
фигура 104 Средни стойности за ЕС на основните млечни продукти към месец септември 2023 г

Таблица 16 Средни стойности за ЕС на основните млечни продукти към септември 2023 г.³⁴

data	BUTTER масло	SMP обезмаслено сухо мляко	WMP пълномаслено сухо мляко	CHEDDAR сирене Чедър	EDAM	GOUDA	EMMENTAL
1.1.2023	563	292	404	470	520	528	665
8.1.2023	574	289	399	466	509	528	690
15.1.2023	539	275	385	464	500	516	685
22.1.2023	512	265	368	464	502	516	668
29.1.2023	482	255	361	458	486	510	697
5.2.2023	477	249	362	454	469	490	679
12.2.2023	480	252	352	451	437	466	689
19.2.2023	484	259	347	449	453	468	654
26.2.2023	481	261	351	443	438	466	680
5.3.2023	475	261	349	436	444	473	677
12.3.2023	478	263	345	439	436	475	628
19.3.2023	478	253	346	432	426	472	651
26.3.2023	475	252	342	431	428	474	657
2.4.2023	471	243	343	431	418	470	655
9.4.2023	474	245	341	415	417	455	655
16.4.2023	472	239	338	414	421	458	649
23.4.2023	471	241	337	415	413	445	637
30.4.2023	464	241	338	375	412	451	660
7.5.2023	462	243	344	376	411	447	643
14.5.2023	465	246	341	373	400	436	651
21.5.2023	464	245	348	373	402	429	646
28.5.2023	474	248	349	359	412	447	623
4.6.2023	478	250	349	360	400	435	657
11.6.2023	470	251	353	359	398	423	639
18.6.2023	474	252	357	358	401	424	652
25.6.2023	470	249	355	359	397	423	638
2.7.2023	466	245	354	358	402	430	597
9.7.2023	468	240	353	357	403	421	623
16.7.2023	459	240	353	358	394	404	640
23.7.2023	454	227	341	358	398	417	638
30.7.2023	458	230	339	358	399	416	615
7.8.2023	454	229	340	358	404	417	617
14.8.2023	449	227	336	358	403	415	625
21.8.2023	446	227	330	358	403	418	621
28.8.2023	441	227	325	357	405	416	636
4.9.2023	438	227	327	358	406	417	619
11.9.2023	441	228	328	357	400	412	619
18.9.2023	447	233	334	358	405	413	629
25.9.2023	456	240	341	359	406	413	615

³⁴ Източник: Регламент (ЕС) № 2017/1185 Член 11 - Приложение I. (Source: Regulation (EU) No 2017/1185 Article 11 - Annex I.7)

- **Международни цени на месата**



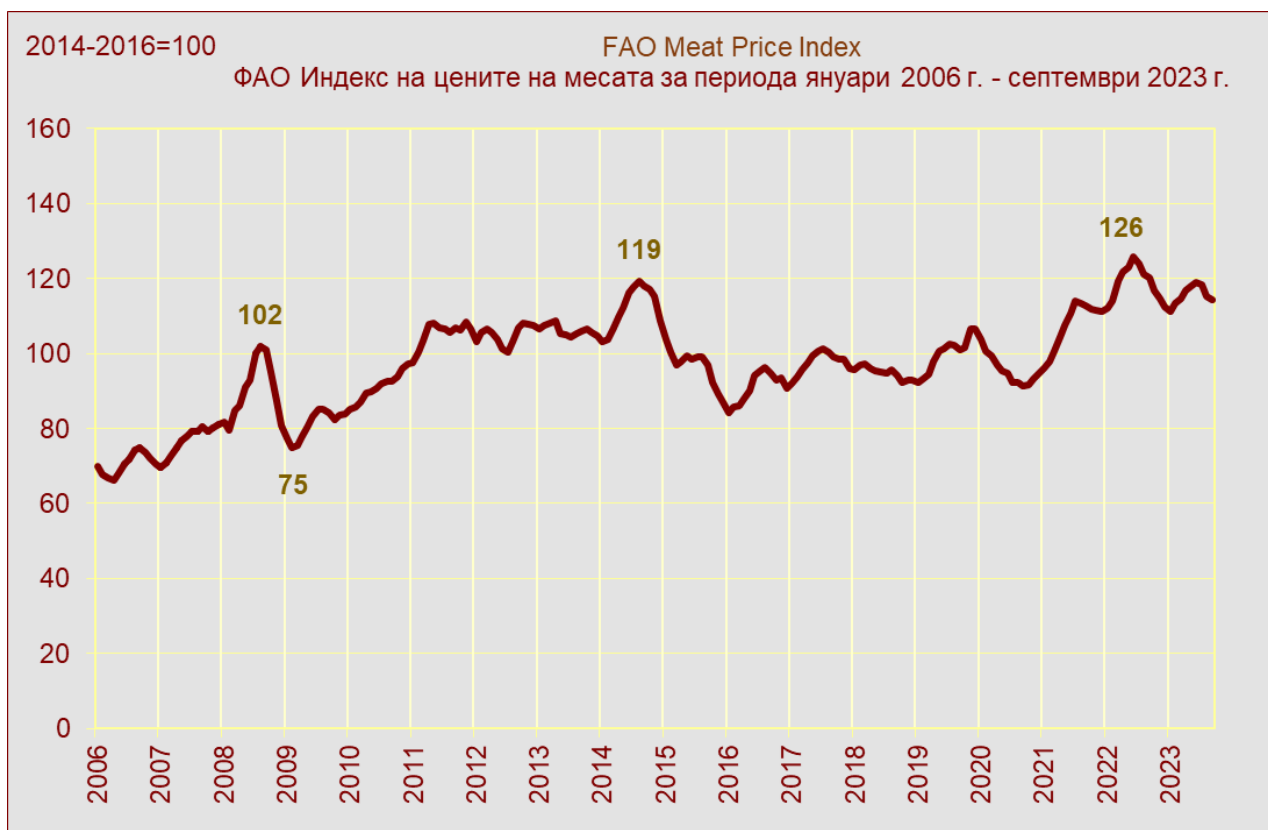
фигура 105 ФАО индекс на месата за периода януари 2022 г. – септември 2023 г

Стойността на Индекса на цените на месото FAO³⁵ през месец септември е 114,2 пункта, което е с 1,2 пункта (1,0%) по-ниско в сравнение с август. Така спадът му продължава трети пореден месец, като стойността му се оказва с 6,1 пункта (5,0%) по-ниска от съответния период на миналата година.

Световните цени на свинското месо падат поради ниското търсене на внос от основните страни вносителни, особено Китай, и на фона на значителното експортно предлагане в света. Глобалните цени на птичето месо също падат значително поради високите нива на предлагане от водещи световни доставчици, особено Бразилия. Въпреки наличието на стабилно търсене на внос от Китай и Близкия изток, макар и с по-бавни темпове, световните цени на агнешкото продължават да се понижават за пети пореден месец, което се дължи на значителния обем на износа от Австралия.

Цените на говеждото в световен мащаб, напротив, се повишават дори на фона на високото експортно предлагане от Бразилия и Австралия, което е движено от силното търсене на внос на постно говеждо, особено в САЩ. *фигура 106*

³⁵ В този индекс са включени свинско, говеждо, овче и птиче месо



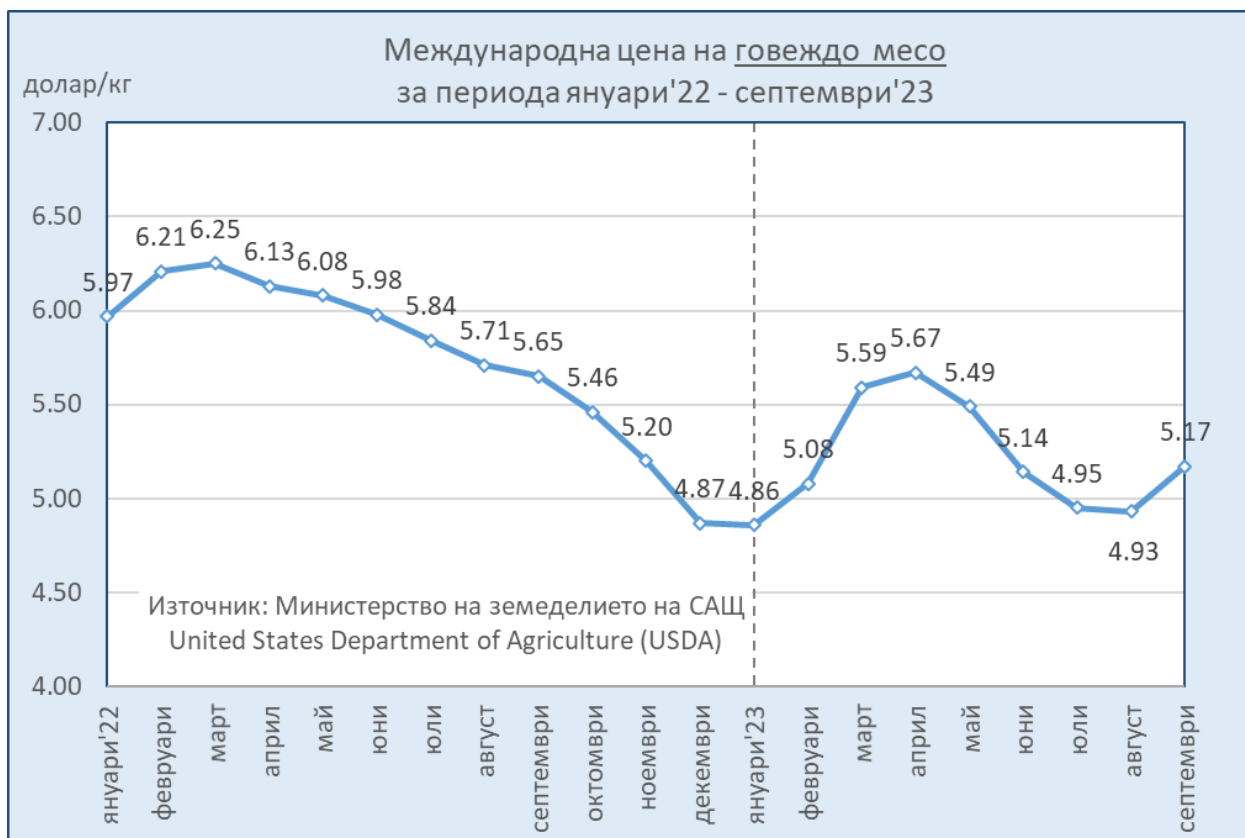
фигура 106 ФАО индекс на месата за периода януари 2006 г. – август 2023 г.

Наблюденията на цените на говеждото месо по данни на Министерство на земеделието на САЩ³⁶ показват низходящ тренд на кривата от м. април 2023 г. до август. През септември цената бележи ръст на месечна база от 24 цента (около 5%)

Спрямо април има намаление на стойностите от 9%, а на годишна база намалението на цената е 8,5% *фигура 107*

При международната цена на говеждото месо се наблюдава пик на цената през 2014 г. (6,17 долар/кг) и през 2022 г. – 6.25 долар/кг. *фигура 108*

³⁶ United States Department of Agriculture (USDA); Министерство на земеделието на САЩ



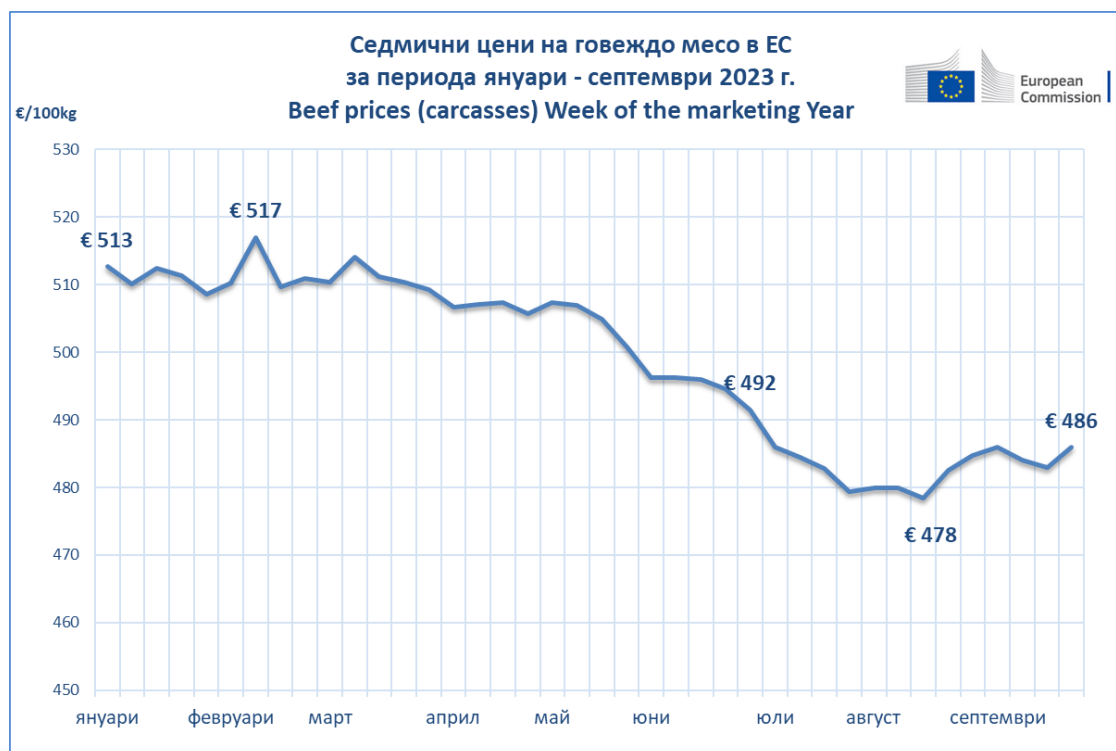
фигура 107 Международна цена на говеждо месо по данни на USDA януари'22 – септември'23



фигура 108 Международна цена на говеждо месо по данни на USDA януари'99 – септември'23

Данните на Евростат за цените на говеждото месо в страните от Европейския съюз показват устойчив низходящ тренд в периода февруари – юли и покачване на стойностите през последните две седмици на август. В началото на септември цената е 486 евро, през следващите седмици има лек низходящ тренд, а в края на септември цената се връща на нивото от началото на месеца.

Спрямо същия месец на предходната година цената на говеждото месо по данни на Евростат е с 1,2% по-ниска и се доближава миналогодишното ниво. *фигура 109*



фигура 109 Седмични цени на говеждо трупно месо към септември 2023 г. в ЕС³⁷

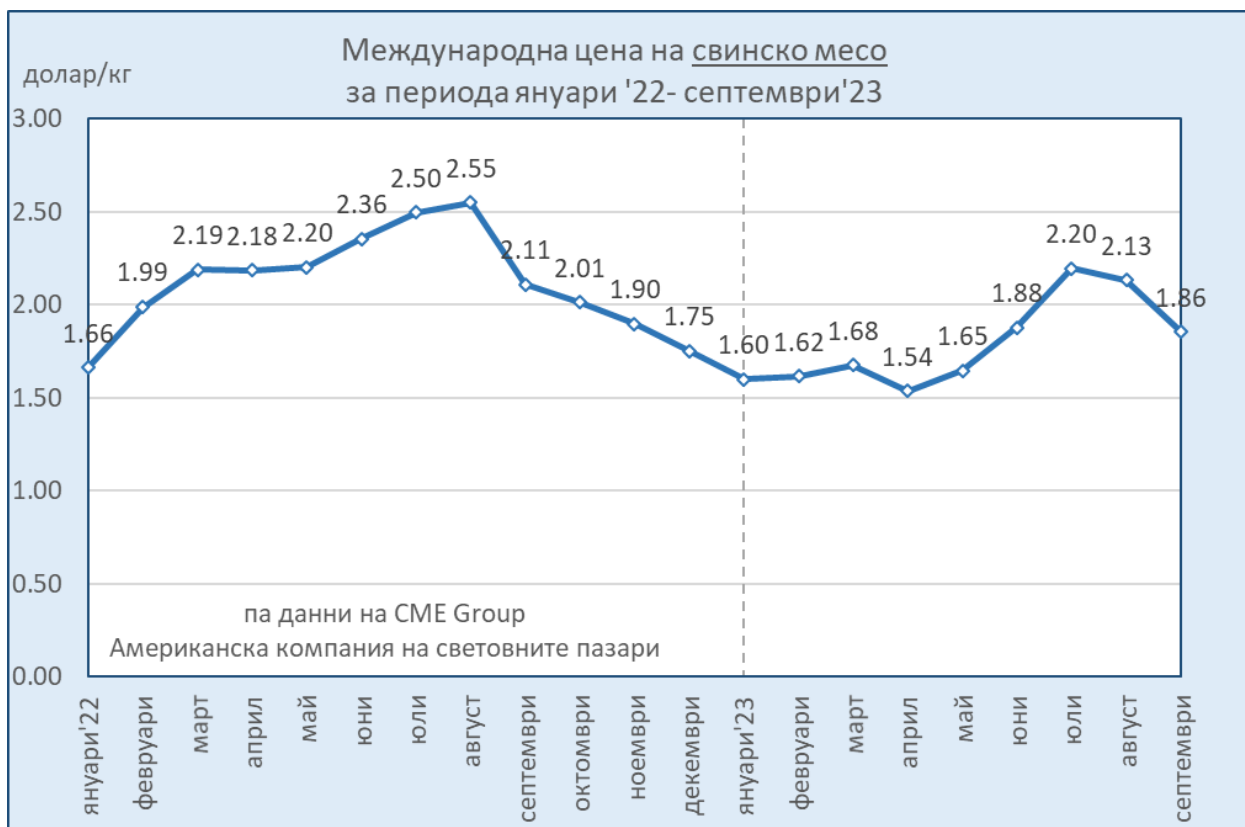
Наблюденията на цените на свинското месо по данни на CME Group³⁸ показват, че от началото на годината до месец април кривата има низходящ тренд, когато цената е 1,54 долар/кг. През следващите месеци трендът се обръща и цената се покачва, като през месец юли стъпва на ниво от 2,20 долар/кг. През месец август цената на свинското месо по тези данни е 2,13 долара, като е отчетен спад на цената на месечна база от 3,2%. През септември низходящият тренд се запазва и отчетената цена е 1,86 долар/кг.

На годишна база има спад на стойностите от 11,8%. *фигура 110*

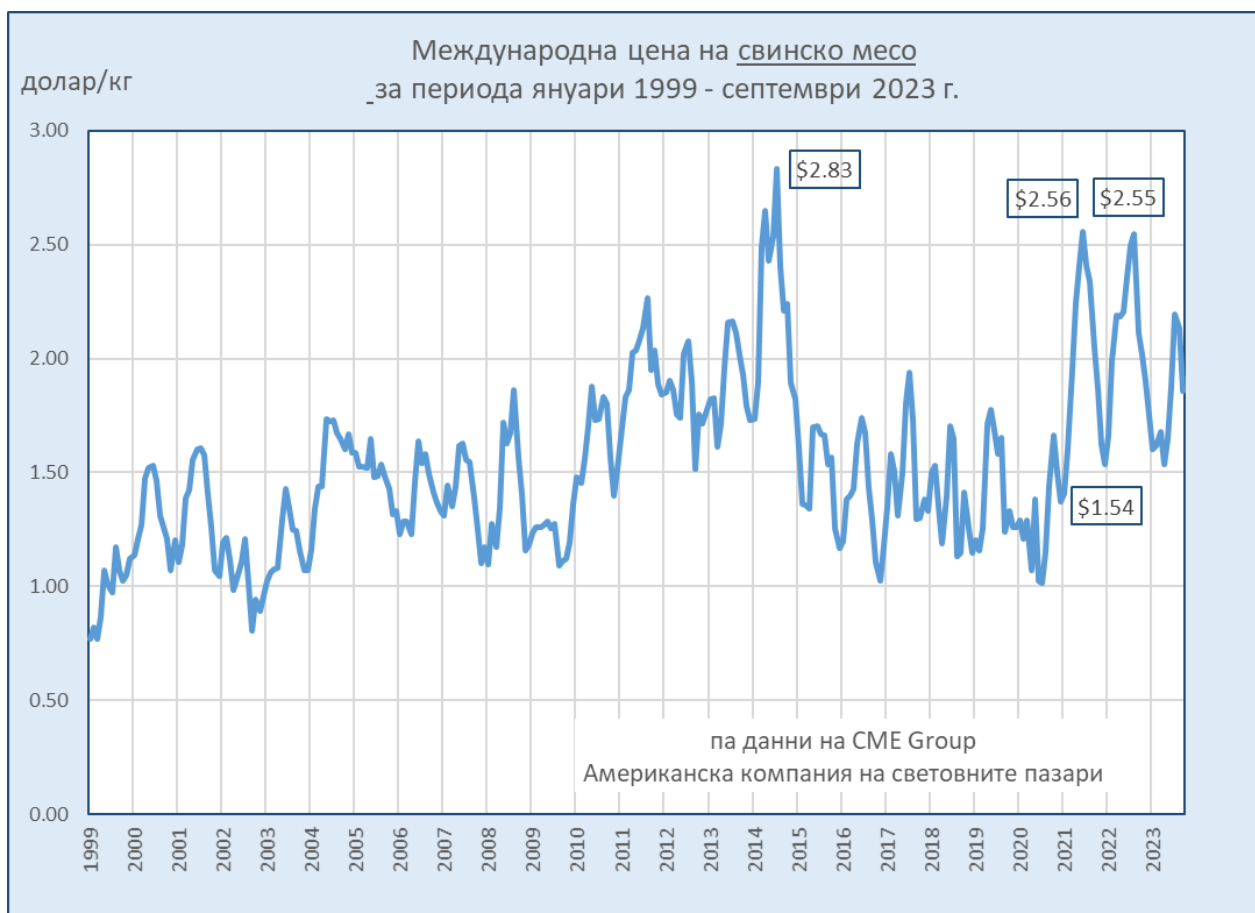
Най-високите регистрирани цени за последните години са през 2014 г. – 2,83 долар/кг. *фигура 111, фигура 112*

³⁷ Обсерватория на пазара на месо - говеждо и телешко месо ЕС

³⁸ CME Group - американска компания на световните пазари

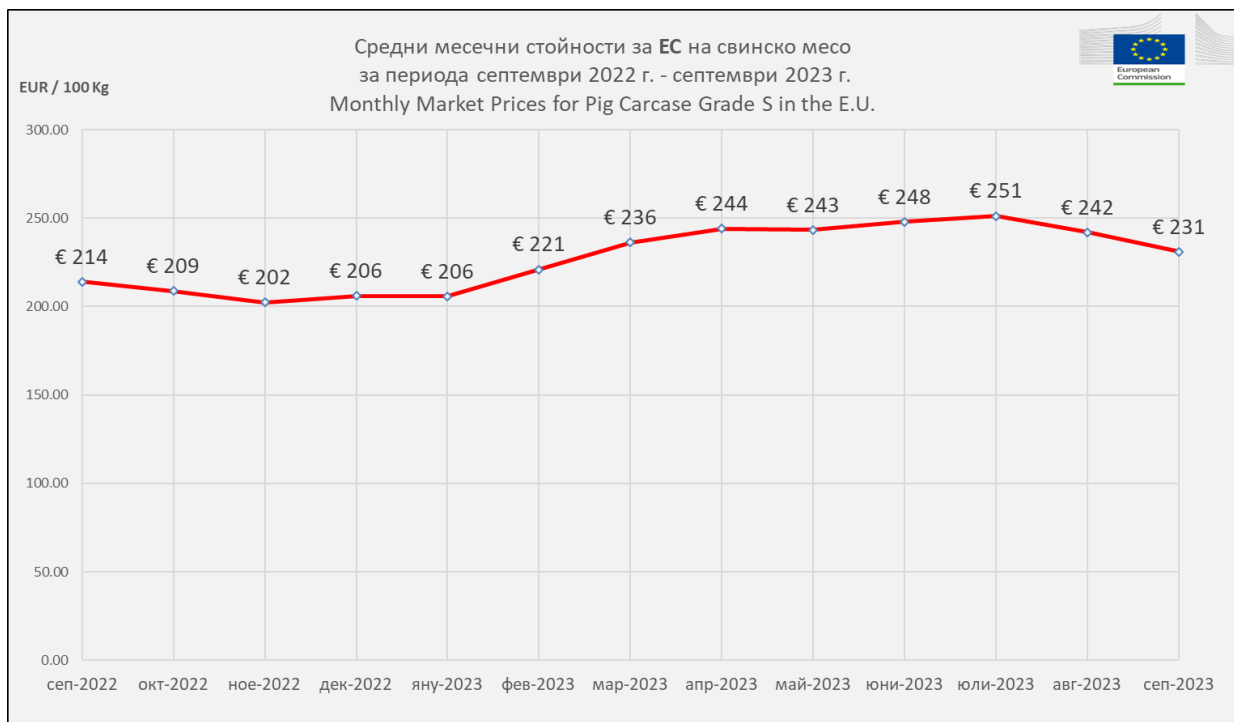


фигура 110 Международна цена на свинското месо по данни на CME Group януари'22/ септември'23

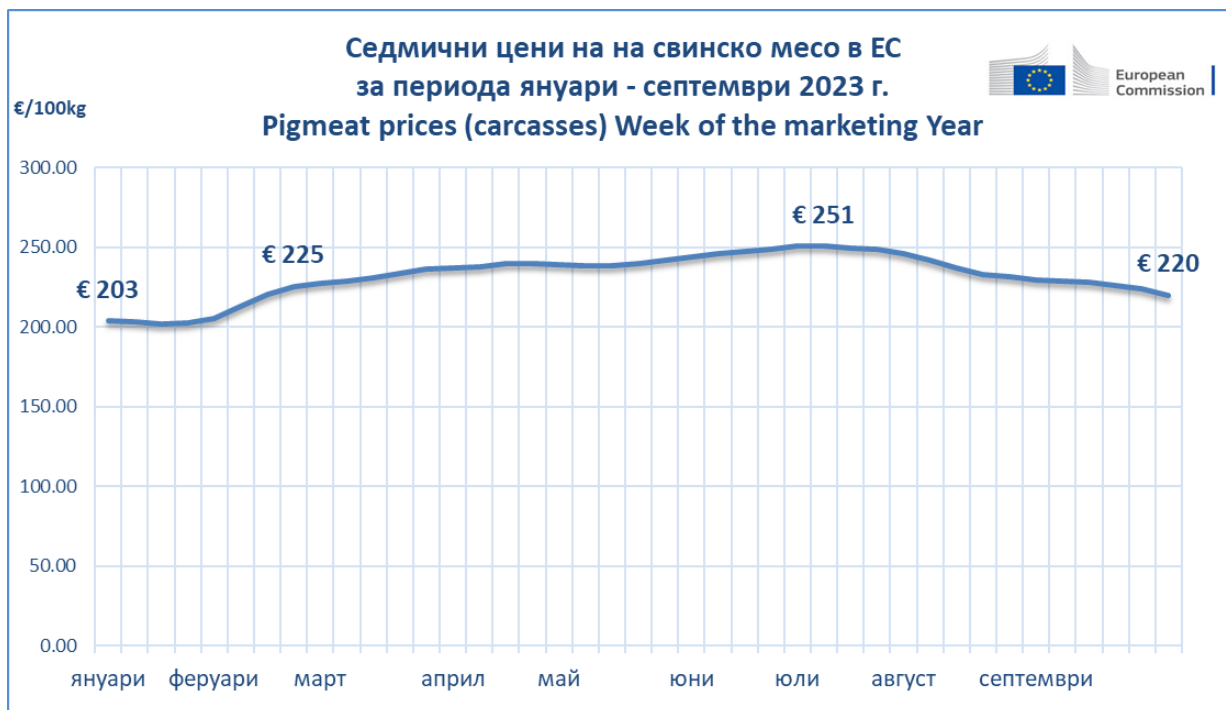


фигура 111 Международна цена на свинското месо по данни на CME Group януари'99/ септември'23

Данните на Евростат³⁹ за цените на свинското месо в ЕС сочат за покачване на цените в периода януари – юни, стабилизиране на кривата през юли и низходящ тренд през август 2023 г. През септември тенденцията се запазва и цената бележи нов спад на месечна без от 11 евро Средномесечната цена на свинското месо в страните от ЕС е 231 евро/100 кг. *фигура 112, фигура 113*



фигура 112 Месечни цени на свинското месо за ЕС към септември'23 г.⁴⁰



фигура 113 Седмични цени на свинското месо за ЕС към септември'23 г.

³⁹ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

⁴⁰ Източник ЕС

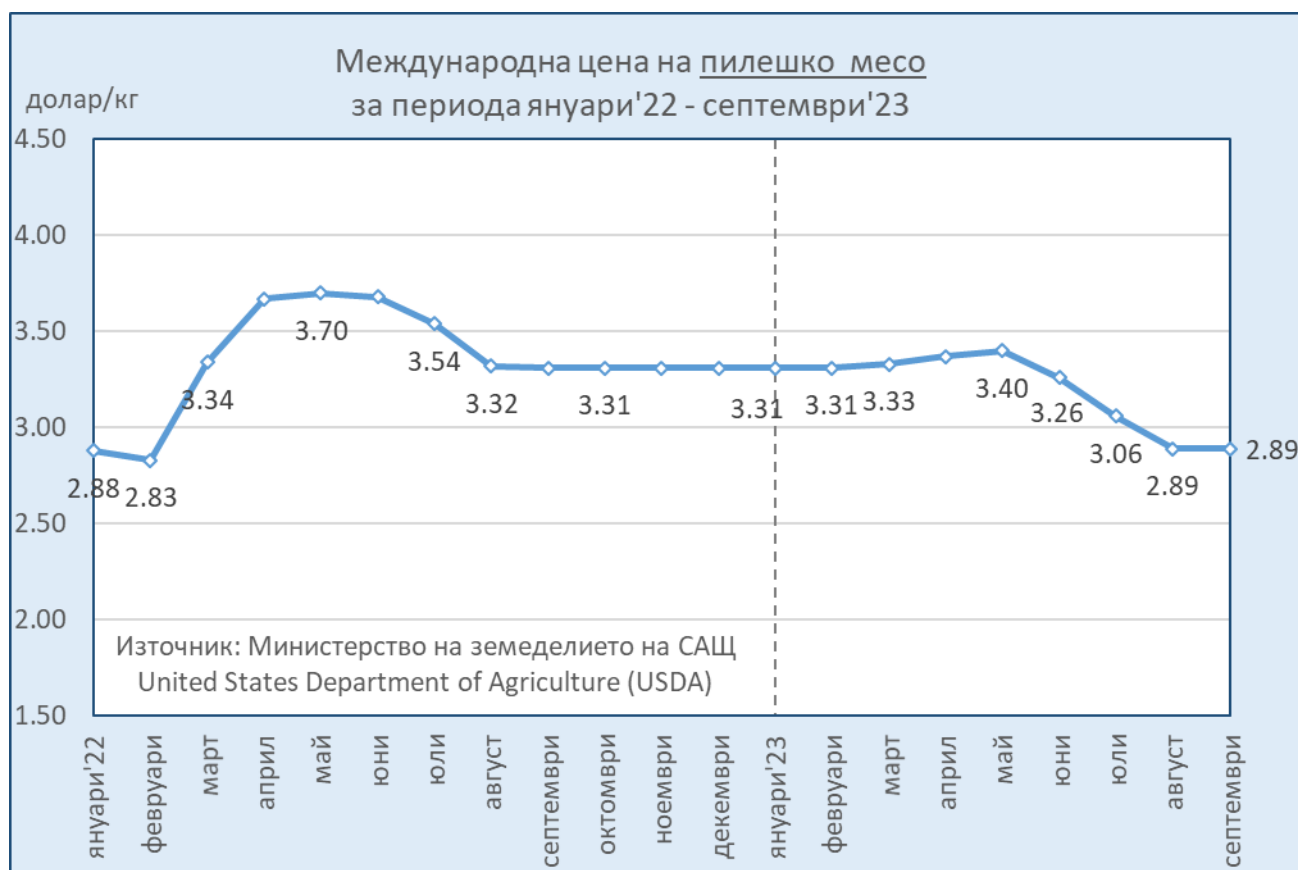
От месец юли 2022 г. се наблюдава изключително стабилна цена на пилешкото месо по данни на Министерство на земеделието на САЩ.

През първите три месеца на 2023 г. кривата се задържа на ниво, близко до нивата от предходните месеци – 3,33 долар/кг, а през април е отчетен минимален ръст и цената е 3.37 долар/кг.

През май цената се покачва още малко до 3.40 долара, а през юни кривата отново тръгва надолу и запазва низходящ тренд до месец август, когато цената стъпва на ниво от 2,89 долара. През септември цената се задържа на нивото от предходния месец.

На годишна база международната цена на пилешкото месо има спад от 13%.

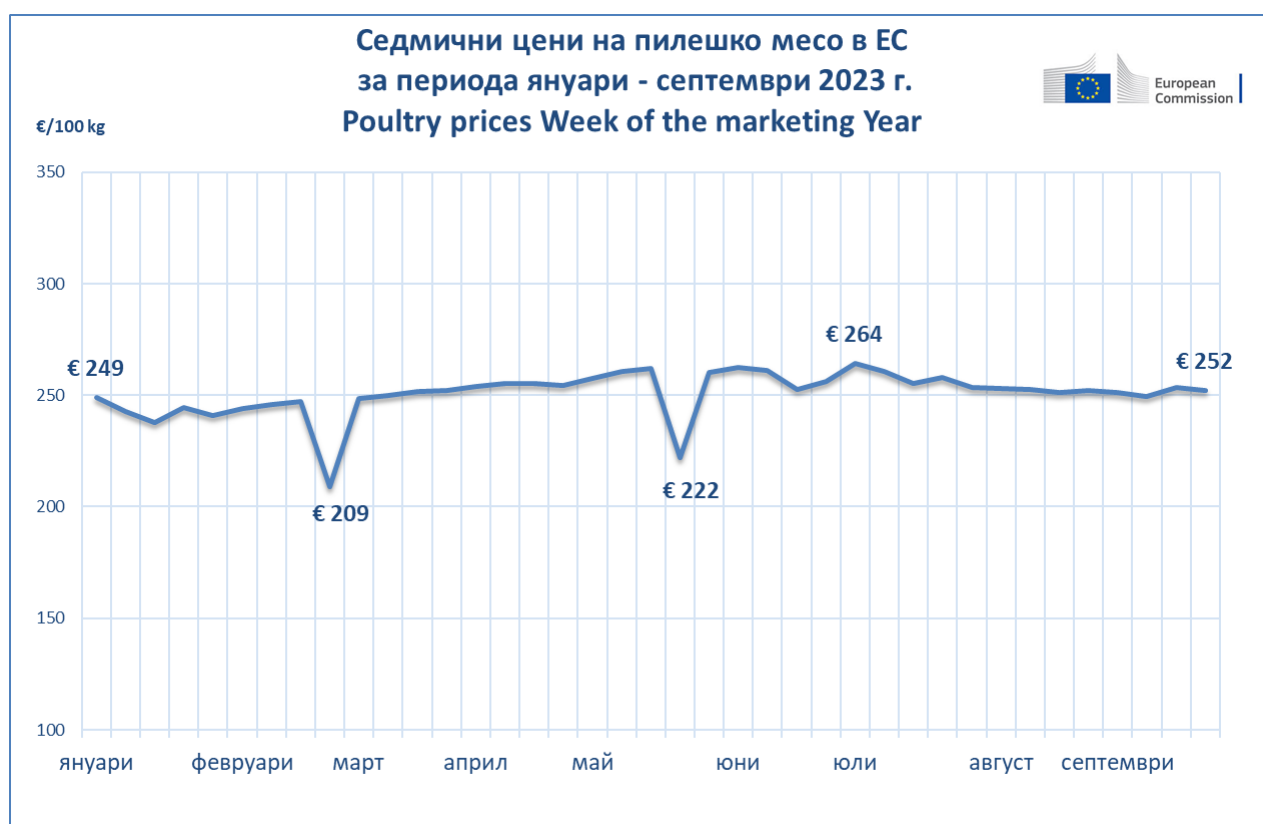
Цената на пилешкото месо по тези данни е най-висока през месец май 2022 г. и е 3,70 долара/кг. *фигура 114, фигура 115, фигура 116*



фигура 114 Международна цена на пилешко месо по данни на USDA януари'22 – септември'23



фигура 115 Международна цена на пилешко месо по данни на USDA януари'99 – септември'23

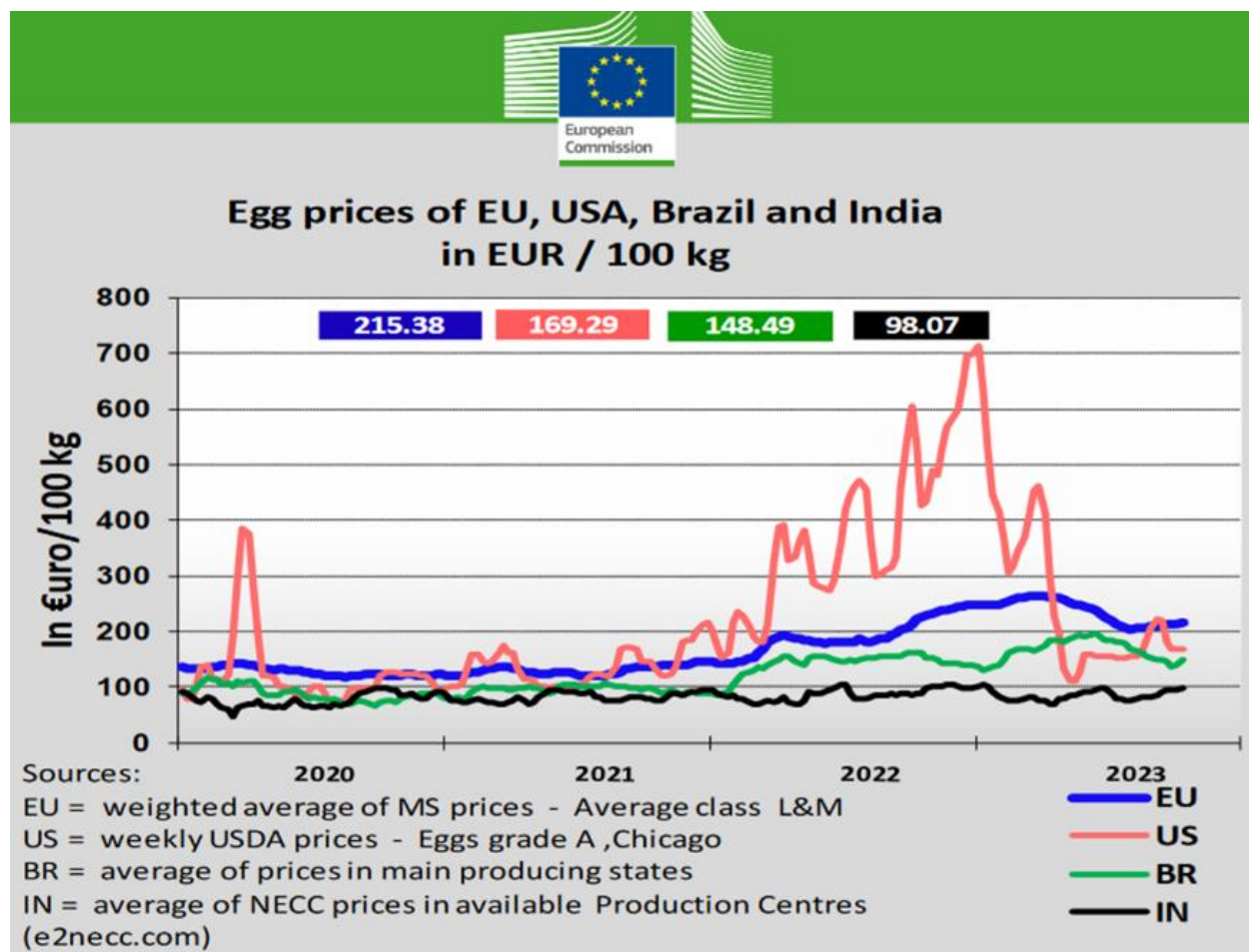


фигура 116 Международни цени на пилешкото месо към м. септември 2023 г. в ЕС⁴¹

⁴¹ Източник ЕС

Цената на пилешкото месо по данни на Евростат с известни колебания в двете посоки е относително стабилна. Средномесечната цена през септември е 252 евро, като се доближава до нивото от началото на годината. *фигура 116*

При движението на цената на яйцата в страните от ЕС се наблюдава възходящ тренд през първите месеци на годината, който се заражда още през втората половина на предходната година. Следва обръщане на тренда и през юли, август и септември 2023 г. цената се стабилизира около ниво от 200 евро/100 кг. *фигура 117*

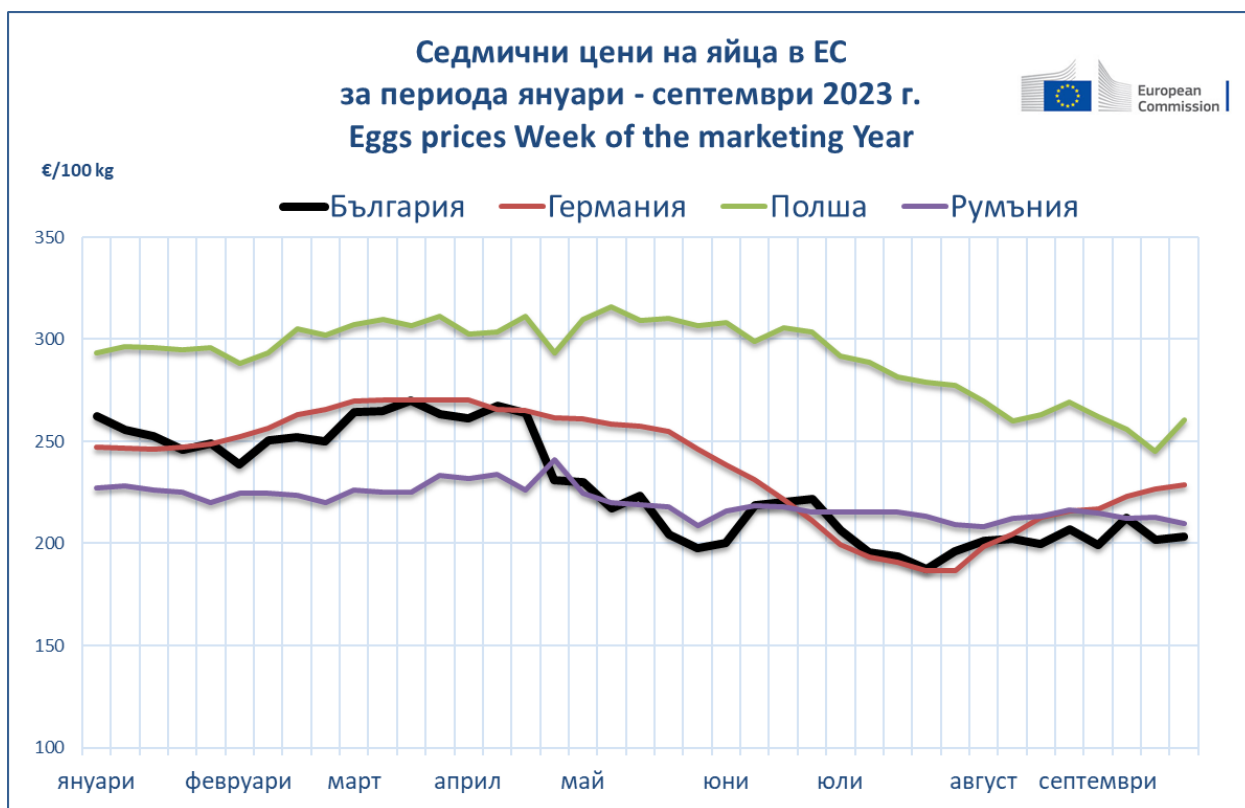


фигура 117 Международни цени на яйцата към месец септември 2023 г. в Бразилия, САЩ, Индия и ЕС⁴²

Анализът на цените на яйцата в няколко държави от ЕС показва, че тенденциите са сходни.

По данните на Евростат през месец септември цените на яйцата са най-високи в Полша. През първата половина на годината цената на българските яйца се доближава до цената в Германия. В този период най-ниските стойности са регистрирани в Румъния. В периода април - септември цената на яйцата в България по данните на Евростат е една от най-ниските.

⁴² Източник ЕС



фигура 118 Седмични цени на яйцата в ЕС към м. септември 2023 г

Наблюденията на цените на агнешкото месо по данни на Световната банка⁴³ и Журнала за търговия с месо⁴⁴ показват, че през есента и зимата на миналата година цената на агнешкото месо е изключително стабилна и е на ниво от 10,75 долар/кг.

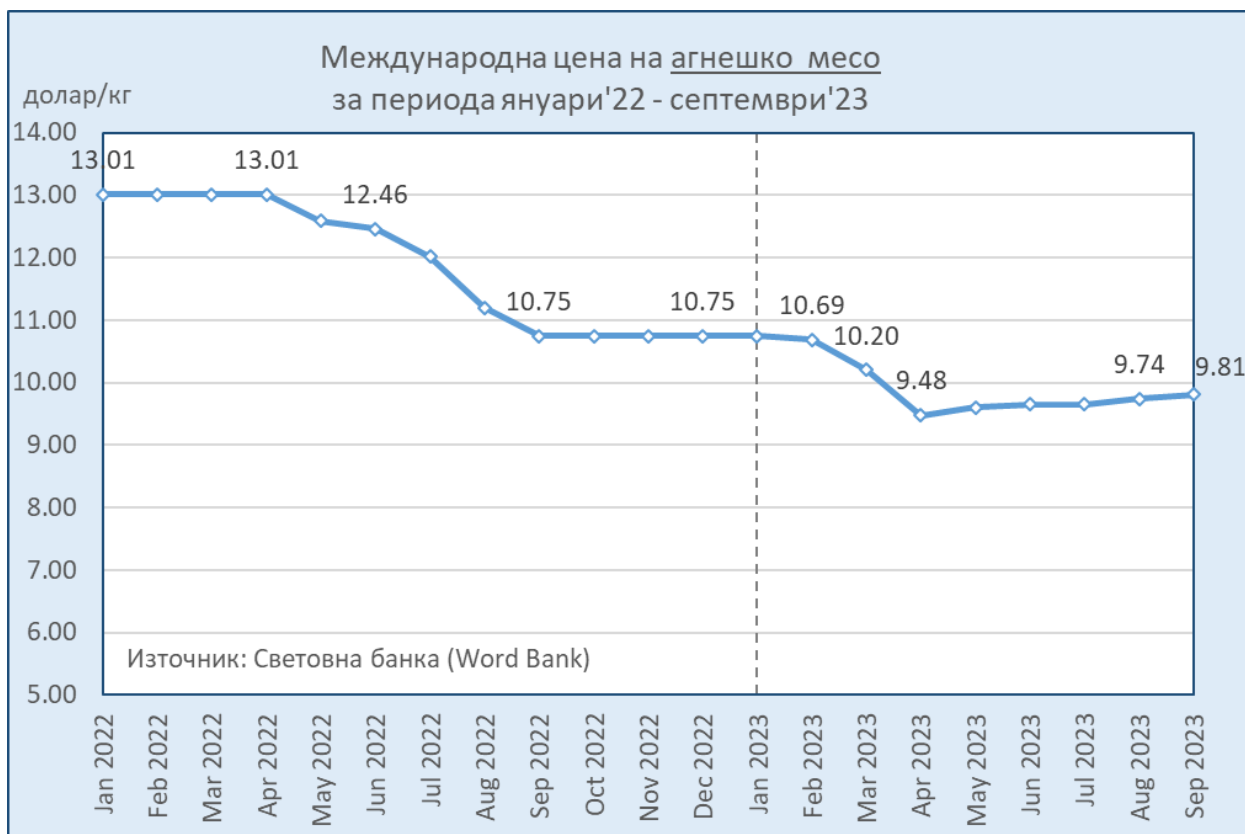
От месец февруари 2023 г. цената започва да пада и през месец април кривата стъпва на ниво от 9,48 долара. През следващите месеци стойностите се стабилизират около ниво от 9.60 – 9.70 долар/кг.

През месец септември цената на агнешкото месо е 9,81 долар/кг. На годишна база е отбелязан спад от 9%. *фигура 119*

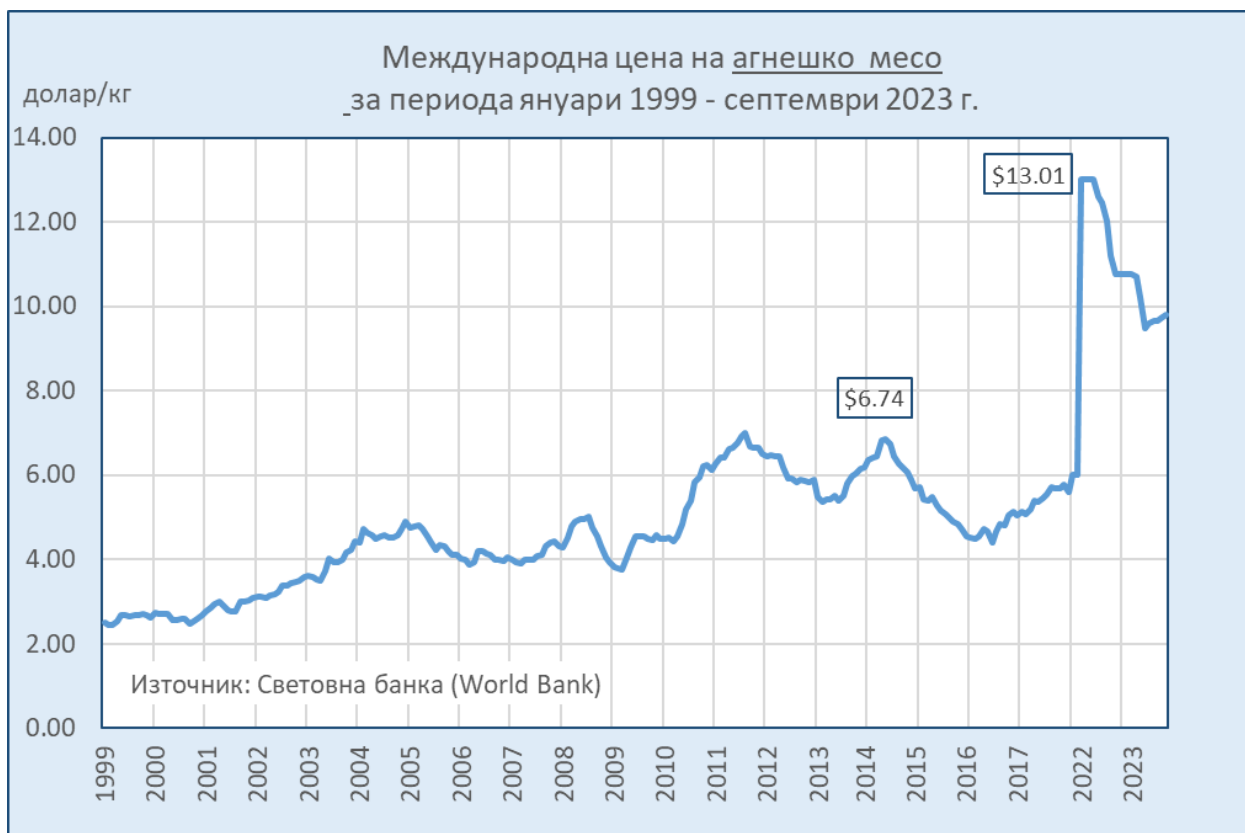
Най-високите регистрирани цени за последните години са през април 2022 г. – 13,01 долар/кг. *фигура 120*

⁴³ [Word Bank](#)

⁴⁴ Meat Trade Journal



фигура 119 Международна цена на агнешко месо по данни на Word Bank януари'22 – септември'23



фигура 120 Международна цена на агнешко месо по данни на Word Bank за периода януари 1999 – септември 2023 г.

Наблюденията на цените на агнешкото месо по данни на Евростат показват, че от месец февруари 2023 г. цената започва да се покачва и през април са достигнати пикови стойности от 761 евро/100кг.

През следващите месеци трендът се обръща и кривата придобива низходящ тренд. От средата на месец юли отново се наблюдава покачване на цената и през август и септември кривата има силен и устойчив възходящ тренд.

В края на септември цената на агнешкото месо в ЕС стъпва на ниво от 787 евро.

Поскъпването за периода юли – септември е 95 евро (14%). *фигура 121*



фигура 121 Международна цена на агнешко месо за страните от ЕС към септември 2023 г.

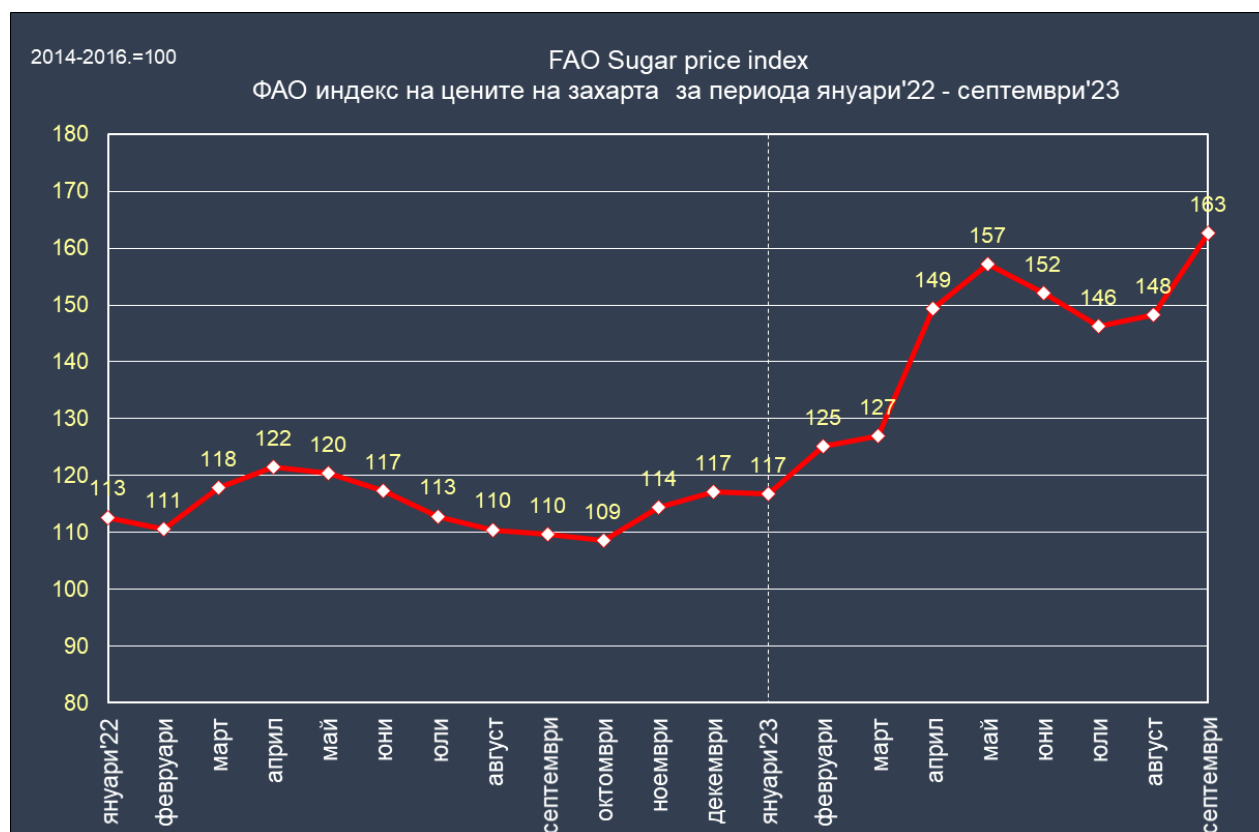
- **Международни цени на захарта**

Индексът на цените на захарта FAO⁴⁵ през септември е 162,7 пункта, което е с 14,5 пункта (9,8%) по-високо от стойността му през август. Така този показател, който продължава да расте втори пореден месец, достигна най-високата си стойност от ноември 2010 г.

⁴⁵ FAO Sugar price index

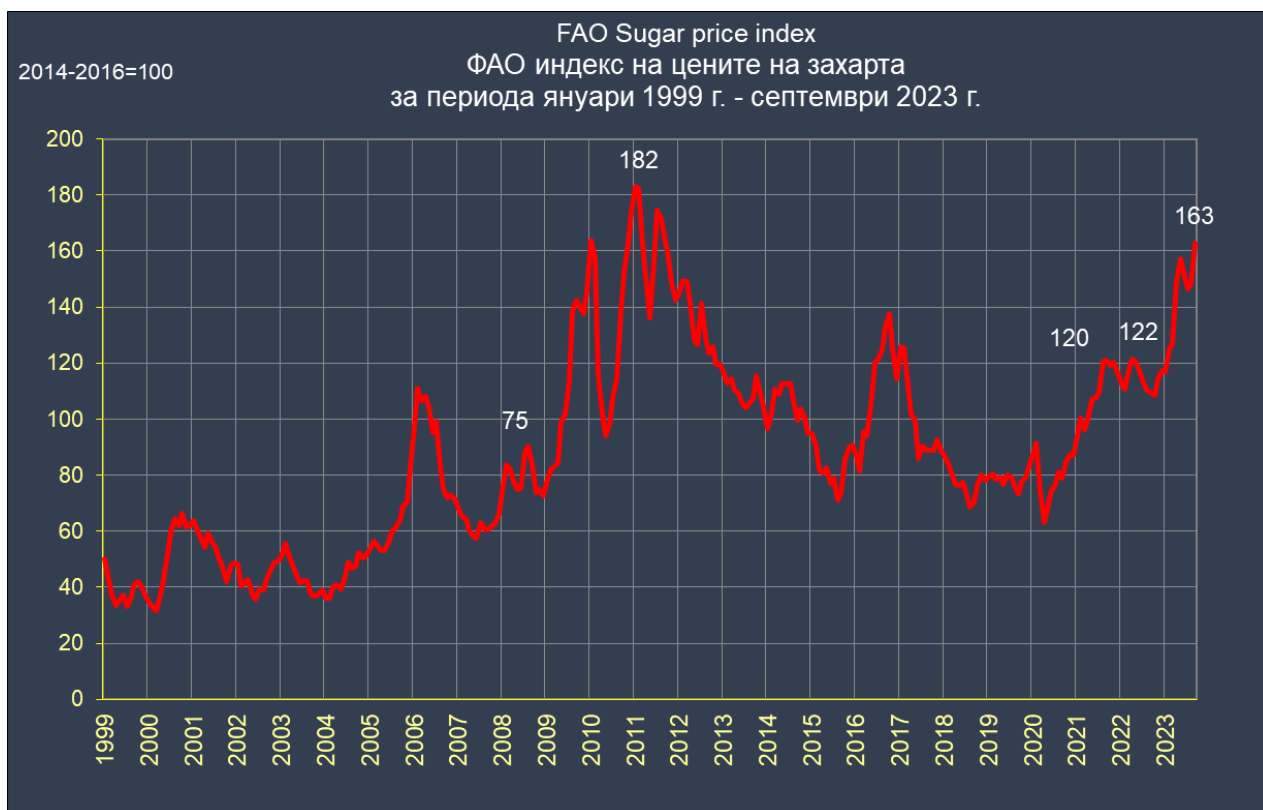
Това увеличение на цените се дължи главно на нарастващите опасения относно затягането на предлагането на световните пазари през сезон 2023-2024 г. Тази тенденция идва, тъй като ранните прогнози показват спад в производството във водещите страни производителки на захар Тайланд и Индия, вероятно поради пристигането на Ел Ниньо⁴⁶ и свързаните с него по-сухи от обичайните метеорологични условия.

Общото увеличение на световните цени на захарта е подкрепено и от по-високите световни цени на суровия петрол. Въпреки това успешната кампания за прибиране на реколтата в Бразилия на фона на благоприятните метеорологични условия, както и отслабването на бразилския реал спрямо щатския долар, са факторите, които попречи на световните цени на захарта да се покачат по-значително този месец. *фигура 122, фигура 123*

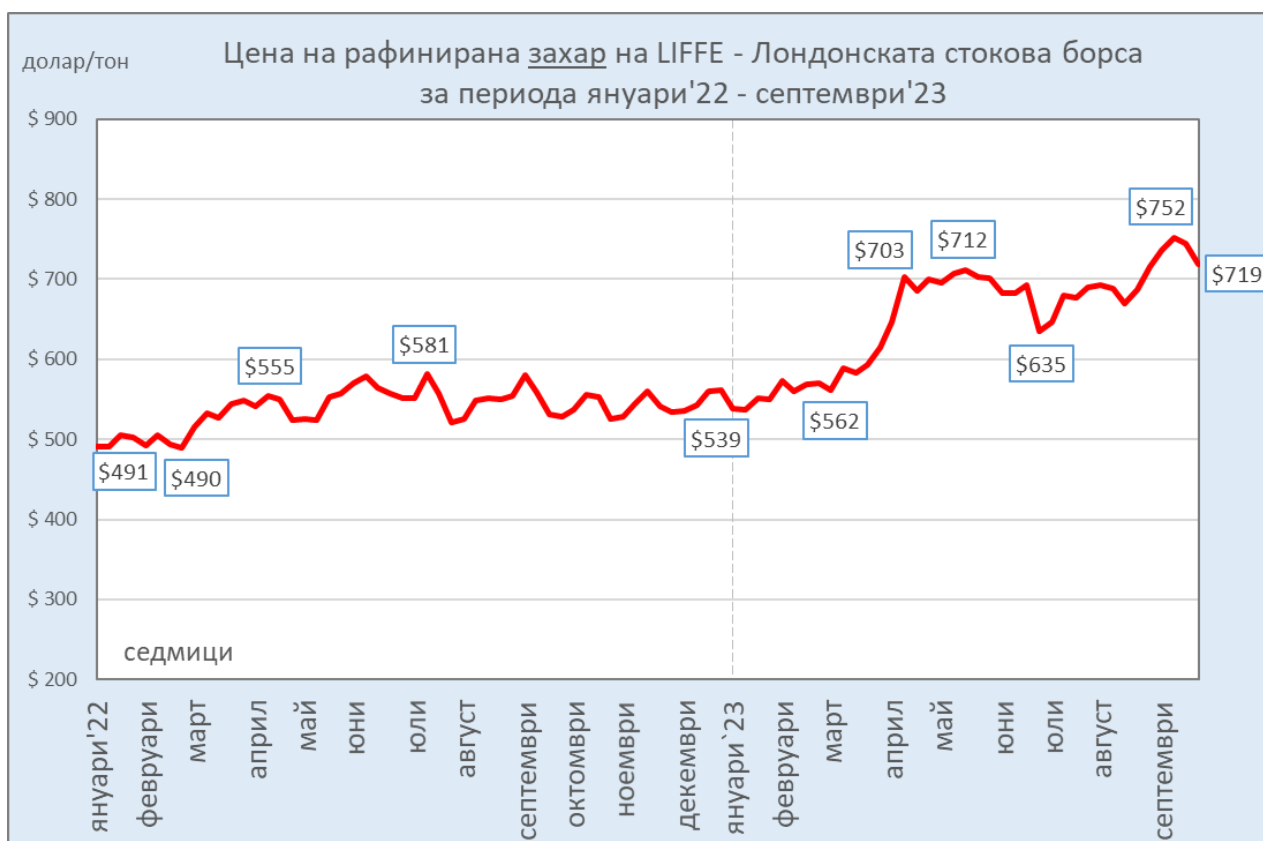


фигура 122 ФАО индекс цените на захарта за периода януари 2022 г. – септември 2023 г.

⁴⁶ Ел Ниньо (от [испански](#): *El Niño*) е топлата фаза на [Южното колебание](#), [квазипериодично](#) изменение в температурата на повърхностния слой на водата в екваториалната част на [Тихия океан](#).



фигура 123 ФАО индекс на цените на захарта за периода януари 1999 г. – септември 2023 г.



фигура 124 Цена на рафинирана захар на Лондонската борса през януари'22 – септември'23

От началото на настоящата година цената на рафинираната захар на Лондонската стокова борса има устойчив възходящ тренд.

В периода април - юни 2023 г. цената се стабилизира около ниво от 700 долара. През третата седмица на юни е регистриран лек, краткотраен пик, а в края на месеца цената бележи значителен спад и стъпва на ниво от 635 долара. В началото на юли цената на рафинираната захар на Лондонската стокова борса стартира от ниво 647 долара. През следващите седмици кривата има устойчив възходящ тренд и в края на месеца стъпва на ниво от 690 долара. В началото на август цената на захарта стартира от ниво 692 долара и през следващите три седмици има низходящ тренд. През последната седмица на месеца цената отново бележи ръст и се стабилизира на ниво от 717 долар/тон.

През първата седмица на септември цената на Лондонската стокова борса стартира от ниво 736 долара. През втората седмица цената отново рязко се покачва и достига отново исторически пик за последните години от 752 долара. Неустойчивият характер на стойностите продължава до края на месеца и в края на септември цената е 719 долара.

Средномесечните стойности през месец септември настоящата година са със 188 долара (34%) по-високи спрямо същия месец на предходната година.

фигура 124, фигура 125



фигура 125 Цена на рафинирана захар на Лондонската борса през януари'14 – септември'23

След голямото покачване на цените през 2016 г. (599 долара/тон), кривата има устойчив низходящ тренд, който се обръща в средата на 2019 г. и отново през месец април 2020 г. и януари 2023 г. Преди високите стойности, регистрирани през септември тази година, най-високите нива за последните години от 2014 г. до сега, бяха отчетени през месец май 2023 г.

Сходни тенденции се наблюдават при международните цени на захарта по данни на Международната организация за захар⁴⁷

Тя е междуправителствена организация със седалище в Лондон, която се стреми да насърчи търговията и потреблението на захар чрез събиране и публикуване на информация за пазара на захар, проучване на нови употреби на захар и свързани продукти и като форум за междуправителствени дискусии относно захарта. Членството му се състои от 87 държави.

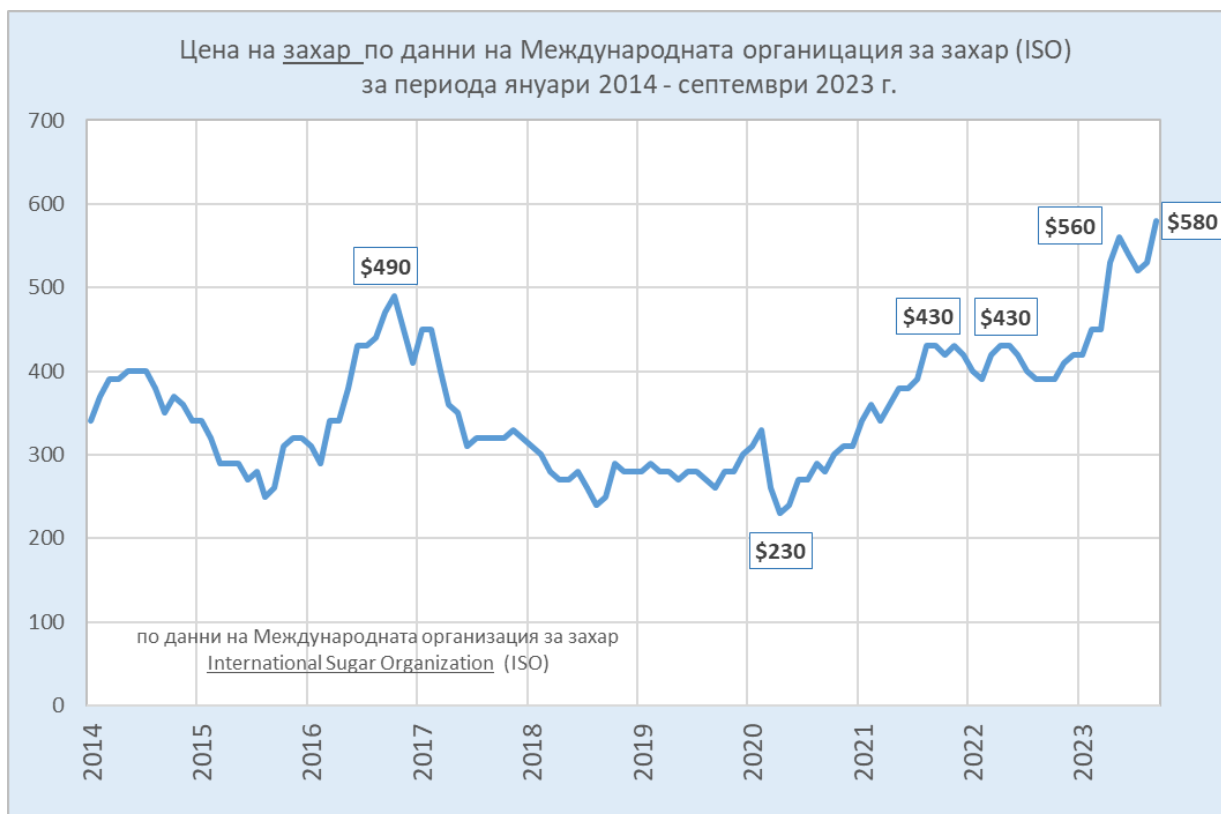
Цената на захарта по тези данни през септември е 580 долара, като отбелязва ръст на месечна база от 50 долара (9%), а на годишна база е регистрирано покачване от 190 долара (близо 50%). Нивата на цената на захарта по тези данни отчетени през септември 2023 г. са най-високите за последните десет години. *фигура 126*

Високи стойности по тези данни са отчетени и през 2016 г., когато цената е била 490 долара/тон и през май настоящата година (560 долара). *фигура 127*



фигура 126 Цена на захар от Международната организация за захар януари'22- септември'23

⁴⁷[ISO International Sugar Organization](https://www.iso.org/)



фигура 127 Цена на захар от Международната организация за захар януари'14-септември'23

- ### Международни цени на плодовете

Наблюденията от предходните години показват, че цените на бананите и цитрусовите плодове се покачват през пролетта и лятото и през късните есенни месеци започват да падат.

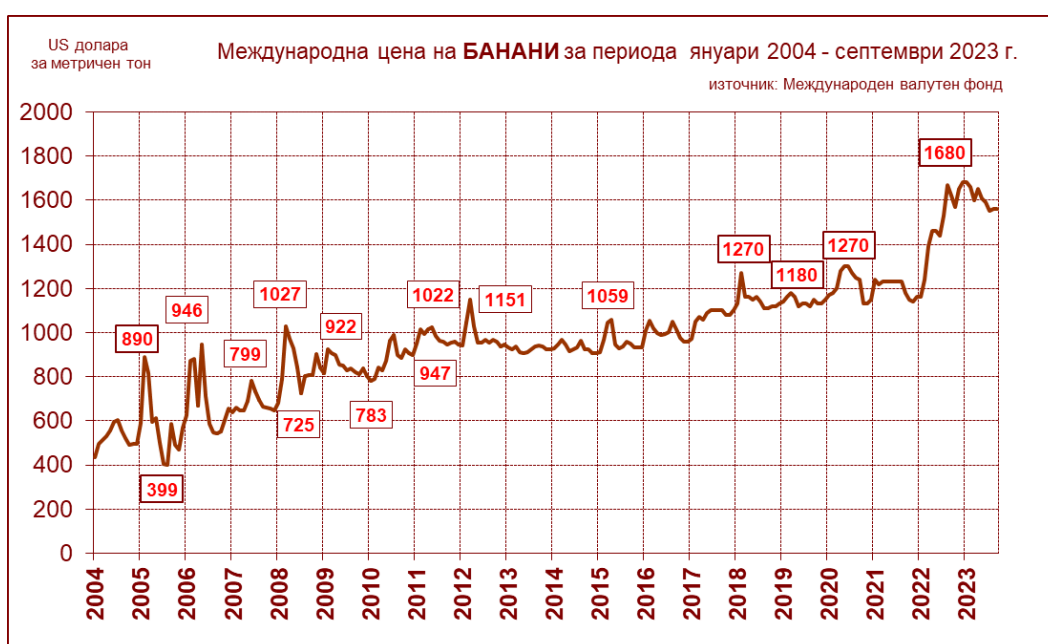
Международната цена на бананите през първия месец на 2023 г. е 1680 долар/тон, като е на нивото от предходния месец и е над кривата от същия месец на миналата година. През следващите месеци цената има лек низходящ тренд и през месец март тя е 1600 долар/тон. През април цената на бананите леко се покачва и стъпва на ниво от 1650 долара. В периода май-юли кривата има слаб низходящ тренд, а през август и септември тя е 1560 долара. *фигура 130*

На най-високо ниво от 2004 г. до сега международната цена на бананите е била през август 2022 г., както и през декември 2022 г. и януари настоящата година, когато цената е 1680 долара. *фигура 128*

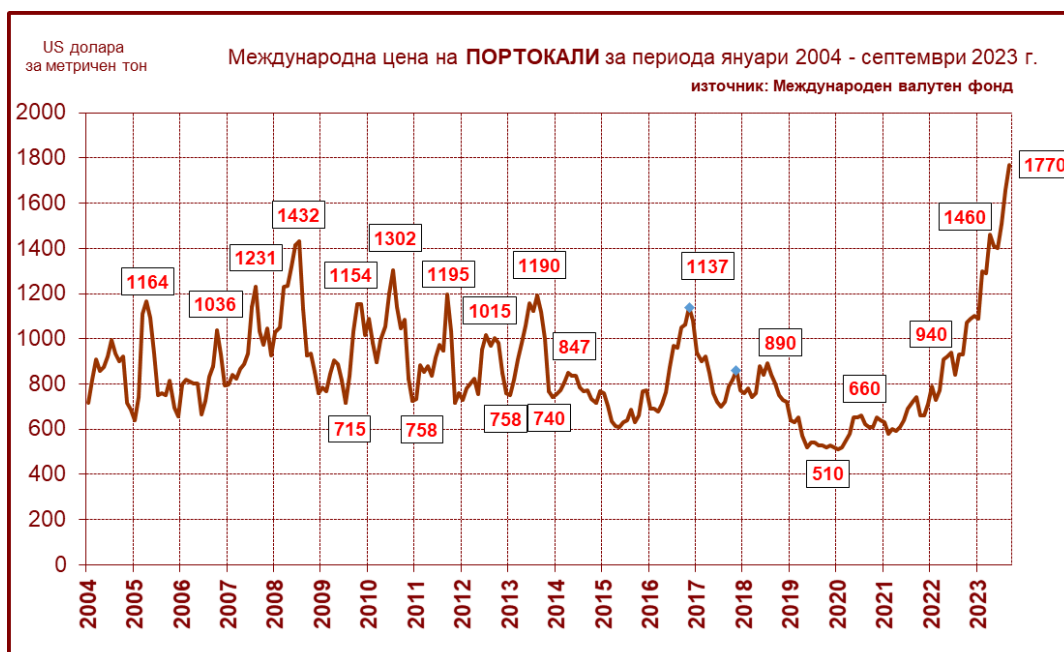
През януари 2023 г. международната цена на портокалите е 1090 долар/тон. През февруари се наблюдава известен ръст на стойностите. През март е отчетена цена от 1290 долар/тон, а през април цената се покачва до 1460 долара. И при портокалите се наблюдава намаление на световните цени, като през юни тяхната

цена е 1400 долара. Запазвайки тенденциите от предходните години през летните месеци юли и август цената на цитрусите се покачва и стъпва през август на ниво 1660 долара. Покачването на цената на портокалите продължава и през септември, когато кривата стъпва на ниво от 1770 долара. Това е най-високото ниво от 2004 г. до сега. За първи път през август и септември цената на портокалите е по-висока от цената на бананите. В сравнение със същия месец на предходната година цената на портокалите е с 840 долара (90%) по-висока *фигура 129, фигура 130*

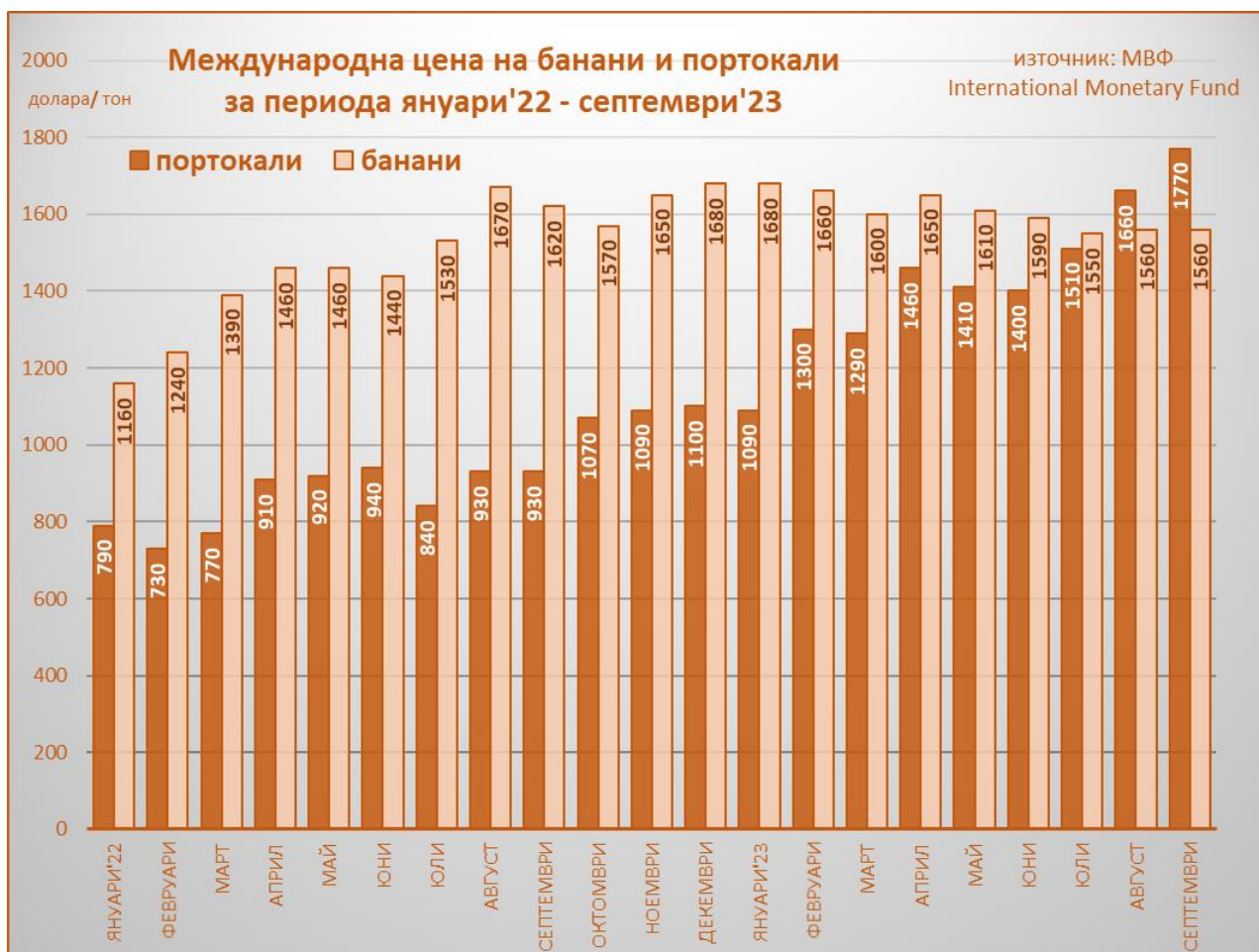
Пиковите стойности на цената на портокалите е регистрирана и през 2008 г. – 1432 долар/тон и през април 2023 г. – 1460 долара. Тези стойности остават много под нивото от месец септември тази година. *фигура 129*



фигура 128 Международна цена на банани за периода януари 2004 г. – септември 2023 г.



фигура 129 Международна цена на портокалите за периода януари 2004 г. – септември 2023 г.

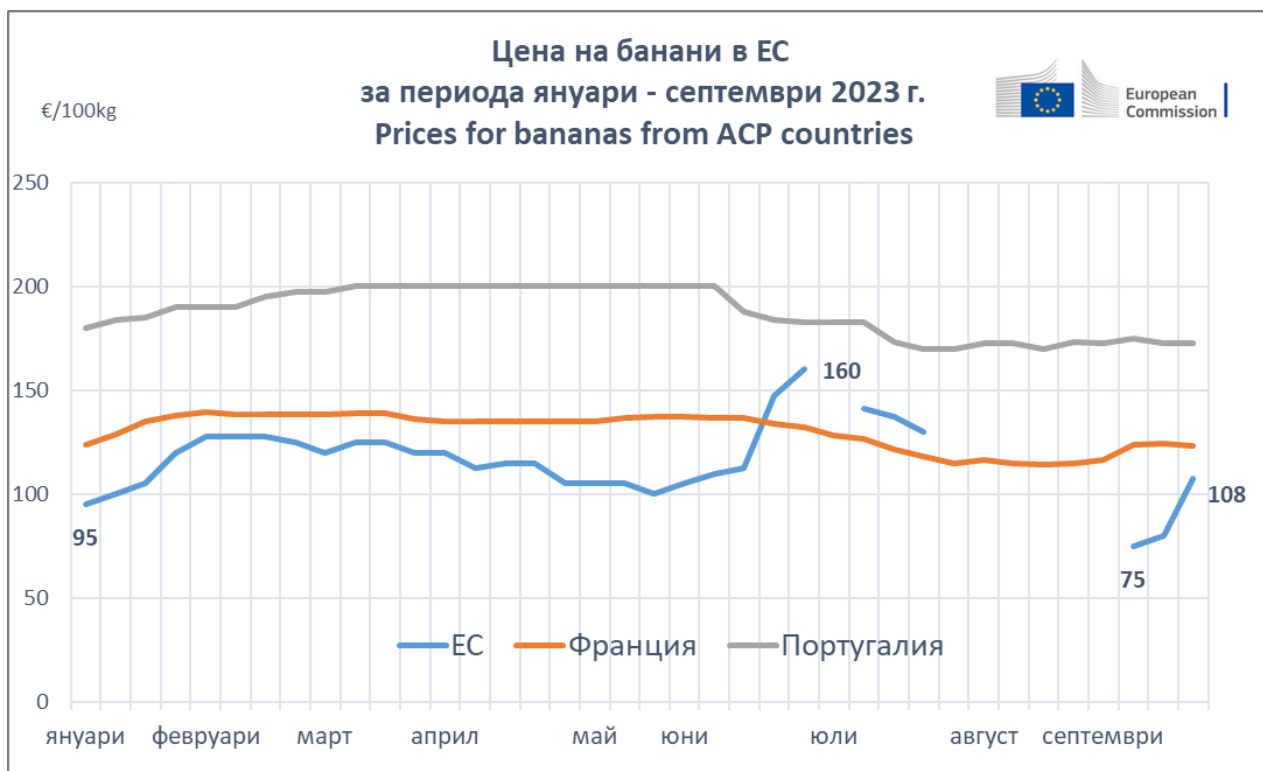


фигура 130 Международна цена на банани и портокали за периода януари'22 – септември'23

Цените на портокалите в страните от ЕС по данни на Евростат през последните пет години се покачват, като ръстът за Гърция е 134%, а на месечна база съответно е 20%. Таблица 17

Цената на бананите за страните от съюза се движи около 125 долара,. През юни и юли цената се покачва до 160 долара. Стартирайки от 75 долара в началото на септември, в края на месеца кривата стъпва на ниво от 108 долара.

Кривите на цените на бананите в Португалия и Франция са сходни, като цената на бананите в Португалия надвишава тази във Франция и е около 170-200 долар/100 кг. фигура 131



фигура 131 Цена на банани в ЕС към месец септември 2023 г.

Таблица 17 Цени на портокали в държавите от ЕС към месец септември 2023 г. и промяната им спрямо предходните пет години и предходния месец

				
Prices of oranges (€/100kg and % changes)				
	CURRENT PRICES COMPARED TO 5 YEAR AVERAGE		CURRENT PRICES COMPARED TO ONE MONTH AGO	
	September 2023, Price, €/100 kg	September 2023, comparison to 5 year avg. base = 100 %	5 year avg price '18-'22, changes from August to September %	2023, changes from August to September %
EU	89	- %	- %	-7%
EL-Greece	89	134 %	+ 14%	+ 20 %
ES-Spain	No data	- %	-4%	- %
IT- Italy	No data	- %	- %	- %
PT-Portugal	No data	- %	+ 3 %	- %

С уважение,
ВЛАДИМИР ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДКСБТ